

**ЈАВНА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКА УСТАНОВА
ИНСТИТУТ ЗА ЗАШТИТУ И ЕКОЛОГИЈУ
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА**

Видовданска 43
78000 Бања Лука
Република Српска, БиХ
Тел: +387 51 218 318
Факс: +387 51 218 322
ekoinstitut@inecco.net
www.institutzei.net

ДОКАЗ УЗ ЗАХТЈЕВ ЗА ИЗДАВАЊЕ ЕКОЛОШКЕ ДОЗВОЛЕ

**ЗА ИЗГРАДЊУ
ПРИВРЕМЕНЕ САНИТАРНЕ ДЕПОНИЈЕ**

**НА ЛОКАЦИЈИ ГРАБЕ,
НА ЗЕМЉИШТУ ОЗНАЧЕНОМ
КАО ДИО К.Ч. БРОЈ 2445 И К.Ч. БРОЈ 2286/2
КО КОЗЈА ЛУКА, ОПШТИНА ФОЧА**

ИНВЕСТИТОР/НАРУЧИЛАЦ: ОПШТИНА ФОЧА

Бања Лука, фебруар 2024. године

ЈИБ: 4401020860005 • ПДВ број: 401020860005 • МБС: 1-2170-00 • МБ: 1101862
НЛБ Банка: 5620990000088958 • UniCredit Bank: 5510010000876230 • Addiko Bank: 5520000000552575
Оснивач: Влада Републике Српске

ПРЕДМЕТ:	Доказ уз захтјев за издавање еколошке дозволе за изградњу привремен санитарне депоније на локацији Грабе, на земљишту означеном као дио к.ч. бр. 2445 и к.ч. бр. 2286/2 К.О. Козја Лука, општина Фоча
ИНВЕСТИТОР/НАРУЧИЛАЦ:	Општина Фоча
НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ:	ЈНУ "ИНСТИТУТ ЗА ЗАШТИТУ И ЕКОЛОГИЈУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ" БАЊА ЛУКА
УЧЕСНИЦИ У ИЗРАДИ:	Проф. др Предраг Илић Мр Денис Међед, дипл. инж. технол. Ранко Вељко, мастер машинства Сања Бајић, мастер екол. Ненад Дамјановић, дипл. инж. руд. Светлана Илић, дипл. инж. пољ. за заштиту биља Силвана Милишић, дипл. инж. пољ. Весна Митрић, дипл. инж. технол. Љиљана Ерић, дипл инж. хем. технол.
ВД ДИРЕКТОРА: Проф. др Предраг Илић	

САДРЖАЈ:

РЈЕШЕЊЕ О ОСНИВАЊУ ПРОЈЕКТА	5
ПОДАЦИ О ПОСТРОЈЕЊУ, ОДГОВОРНОМ ЛИЦУ И ЛОКАЦИЈИ НА КОЈОЈ СЕ ПОСТРОЈЕЊЕ НАЛАЗИ	6
а. ОПИС ПОСТРОЈЕЊА И АКТИВНОСТИ	7
б. ОПИС ОСНОВНИХ И ПОМОЋНИХ СИРОВИНА, ОСТАЛИХ СУПСТАНЦИ И ЕНЕРГИЈЕ КОЈА СЕ КОРИСТИ ИЛИ КОЈУ ПРОИЗВОДИ ПОСТРОЈЕЊЕ ОДНОСНО ПРИКАЗ ВРСТЕ И КОЛИЧИНЕ ПОТРЕБНЕ ЕНЕРГИЈЕ И ЕНЕРГЕНАТА ЗА ПРОИЗВОДНИ ИЛИ РАДНИ ПРОЦЕС	17
в. ОПИС СТАЊА ЛОКАЦИЈЕ НА КОЈОЈ СЕ НАЛАЗИ ПОСТРОЈЕЊЕ, УКЉУЧУЈУЋИ И РЕЗУЛТАТЕ ИЗВРШЕНИХ ИНДИКАТИВНИХ МЈЕРЕЊА	19
г. ОПИС ПРИРОДЕ И КОЛИЧИНЕ ПРЕДВИЂЕНИХ ЕМИСИЈА ИЗ ПОСТРОЈЕЊА У СВЕ ДИЈЕЛОВЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ (ВАЗДУХ, ВОДА, ЗЕМЉИШТЕ)	33
д. ОПИС ПРЕДЛОЖЕНИХ МЈЕРА, ТЕХНОЛОГИЈА И ДРУГИХ ТЕХНИКА ЗА СПРЕЧАВАЊЕ, СМАЊИВАЊЕ, УБЛАЖАВАЊЕ ИЛИ САНАЦИЈУ ШТЕТНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	41
ђ. ОПИС ОСТАЛИХ МЈЕРА РАДИ УСКЛАЂИВАЊА СА ОСНОВНИМ ОБАВЕЗАМА ОДГОВОРНОГ ЛИЦА, ПОСЕБНО МЈЕРА НАКОН ЗАТВАРАЊА ПОСТРОЈЕЊА КОЈЕ МОГУ УТИЦАТИ НА СПРЕЧАВАЊЕ ИЛИ СМАЊИВАЊЕ ШТЕТНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	51
е. ОПИС МЈЕРА ПЛАНИРАНИХ ЗА МОНИТОРИНГ ЕМИСИЈА У ЖИВОТНУ СРЕДИНУ, УКЉУЧУЈУЋИ ГРАНИЧНЕ ВРИЈЕДНОСТИ ЕМИСИЈА ПРОПИСАНЕ ПОСЕБНИМ ПРОПИСИМА, ПАРАМЕТРЕ НА ОСНОВУ КОЈИХ СЕ МОГУ УТВРДИТИ ШТЕТНИ УТИЦАЈИ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ И МЈЕСТА, НАЧИН И УЧЕСТАЛОСТ МЈЕРЕЊА УТВРЂЕНИХ ПАРАМЕТАРА	63
ж. ОПИС РАЗМАТРАНИХ АЛТЕРНАТИВНИХ РЈЕШЕЊА У ОДНОСУ НА ПРЕДЛОЖЕНУ ЛОКАЦИЈУ И ТЕХНОЛОГИЈУ, КАО И РАЗЛОГЕ ЗБОГ КОЈИХ СЕ ОДЛУЧИЛО ЗА ПРЕДЛОЖЕНА РЈЕШЕЊА	72
з. ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ	73
и. ПРИЛОЗИ	84
НЕТЕХНИЧКИ РЕЗИМЕ	92
ПРИМИЈЕЊЕНА ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА	94

LICENCA ZA OBAVLJANJE DJELATNOSTI IZ OBLASTI ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

РЕПУБЛИКА СРПСКА
В Л А Д А
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

Министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију на основу члана 67. Закона о заштити животне средине („Службени гласник Републике Српске“, бр. 71/12, 79/15 и 70/20), члана 5. Правилника о условима за обављање дјелатности из области заштите животне средине („Службени гласник Републике Српске“, број 28/13, 74/18 и 63/22) и Рјешења о испуњености услова за обављање дјелатности из области заштите животне средине број 4-Е/03 од 29.06.2023. године, **и з д а ј е**

Л И Ц Е Н Ц У

Јавна научноистраживачка установа „ИНСТИТУТ ЗА ЗАШТИТУ И ЕКОЛОГИЈУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“ Бања Лука

Испуњава услове за обављање дјелатности из области заштите животне средине. Ова лиценца важи од **29.06.2023. године до 29.06.2027. године**. Провјера испуњености услова за обављање дјелатности из области заштите животне средине вршиће се у складу са одредбама Закона о заштити животне средине и Правилника о условима за обављање дјелатности из области заштите животне средине.

Број регистра: 4-Е/03

Бања Лука: 29.06.2023. године

РЈЕШЕЊЕ О ОСНИВАЊУ ПРОЈЕКТА	
Назив пројекта: Доказ уз захтјев за издавање еколошке дозволе Број радног налога: 79/24	Датум издавања: 28. 02. 2024. године
	Контакт тел: 051 218-318
	e-mail: ekoinstitut@inecco.net
Наручилац /инвеститор: Општина Фоча	Адреса наручиоца/инвеститора: Краља Петра I Карађорђевића бр. 1 Фоча
	Контакт тел:065001532, 058211201 Контакт особа: Olivera Elez Е. пошта:prostornouredjenjefoca@gmail.com
Предметни обухват: изградња привремене санитарне депоније на локацији Грабе, на земљишту означеном као дио к.ч. бр. 2445 и к.ч. бр. 2286/2 К.О. Козја Лука, општина Фоча.	
Рјешење издао вд директора: Проф. др Предраг Илић	

ПОДАЦИ О ПОСТРОЈЕЊУ, ОДГОВОРНОМ ЛИЦУ И ЛОКАЦИЈИ НА КОЈОЈ СЕ ПОСТРОЈЕЊЕ НАЛАЗИ

Назив инвеститора/оператера:	Општина Фоча/ „Комуналац“ АД Фоча
Адреса локације постројења:	Локација означена као дио к.ч. бр. 2445 и к.ч. бр. 2286/2 К.О. Козја Лука, општина Фоча
Назив постројења за које се издаје еколошка дозвола	Привремена санитарна депонија
Телефон:	065001532, 058211201
e-mail:	prostornouredjenjefoca@gmail.com
Одговорно лице инвеститора/оператера	начелник/директор
Контакт особа	Olivera Elez

У складу са чланом 24. Закона о измјени и допунама закона о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 70/20) у наставку се даје Доказ уз захтјев за издавање еколошке дозволе за изградњу привремене санитарне депоније на локацији Грабе, на земљишту означеном као дио к.ч. бр. 2445 и к.ч. бр. 2286/2 К.О. Козја Лука, општина Фоча.

Докази уз захтјев за издавање еколошке дозволе за наведену локацију обухвата технолошке процесе и представља анализу могућих негативних утицаја приликом изградње и експлоатације планираних објеката на предметну локацију и околину.

Приликом израде Доказа уз захтјев за издавање еколошке дозволе за изградњу санитарне депоније кориштена је следећа документација:

1. Стручно мишљење и урбанистичко – технички услови за изградњу привремене санитарне депоније у Фочи, бр. 648-11-23, новембар 2023. год., израђено од стране „ПУТ ИНЖЕЊЕРИНГ“ д.о.о. Требиње,
2. Локацијски услови бр. 06-364-3/24, датум 14.02.2024. године, Одјељење за просторно уређење, стамбено-комуналне послове Општина Фоча;
3. Копија катастарског плана,
4. Посједовни лист бр. 180, датум 28. 11. 2023. год., Републичка управа за геодетске и имовинско – правне послове, ПЈ Фоча;
5. Посједовни лист бр. 102, датум 28. 11. 2023. год., Републичка управа за геодетске и имовинско – правне послове, ПЈ Фоча;
6. План просторне организације депоније;
7. План грађевинских и регулационих линија и
8. План саобраћаја.

а. ОПИС ПОСТРОЈЕЊА И АКТИВНОСТИ

На подручју општине Фоча, на локацији Грабе, на земљишту означеном означеној као дио к.ч. број 2445 и к.ч. 2286/2, к.о. Козја Лука, предвиђена је изградња санитарне депоније за одлагање комуналног отпада са подручја општине Фоча. Депонија би била привременог карактера, тј. предлаже се одлагање отпада на овом локалитету до изградње регионалне депоније.

Према подацима добијеним од стране комуналног предузећа „Комуналац“ а.д. Фоча, укупна мјесечна количина отпада на подручју општине Фоча износи цца 760 тона, док укупна годишња количина прикупљеног отпада износи цца 9 120 тона.

Урбанистичко-техничким услови за изградњу привремене санитарне депоније у Фочи, br. 648-11-23, новембар 2023. год., израђеним од стране „ПУТ ИНЖЕЊЕРИНГ“ д.о.о. Требиње, дати су у наставку документа.

План просторне организације

На предметном подручју планирано је одлагање отпада фазно, унутар двије локације и то:

- Локација број 1 (I фаза изградње) – површине сса 0.60 ha
- Локација број 2 (II фаза изградње) – површине сса 0.73 ha

У јужном дијелу обухвата предвиђа се локација резервоара за потребе противпожарне заштите.

Унутар простора за депонију пројектном документацијом дефинисаће се и објекти који су потребни за адекватан рад исте и то:

- улазни објекат - портирница;
- административни објекат (објекат за особље, канцеларија, гардероба, санитарни блок) са пратећим садржајима (гаража, магацин и сл.);
- колска вага за мјерење улазних количина отпада.

Такође, пројектном документацијом ће се по потреби предвидјети и довољан манипулативни плато за спровођење процедуре прихватања и провјере допремљеног отпада, паркирање и кретање возила, те привремено складиштење отпада, секундарну сепарацију отпада и сл.

На улазу у предвиђени простор за депонију предвиђа се улазна капија и постављање табле која садржи назив, име оператера депоније, класу депоније, адресу предузећа које одлаже отпад, радно вријеме, врсте отпада чије је одлагање дозвољени и врсте отпада чије одлагање није дозвољено, као и друге значајне информације.

Око цијелог простора депоније предвиђа се постављање оградe, чија висина мора бити најмање 2 метра. Ограда се поставља границом парцеле унутар које се депонује отпад.

Такође, око депоније се предвиђа траса ободног канала, који ће сакупити воде са околног терена и тиме онемогућити њихово дотицање на терен депоније. Тачна ширина и пад канала одредиће се пројектном документацијом. Пројектом предвидјети и потребну бетонску преграду – брану која ће осигурати стабилност отпада са доње стране депоније односно његову заштиту од одроњавања и разношења.

Запремина и капацитет депоније одређује се на основу упоредивих података добијених мјерењем количине отпада коју треба одложит, запреминске тежине отпада (маса) на депонији, количине прекривног материјала и густине сабијања, према образцу:

$$V_{\text{простора}} = (G_{\text{от}}/p_{\text{от}} + G_{\text{мп}}/p_{\text{мп}}),$$

гдје је:

V – потребна запремина депоније (m^3)

$G_{\text{от}}$ - тежина отпада (t)

$G_{\text{мп}}$ - тежина прекривног материјала (t)

$p_{\text{от}}$ - средња густина сабијеног отпада (t/m^3)

$p_{\text{мп}}$ – средња густина сабијеног инертног материјала (t/m^3)

Такође, могуће је коришћење и следећих образаца:

$$V = K \times F/Q$$

гдје је :

V - годишња запремина депоније (m^3)

K - годишња количина отпада (t)

F - фактор процијењеног учешћа прекривног материјала

Q – запреминска тежина отпада на депонији (t/m^3)

или на основу података о броју становника и природног прираштаја

$$N_1 = N (1 + P/100) \times n$$

гдје је:

N_1 - будући број становника

N - постојећи број становника (из пописа становништва)

P – прираштај становништва у процентима

n – број година за које се предвиђа вријеме трајања депоније

Запремина депоније добија се на основу производа броја становника у вријеме за које се планира депонија и запремина отпада после комплетирања изражена у метрима кубним.

У прилогу документа је дат план просторне организације депоније.

У складу са Локацијским условима бр. 06-364-3/24, од 14. 02. 2024. године, издатим од стране Одјељења за просторно уређење, стамбено-комуналне послове Општина Фоча, дефинисани су слиједећи услови:

- 1) Намјена: Санитарна депонија (одлагање комуналног отпада са подручја општине Фоча).
- 2) Локација: Санитарна депонија планирана је на дијелу парцеле к.ч. број 2445, к.о. Козја Лука; Приступни пут до јавног пута планиран је на к.ч. број 2286/2, к.о. Козја Лука (послије израде СМУТУ извршено је цијепање парцеле к.ч. број 2286, к.о. Козја Лука и додијељен је подброј 2 новоформираној парцели за изградњу приступног пута до депоније);
- 3) Карактер објекта: привремен (до изградње регионалне депоније).
- 4) Тип градње: У оквиру грађевинске парцеле могућа је фазна градња, односно планирано је фазно одлагање отпада на двије локације:
 - ✓ Локација број 1 - површине око 0,60 ha и
 - ✓ Локација број 2 - површине око 0,73 ha.
- 5) Објекти потребни за рад депоније одредиће се пројектном документацијом и то:
 - ✓ улазни објекат - портирница;
 - ✓ административни објекат (канцеларијски простор, гардеробе, санитарни блок), гаража, магацин и слично;
 - ✓ колска вага за мјерење улазних количина отпада,
 - ✓ у јужном дијелу обухвата предвиђа се локација резервоара за потребе противпожарне заштите;
 - ✓ манипулативни плато (за кретање и паркирање возила, провјеру допремљеног отпада..).
- 6) Ограда око депоније: према важећим стандардима и према УТ-условима (висина најмање 2 метра).
- 7) Ободни канал: према УТ-условима; Траса ободног канала приказана је на графичким прилозима, а тачне димензије и нагиб утврдиће се пројектном документацијом;
- 8) Урбанистичко-теничким условима одговара главни пројекат урађен од овлашћеног предузећа.
- 9) Ископчавање: обавезно.
- 10) УСЛОВИ УРЕЂЕЊА ЗЕМЉИШТА:
 - ✓ Колски и пјешачки приступ објекту - са планиране саобраћајнице на к.ч. број 2286/2, к.о. Козја Лука, која повезује простор депоније са јавним путем, у складу са УТ-условима;
 - ✓ Водовод - Преко планираног резервоара и цјевовода; Резервоар је димензија око 6,00m x 6,00m.
 - ✓ Канализација - Тренутно се не предвиђа;
 - ✓ Електрична енергија - Тренутно се не предвиђа.
 - ✓ Телекомуникације - Тренутно се не предвиђа.
- 11) ПОСЕБНИ УСЛОВИ: За предметно подручје не постоји урађен спроведбени документ просторног уређења. Планирана је изградња санитарне депоније на подручју општине Фоча, на локацији Грабе, на к.ч. број: 2445, к.о. Козја Лука, са изградњом приступног пута на к.ч. број: 2286/2, к.о. Козја Лука.

Потребно је испоштовати све важеће законске прописе и техничке нормативе за пројектовање и изградњу ове врсте објеката, као и услове наведене у начелним сагласностима прибављеним у току поступка рјешавања захтјева. Испоштовати наведено у Стручном мишљењу и урбанистичко-техничким условима бр. 648-11/23 из новембра 2023. године, урађеним од стране „Пут Инжењеринг“ д.о.о. Требиње. Саобраћајно рјешење, хидролошке услове и геотехничке услове изградње објекта ускладити са датим УТ условима. Прије пројектовања и изградње објекта потребно је извести детаљна геотехничка истраживања која су прописана законским и подзаконским актима. Техничке и технолошке услове за пројектовање, изградњу и пуштање у рад депоније, као и начин одлагања отпада и технологију одлагања отпада ускладити са УТУ. Обезбиједити адекватну противпожарну заштиту и услове заштите животне средине у складу са датим УТ условима. Обавезно је доношење програма и мјера којима се спречавају негативни утицаји депоније на све компоненте животне средине. У непосредном окружењу нема изграђених објеката који би на било који начин били угрожени планираном градњом. У појасу од 500m нема изграђених објеката (најближи стамбени објекат удаљен је око 900m од предметне локације). Терен је обрастао ниским и високим растињем (деградирана шума).

У поступку прибављања грађевинске дозволе потребно је ријешити имовинско-правне односе. Грађевинска парцела предметне депоније у потпуности је окружена земљиштем које се налази у власништву Републике Српске, те је потребно прибавити сагласност надлежног Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде РС на План парцелације, који је саставни дио СМУТУ. Након завршетка рада депоније обавезно извршити рекултивацију земљишта према свим законским одредбама.

12) Инвеститор је дужан у току поступка рјешавања захтјева за издавање грађевинске дозволе приложити пројектну документацију која садржи доказ да је изградња објекта прилагођена носивости и другим карактеристикама терена (главни пројекат у три примјерка, од којих један остаје техничкој архиви Одјељења).

Технички и технолошки услови за пројектовање, изградњу и пуштање у рад депоније

Технички и технолошки услови за пројектовање, изградњу и пуштање у рад депоније морају да буду дефинисани према одредбама Уредбе о одлагању отпада на депоније („Службени гласник Републике Српске“, број 36/15).

На депонији уредити депонијско дно и нагиб, тј. бочне стране на начин који ће осигурати стабилност депоније, обезбиједити заптивање, односно водонепропусност која заједно са системом за пријем и одвођење процједне воде спрјечава њено продирање у подтло депоније. Коефицијент водонепорпусности депонијског дна у предметном случају мора бити $K \leq 1 \cdot 10^{-9} \text{ m/s}$, дебљина слоја $\geq 1 \text{ m}$.

На депонији је потребно обезбиједити и додатну заштиту дна депоније да би се спријечила миграција процједне воде у подтло депоније, као што је вјештачка заптивна облога – фолија и дренажни слој ≥ 0.5 m.

Услови у погледу површинских, подземних и падавских вода ће се спорвести тако да исте не долазе у контакт са тијелом депоније. Такође, процједне воде из депоније, технолошке отпадне воде, одвојено се прикупљају и одвојено одводе до постројења за пречишћавање отпадних вода или одговарајућег пројектованог реципијента.

На депонији је неопходно предузети одговарајуће мјере у циљу акумулације, миграције и контроле депонијског гаса. Такође, неопходне су мјере за сузбијање непријатних мириса и спољних негативних утицаја као и обезбјеђење стабилности масе одложеног отпада и пратеће инфраструктуре нарочито у спречавању клизања.

Све остале параметре на депонији – манипулативни плато, потребну инфраструктуру, постојење за пречишћавање отпадних вода и сл. пројектовати према наведеној Уредби и осталим нормативима и прописима везаним за ову врсту објеката.

Опис технолошког процеса одлагања отпада

Одлагање отпада се започиње на најнижој коти депоније. Висина етаже на одлагалишту одређује се на основу природних и техничких чиниоца (конфигурације терена, могућности израде приступних путева, одабраног система одлагања отпада, примјене механизације и сл).

Одлагање отпада врши се површински што је условљено топографском ситуацијом и запремином чврстог отпада који се дневно допреми. Отпад се систематски изравњава у слојевима дебљине 0.2 – 0.3 метра и збија одговарајућом машином (булдожером или компактором). На сваки сабијени слој, булдожер допрема танки слој отпада и сабија га. Операције се понављају све до постизања укупне висине од 5 метара. Отпаци великих габарита (уколико нису издвојени) такође се сабијају у сврху смањењ запремине. Ради спречавања стварања пукотина и шупљина у слојевима, збијеност треба да обезбиједи најмању запреминску тежину наслага 0.85 t/m^3 . Набијање и збијање је боље уколико су отпаци влажни.

Изравнат и збијен чврсти отпад се прекрива слојем погодног инертног материјала дебљине око 25 cm. Прекривају се хоризонталне и косе површине наслага отпада. Дебљина прекривног материјала на завршној етажи блока је најмање 70 cm.

Након завршног уређења депоније обавезно је извршити рекултивацију простора депоније због обнове вриједности површине која је претрпјела деградацију услед одлагања отпада. Рекултивацију деградиране површине изводити по савременим еколошким начелима, при чему плански уређена површина постаје и естетски прихватљива.

Рекултивација подразумијева наношење и збијање инертног покривног водонепропусног слоја (глине) дебљине 0.50 m преко депонованог отпада, а затим наношење вегетационог покривача. Прекривним слојем се обавезно мора постићи водонепропусност како би се смањиле односно кроз извјестан временски период и потпуно нестале количине процједних вода из депоније (филтрата). Билошку рекултивацију изводити сукцесивно почев од трава, отпорне врсте жбуња до могућег пошумљавања уз одабир одговарајућих биљака.

Однос према објектима у окружењу

Обзиром на намјену објекта од пројектанта се очекује да објекте у сваком, па и у обликовном смислу, схвати и третира као дио шире околине, односно амбијента у који

Чћћ-се објекти смјештају.

У непосредном окружењу нема изграђених објеката који би на било који начин били угрожени планираном градњом.

Водовод

За потребе предметне локације потребно је обезбиједити довољне количине воде за за гашење евентуалних пожара на депонији. Снабдијевање потребним количинама воде обезбиједити пројектовањем одговарајућег резервоара на локацији. Приликом пројектовања резервоара придржавати се норматива за количине воде за овакве врсте објеката.

Заштиту објекта од пожара ријешити у складу са важећом регулативом. Количине воде за гашење пожара се рачунају према важећим прописима о заштити од пожара, те према величини и намјени објекта („Закон о заштити од пожара“, Службени гласник Републике Српске“, број 94/19, Правилник о техничким нормативима за хидрантску мрежу за гашење пожара (Службени гласник Републике Српске“, бр. 66/20).

Канализација

На предметној локацији тренутно се не планира изградња канализационе мреже.

Око депоније се предвиђа траса ободног канала, који ће сакупити воде са околног терена и тиме онемогућити њихово дотицање на терен депоније. Тачна ширина и пад канала одредиће се пројектном документацијом. Пројектом предвидјети и потребну бетонску преграду – брану која ће осигурати стабилност отпада са доње стране депоније односно његову заштиту од одроњавања и разношења.

Електроенергетика

Тренутно се на предметном локалитету не предвиђа изградња електроенергетске инфраструктуре. У случају потребе за изградњом исте, придржавати се сагласности издате од стране надлежног предузећа.

Телекомуникације

На предметној локацији тренутно не постоји телекомуникациона инфраструктура. Уколико се укаже потреба за истом, телекомуникационе прикључке на јавну телефонску мрежу извести подземним путем на најблиши прикључак и уз сагласност надлежног Телекома.

Услови заштите од пожара

Заштиту од пожара унутар објеката извести према прописима који регулишу противпожарну заштиту у овој области и примјеном само материјала са одговарајућим атестима.

Услови за заштиту од елементарних и других непогода

Потребе за заштитом предметног простора од елементарних и других непогода биће дефинисане пројектном документацијом.

Остали услови

При извођењу ископа потребно је спровести заштитне мјере за потпуну сигурност при раду и сва потребна осигурања постојећих објеката и комуникација, а у свему према препорукама које ће бити прописане главним пројектом.

У току ископа, неопходно је стручно праћење сваке фазе ископа и идентификација геолошких услова на терену, уз стално упоређивање са постојећим резултатима у елаборату. Уколико се уоче одступања, неопходно је прилагођавање техничког рјешења стварном стању на терену, што ће урадити пројектант у консултацији са надзором, извођачем и инвеститором.

Уколико се на предметној локацији, у току извођења земљаних радова, пронађу предмети од геолошког, археолошког или историјског значаја не смију се уништавати. Радови се морају обуставити, а открића пријавити надлежној служби заштите.

Након завршетка радова, неопходно је извршити уређење свих површина које су се користиле приликом изградње предметног објекта.

Основна правила технолошког процеса депоновања

Да би технолошки процес депоновања у потпуности одговорио постављеним захтјевима, а то је прије свега заштита здравља становништва, преко заштите

животне средине (воде, ваздуха и земље), неопходно је, при одлагању отпадака, придржавати се следећих правила:

- Започети депоновање на најнижој коти депоније (уколико је то морфолошки могуће),
- Оформити ћелију тако да дневна радна површина буде што је могуће мања,
- Ћелију испуњавати одмах до коначне висине,
- Ћелију обавезно, на крају радног дана, прекрити инертним материјалом,
- Сваку гомилу отпадака која се допреми на тијело депоније, распрострети и добро је сабити,
- Нагиб радне површине треба да је 1:3,
- Стриктно се придржавати пројектованог плана попуњавања депоније (потребно га направити у склопу Главног пројекта),
- Користити само одговарајућу пројектовану опрему и то у оквиру њених могућности,
- Опреду лоцирати у активној зони (осим за вријеме викенда када се опрема пере и дезинфикује),
- Избјежавати распростирање отпадака са горње стране радне површине,
- Обезбједити кретање компактора искључиво уз радно чело,
- Интерну саобраћајницу увијек градити унапријед у односу на сегмент који се попуњава, како би се обезбједило несметано довожење отпада, без застоја.

Одлагање отпада

Одлагање отпада на депонији врши се површинским начином одлагања (по површини припремљеног терена). Возило које довози чврсте отпатке, пројектованим транспортним путем долази до одређене радне зоне или радне површине на тијелу депоније и истоварује отпатке.

Ширина и дужина радне зоне су промјенљиве величине које зависе од топографских услова, запремине чврстих отпадака који се дневно одлажу, од броја и габарита специјалних машина које раде на депонији, као и од броја возила која истовремено истоварају отпад.

С обзиром да се ради о површинском начину одлагања отпада, ширина радне зоне не смије бити превелика, да се не би створили услови за подизање велике количине прашине и растурања отпадака, односно за повећање степена загађења околине. Ширина радне зоне усваја се у зависности од количине отпада и начина сабијања (булдожер или компактор) и треба да буде таква да обезбједи несметан и стабилан рад машине за сабијање као и најприхватљивији начин формирања дневне ћелије.

За сабијање отпада и инертног материјала користиће се компактор, осим при сабијању првог реда ћелија, гдје ће се због опасности оштећења водонепропусне фолије користити булдожер.

Равнање и сабијање отпада

Отпаци се по довожењу систематски распростиру и равнају у слојевима дебљине 0,10-0,20 m и сабијају компактором до одређене густине. На сваки сабијени слој, компактор распростире следећи танки слој отпада преко равне површине и тај слој се поново њиме сабија. Ова операција се понавља док се не постигне укупна висина радног слоја отпада, преко којег се распростире слој прекривног материјала од 0,15 m на цијелој површини дневне ћелије. Формирање сваке ћелије се завршава на крају одређеног радног дана.

Степен сабијања је критичан параметар који одређује вијек експлоатације депоније, због чега је неопходна употреба машине за сабијање, чијим радом се постижу велике густине депонованог отпада, а самим тим и уштеда у простору, односно, обезбјеђује се санитарни начин депоновања.

Већ је поменуто да ће се за спровођење процеса депоновања на депонији користити компактор, сем у првом слоју ћелија прве фазе (да се не би оштетила фолија), када ће се користити булдожер. Узимајући у обзир напријед наведене густине сабијања, као и технологију депоновања, вијек експлоатације депоније биће цца 15 година.

Средња густина отпада после сабијања компактором треба да износи 0,6 - 0,8 t/m³, јер ова вриједност елиминише могућност стварања пукотина и шупљина у одложеном и сабијеном отпаду.

Постизање ових вриједности зависи од дебљине слојева који се сабијају, од броја прелаза машине за сабијање и од смјера кретања машине за сабијање. Машина за сабијање мора да се креће уз радно чело, а никако обрнуто.

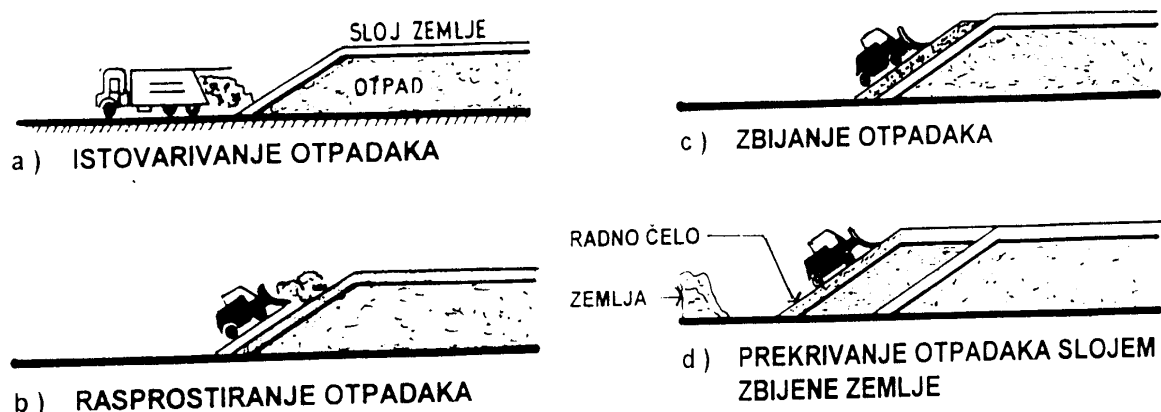
При попуњавању сваког сегмента депоније, слагање отпада се врши у четири смјера.

Први смјер је смјер набијања отпада и рада машине за сабијање, односно дефинисање радног чела, што се илустративно најбоље сагледава на слици, која приказује метод рада на једној санитарној депонији.

Други смјер је смјер напредовања попуњавања сегмента од најниже ка вишим котама, односно смјер формирања слојева у висину.

Трећи смјер је смјер формирања ћелија у реду, односно ћелије у једном реду се формирају једна поред друге и оног момента када се попуни први ред, започиње се са попуњавањем другог реда, са оног дијела гдје је почео да се формира први ред. Разлог оваквом смјеру попуњавања редова је тај, што је неопходно остварити одређени временски период између почетка и завршетка посматраног "реда", који је потребан за одигравање одређених хемијских и биолошких процеса у депонованом отпаду, односно за одлеживање и слијегање формираних ћелија у посматраном реду.

Четврти смјер представља смјер формирања редова у слоју.

Слика 1. Шематски приказ површинског начина одлагања чврстог отпада

Дефинисање висине слојева и начина прекривања

Цјелокупна количина отпадака која се у току једног радног дана распростире и сабије преко једне радне површине, по завршетку рада прекрије се инертним материјалом дебљине 15 cm, који се такође сабија компактором и који ће након попуњавања свих сегмената доњег слоја представљати и слој инертног материјала и подлогу за почетак депоновања у следећем слоју. На поменути начин се формира једна ћелија. Скуп ћелија по површини у једном хоризонталном реду формира “слој”, чија ће висина бити 3,0 m.

Прекривни материјал

Карактеристике инертног материјала, који ће се користити за прекривање ћелија, значајно утичу на квалитетно спровођење и функционисање пројектованог технолошког процеса депоновања.

Инертни материјал, ће се обезбједити широким откопом при уређењу тијела депоније и припремом терена за изградњу пратећих објеката на депонији. Овај материјал ће бити смјештен у специјалним депоима инертног материјала, одакле ће се експлоатисати за потребе прекривања отпада при санитарном депоновању у будућем периоду.

При прекривању чврстог отпада инертним материјалом, треба обратити пажњу да он буде добро изравнат и набијен, како би се избјегло задржавање воде, а самим тим и евентуално стварање ерозије.

На локацији планираној за изградњу санитарне депоније неће се вршити, предтретмани, ни рециклажа ни селекција отпада за прераду.

6. ОПИС ОСНОВНИХ И ПОМОЋНИХ СИРОВИНА, ОСТАЛИХ СУПСТАНЦИ И ЕНЕРГИЈЕ КОЈА СЕ КОРИСТИ ИЛИ КОЈУ ПРОИЗВОДИ ПОСТРОЈЕЊЕ ОДНОСНО ПРИКАЗ ВРСТЕ И КОЛИЧИНЕ ПОТРЕБНЕ ЕНЕРГИЈЕ И ЕНЕРГЕНАТА ЗА ПРОИЗВОДНИ ИЛИ РАДНИ ПРОЦЕС

Основне и помоћне сировине, супстанце и енергија која ће се користити приликом изградње санитарне депоније

На локацији ће се изводити припремни радови (отварање градилишта, обиљежавање трасе саобраћајнице, сјечење и уклањање шибља и дрвећа), земљани радови (ископ, ископ ровова за дренаже, превоз материјала). Приликом радова настаће земљани материјал, као и биљни приликом крчења.

Приликом изградње депоније користиће се бетон, камен земља, цеви, асфалт и сл.

Снабдијевање потребним количинама воде обезбиједиће се изградњом одговарајућег резервоара на локацији.

Одводња фекалних отпадних вода из објеката планирана је у септичку јаму која се мора изградити.

Оборинске воде из залеђа сакупљаће се ободним каналима око тела депоније.

Процедне воде су воде које настају процјеђивањем оборинске воде кроз тело депоније, на отвореним радним касетама. Оне се онечисте различитим органским и неорганским материјама процјеђивањем кроз отпад. За прикупљање процједних вода кроз тијело депоније које потичу од депонованог материјала, предвиђена је дренажна мрежа која ће процједне воде – филтрат доводити до прихватне лагуне.

Дренажна мрежа се састоји из главног колектора и секундарних колектора различите дужине.

Приликом извођења грађевинских радова доћи ће до потрошње већих количина енергената, санитарне и техничке воде те сировина и материјала потребног за изградњу предметној локацији.

Од кориштења енергената предвиђена је употреба:

- Електрична енергија – иста ће се користити приликом припреме материјала и смјеша за потребе изградње.
- Нафта и њени деривати – иста ће се користити највише за потребе покретања и рада механизације и машина које ће се користити приликом извођења радова на предметној локацији.

Приликом извођења грађевинских радова користиће се вода и то као:

- Санитарна вода (вода за пиће, вода за одржавање хигијене радника и сл.),

- Техничка вода (вода која се користи као сировина у производњи бетона, вода за прање и одржавање механизације, уређаја и средстава рада).

Сав материјал који ће се користити, као и утрошене количине биће прописане главним пројектом.

Основне и помоћне сировине, супстанце и енергија која ће се користити приликом кориштења објекта

Основни принципи рада на депонији темељи се прикупљању отпада на, те прекривању истог инертним материјалом.

Основни материјали који се користе су инертни материјал за прекривку, а помоћни материјали су гориво и мазиво за грађевинске стројеве, електрична енергија и вода.

Основна функција дневног прекривног слоја јесте спријечавање разношења отпада вјетром, појаве ватре, спрјечавање размножавања инсеката, ширење неугодних мириса, настањивање глодара.

Уређење дневног слоја потребно је најмање једном дневно, на завршетку радног дана.

Дневни слој се мора уредити и на боквима радног чела.

Дневна количина отпада која је распланирана и збијена у радном пољу прекрива се дневном прекривком. За дневну прекривку се користи припремљени земљани материјал из ископа депонијског простора.

Гориво се користи као сировина за рад моторних возила која се налазе у радном процесу депоније.

Приликом рада користиће се вода и електрична енергија.

В. ОПИС СТАЊА ЛОКАЦИЈЕ НА КОЈОЈ СЕ НАЛАЗИ ПОСТРОЈЕЊЕ, УКЉУЧУЈУЋИ И РЕЗУЛТАТЕ ИЗВРШЕНИХ ИНДИКАТИВНИХ МЈЕРЕЊА

Предметна локација депоније се налази на локацији Грабе, на земљишту означеном као дио к.ч. број 2445 и к.ч. број 2286/2 КО Козја Лука, општина Фоча. Локација се налази сјеверозападно у односу на Фочу, удаљена око 14 km.

Копија катастарског плана је дата у прилогу документа.

Предметна парцела се налази у државном власништву. Укупна површина предметног дијела на коме се врши изградња износи 20.932,34 m². Током пројектовања могуће је предвидјети фазну изградњу депоније, тако да I фаза изградње заузима површину од 6 098,39 m², а II фаза површину од 7 300,36 m².

Приступни пут депонији могуће је остварити преко планиране саобраћајнице, ширине 6.00 метара, која би пролазила дијелом к.ч. број 2286 и која се у сјеверном дијелу предметног подручја прикључује на локални пут Оцркавље – Даничићи, у складу са УТУ. Укупна дужина приступног пута (од његовог прикључења на локални пут) до планиране локације за градску депонију износи цца=1.090,00 m. Асфалтирање пројектоване трасе радити се од хабајућег слоја асфалта АБ 16 дебљине d=5 cm. Испод асфалта предвидјети тампонски слој дебљине d=25.00 cm.

На локацији тренутно нема изграђених објеката. На локацији не постоји водоводна и телекомуникациона инфраструктура.

Локација је обрасла ниским и високим растињем – деградирана шума.

Уређење грађевинске парцеле

Границом парцеле поставља се заштитна ограда минималне висине 2.00 m. Такође, дуж регулационе линије депоније неопходно је подизање вегетационог заштитног појаса у циљу спречавања подизања и разношења лаких фракција отпада и прашине са депоније на већа растојања и смањења аерозагађења, који уједно има и визуелно - естетску улогу.

Грађевинске и регулационе линије

Грађевинским линијама дефинисани су максимални хоризонтални габарити објеката, а ломне тачке дефинисане су координатама датим у графичком прилогу документа. Грађевинска линија у предметном случају се поклапа са регулационом линијом.

Регулациона линија постављена је, у предметном случају, тако да прати границу парцеле и одваја земљиште санитарне депоније од осталог земљишта. Регулациона линија обавезујућа је за Инвеститора и све учеснике у реализацији. Унутар регулационе линије се лоцирају и сви објекти за потребе рада депоније.

План грађевинских и регулационих линија је дат у прилогу документа.

Слика 2-7. Сливовит приказ стања локације за изградњу привремене санитарне депоније у Фочи

Тренутно стање отпада на подручју општине Фоча

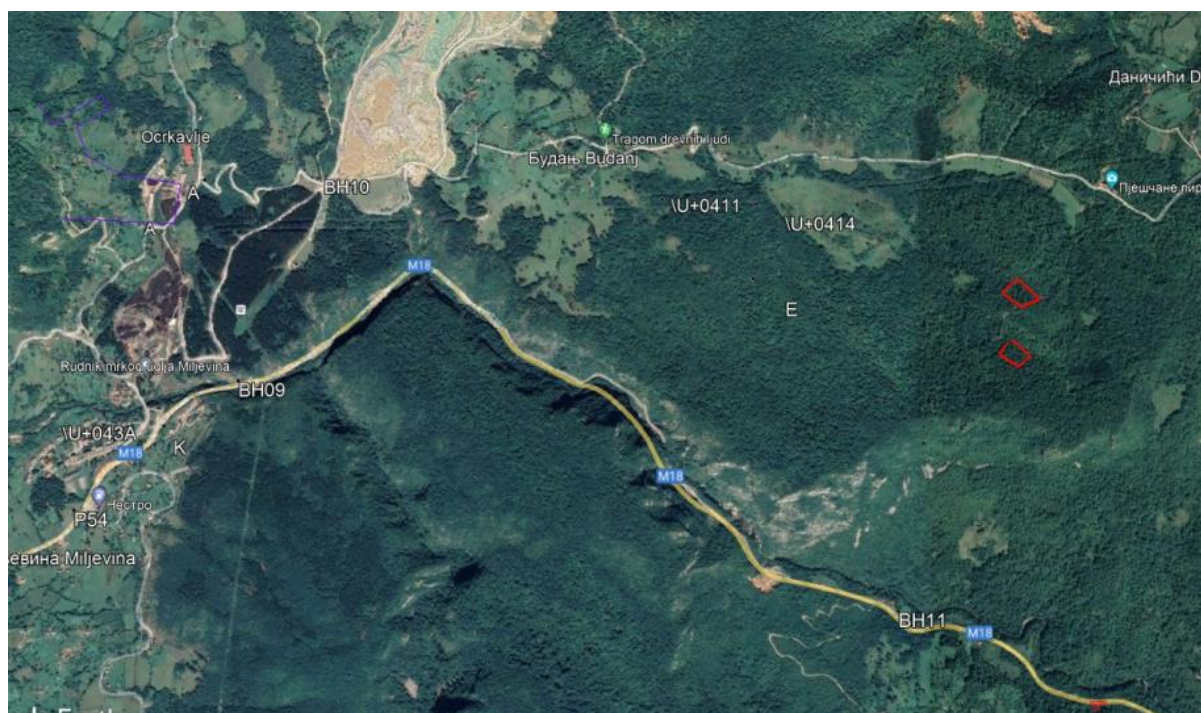
На подручју општине службено је регистрована једна депонија „Бабин Поток“, која се налази ван насељеног мјеста и од града је удаљена 4 км. Депонија је урађена у складу са еколошким стандардима, редовно се одржава, а одлагање се врши у слојевима (слојеви се прекривају земљом) са уграђеним системом одвођења вода и отплињавања депонованог отпада. Међутим, ова депонија је била привременог карактера и капацитет јој је већ попуњен за одлагање отпада, па се појавила потреба за новом локацијом.

Иначе, општина Фоча има 18 288 становника према подацима Државне комисије за попис БиХ, односно 17 580 становника према подацима Републичког завода за статистику Републике Српске.

Организованим одвозом отпада обухваћена су сва градска и ближа приградска насеља (75 % становништва). Услуге организованог одвоза комуналног отпада користи 3.300 домаћинстава и око 400 правних лица.

Присутни су проблеми недостатка адекватног броја возила за сакупљање отпада а старосна структура механизације није задовољавајућа.

Према подацима добијеним од стране надлежног комуналног предузећа „Комуналац“ ад Фоча, укупна мјесечна количина отпада на подручју општине Фоча износи цца 760 тона, док укупна годишња количина прикупљеног отпада износи цца 9 120 тона. У овиу количину улази комунални, индустријски и кабасти отпад.

Slika 1. Ситација са Google Earth-а

Морфолошке и инжењерско-геолошке карактеристике терена

Предметна локација се налази на територији Општине Фоча. Апсолутна надморска висина предметног подручја је од 1323 mnm.

Терен је условно повољних геотехничких карактерика. На подручју нема рјечних токова.

Према подацима сеизмичких карата из Правилника о техничким нормативима за изградњу објекта високоградње у сеизмичким подручјима, предметно подручје припада подручју са максималним интензитетом потреса 8° МСК -64 и вјероватноће појаве 63 % за повратни период од 500 година.

Комунална инфраструктура

Саобраћај

Предметној локацији могуће је приступити са сјеверне стране, преко приступног пута који се прикључује на локални пут Оцркавље - Даничићи.

Хидротехника

На локацији не постоји водоводна и канализациона инфраструктура.

Електроенергетика

На локацији не постоји електроенергетска инфраструктура.

Телекомуникације

На предметном обухвату нема телекомуникационих инсталација.

Климатске карактеристике ширег подручја

Подручје на којем се планира изградња санитарне депоније карактерише умјерено-континентални тип климе дјелимично измјењен надморском висином овог подручја. Са повећањем надморске висине клима има тенденцију предпланинском типу умјерено-континенталне климе па и климом планинског типа у највисочијим предјелима. Оваква клима се одликује дугим зимама и дугим љетима, те кратким периодима прољећа и јесени. Ужа котлина уз ријеку Дрину има све одлике жупног подручја. Због тога, поред релативно високе средње годишње температуре вазуха, ово подручје се одликује и пуно мањом температуром амплитудом од остале већине крајева у Босни и Херцеговини.

Најхладнији је мјесец јануар са средњом температуром ваздуха од -12°C, а најтоплији је мјесец јул са средњом температуром од 19°C. Апсолутне максималне вриједности љетних температура не прелазе 39°C, а апсолутне минималне температуре у зимском периоду иду испод -20°C.

Геолошке карактеристике подручја на којем се планира изградња санитарне депоније

Квартар

Ријечне терасе (t1 и t2) - Нарочито су изражене у долини Дрине (Устиколина, Фоча, Брод), а нешто мање у долини Сутјеске (Тјентиште). У Цвилинском пољу код Устиколине (долина Дрине) оштро се разликују двије терасе (t1 и t2) чији су терасни одсјеци високи и до 15 m.

И једна и друга су изграђене од валутица, претежно кречњачких, а ријеђе од пјешчарских валутица, валутица рожњака и магматских стијена. Валутице су дијагенетским процесима везане и прелазе у конгломерате. Судећи по њиховој дебљини вероватно су горњоплеистоценске старости.

Перм

Пермотријас (Р, Т) - Пермотријаске насlage претежно представљају рубне дијелове палеозоица структурно фацијалне јединице Прача-Фоча. Фацијално, ове насlage су веома разноврсне, ипак су сврстане у два основна типа: кластите и карбонате.

Кластити су представљени у већем обиму црвеним кварцним конгломератима, црвеним кварцним пјешчарима и сивим пјешчарима, а у мањем обиму: фелдспатско лискуновитим метапјешчарима, глиновито-кварцно-серицитским шкриљцима, карбонатно-кварцно-лискуновитим шкриљцима, алевролитским шкриљцима, лидитима и лидитским бречима. Између набројаних литолошких чланова, границе веома често нису јасне, ради учесталог бочног смењивања. У тектонској јединици Устиколине, црвене насlage су развијене од Брода на Дрини до Шћепан поља, а представљене су углавном црвеним кварцним конгломератима, пјешчарима и шкриљцима.

У предјелу Ифсара и Слатине, у пермотријаском комплексу, заступљени су силтни пјешчари и шкриљци филитичног изгледа, табличасти лидити и крупнозрни кварцни пјешчари.

Кварцни пјешчари су псамитске структуре и масивне текстуре. Уз доминантни кварц, долазе листићи мусковита, серицита, хлорита и подређено фелдспата. Од споредних састојака долазе; апатит, циркон, турмалин и леукоксен. Плаггиоклас је најчешћ трансформисан у секундарне продукте. Према минералном саставу, пјешчари припадају субаркозама. Код конгломерата структура је псамо-псефитска, а текстура масивна. Величина фрагмената је од 2-3 mm. Главни састојци су одломци кварцита и лидита, те слабо заобљена зрна кварца. Споредни састојци су; хематит, лимонит а ријеђе серицит. Везиво је најчешће линовито-кварцно-лимонитно.

Карбон

Доњи Карбон (C1) - Насlage доњег карбона су највише развијене на сјеверном дијелу листа, те долином Дрине, до ушћа Сутјеске, а заступљене су у тектонским јединицама Горажда, Јабуке и Устиколине. Представљене су кластичним и карбонатним развојем. Кластични развој је засутпљен пјешчарима типа

"грауваке" с интеркалацијама црних угљевитих шкриљаца, метапјешчари се рјеђе јављају; затим слиједе: туфитни пјешчари, фијитиено-кварцно-серицитни шкриљци, глинасто-кварцно-карбонатни шкриљци, глиновити шкриљци, млијетни кварц, лидити. У њима су бројне вертикалне и латералне измјене. У односу на кластичне стијене, карбонатни седименти су подређенији.

Седиментолошким анализама у њима су утврђени слиједећи литолошки чланови: мермеризирани кречњаци, мермеризирани пјесковити кречњаци, крупнокристални мермерхирани кречњаци, лимонитизирани кречњаци, лапоровити кречњаци и ситнокристални доломити.

У јединици Устиколине, доњи карбон је развијен долином Дрине, Ђехотине и Бистрице. У бази доњег карбона на тим мјестима долазе једри и табличасти зеленкасти пјешчари с ријетким остацима трагова "Проблематица", а затим слиједе фититични шкриљци или шкриљави пјешчари. На филитичним шкриљцима иде табличасти једри пјешчари. У овом развоју карбонати и лидити недостају литолошке и палеонтолошке особине показују, да је седиментација у доњем карбону била плитководна.

Таложни басен је био дјелимично под утицајем копна (биље у околним теренима Праче). Немири у басену су дали бројне алтернације грубо и финозрнатих седимената. Корали указују на чисто и топло море.

Дебљине карбонских седимената је тешко утврдити. Предпоставља се распон од 100 до 1.000 метара.

Силур

Горњи силур (S) - утврђен код Устиколине, на основу налаза конодонти, у кречњацима у које се умећу рожњаци и шкриљци, а читав профил је унутар једне доме. Банковити, дијелом бречасте кречњаци чине базу профила. На њима слиједе рожњаци с танким плочама кречњака и листастих глинаца, затим банковити, лимонитизирани кречњаци с конодонтама, а изнад њих танкоплочасти лимонитизирани кречњаци с глинцима и на врху слојеви сивих кречњака с калцитским жилицама. Као што је поменуто, у банковитим лимонитизираним кречњацима налазе се конодонте. Цијели овај комплекс седимената не прелази дебљину од 100 m.

Квалитет животне средине на подручју општине Фоча

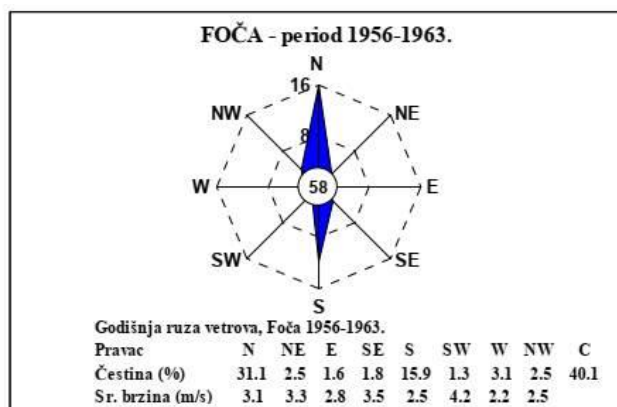
На подручју општине Фоча недостаје прецизни и редовни мониторинг стања и кориштења земљишта, не постоје подаци о емисијама у земљиште, као ни о нивоу контаминације земљишта тешким металима и осталим хемијским агенсима. Недостају и подаци о здравственом стању земљишта, тј. о количини пестицида, органских и анорганских ђубрива, те других хемикалија које доспијевају у тло на годишњем нивоу.

Подаци о квалитету подземних вода не постоје, с обзиром да се не обавља систематско праћење на подручју општине Фоча. Доступну подаци о квалитету подземних вода су везани за подземне воде које се користе за водоснабдијевање, а

за које законска регулатива налаже контролу хигијенске исправности воде за пиће

Загађење ваздуха углавном је узроковано емисијом штетних гасова од сагоријевања конвенционалних горива у ложиштима индивидуалних и привредних објеката током сезоне гријања, те из моторних возила што је највише изражено у урбаним подручјима општине. На територији општине не постоје индустријски загађивачи који би у значајној мјери угрожавали квалитет ваздуха. У мање загађиваче могу се сврстати градске котловнице, аутосервис у Броду на Дрини и аутопраонице. У општини нема мјерних станица за мониторинг квалитета ваздуха, те не постоје подаци о основним полутантима и квалитету ваздуха. Програм мјерења квалитета ваздуха, као ни катастар загађивача такођер не постоји. Погони и постројења у општини Фоча имају издату важећу еколошку дозволу. Да би се могао оценити утицај на ваздух санитарне депоније пре изградње и пре кретања у рад неопходно је извршити мерење и дати оцену стања квалитета ваздуха.

Ради сагледвања општих карактеристика вјетра, анализирани су расположиви подаци метеоролошких осматрања правца и брзине вјетра подаци метеоролошких осматрања на станици у Фочи. На основу спроведене анализе преовлађујућих вјетрова у Фочи и јасно се уочава да је у Фочи доминантни вјетар из правца сјевера (N) што је и разумљиво ако се има у виду отвореност котлинских проширења у правцу ријечног тока Дрине, као и утицај околних планина.

Слика 3. Ружа ветрова Фоча

Највеће просјечне брзине вјетра од 3,5 m/s јављају се при југоисточном вјетру. Јаки вјетрови изнад 6 Бофора се ријетко јављају у току зиме и прољећа, а средњи годишњи број дана са јаким вјетром у Фочи износи око 14 дана, док је појава олујних вјетрова (јачина вјетра изнад 8 Бофора), сразмерно мала, и у просјеку годишње износи 2 дана на локацији метеоролошке станице у Фочи.

У наставку су приказане средње мјесечне вриједности за период 2006-2021 за подручје Фоча Средње мјесечне вриједности су приказане за параметре:

- температура,

- дани са јаким мразом,
- број ледених дана,
- број мразних дана,
- број тропских дана,
- напон водене паре,
- релативна влажност ваздуха,
- количина падавина,
- број дана са падавинама,
- број дана са сњежним покривачем,
- облачност,
- број ведрих дана,
- број тмурних дана,
- број дана са маглом.

Подаци су добијени од стране Републичког хидрометеоролошког завода Републике Српске са постојећих мјерних станица за горе наведене периоде.

Табела 10. Средња мјесечна температура Фоча

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
ФОЧА	-2,8	-1,1	1,3	5,2	9,9	14,2	15,4	14,5	10,8	6,4	2,6	-1,2

Табела 11. Средња минимална мјесечна температура Фоча

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
ФОЧА	4,0	8,3	12,6	18,4	22,1	26,6	29,3	29,7	23,6	16,6	10,2	4,6

Табела 12. Средња максимална месечна температура Фоча

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
ФОЧА	4,0	8,3	12,6	18,4	22,1	26,6	29,3	29,7	23,6	16,6	10,2	4,6

Табела 13. Апсолутно минимална месечна температура Фоча

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
ФОЧА	-21,4	-20,4	-10,6	-3,6	-1,6	5,6	8,5	6,6	1,2	-5,6	-10,8	-17,4

Табела 14. Апсолутно максимална месечна температура Фоча

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
ФОЧА	18,6	24	25,6	30,8	33,6	36,6	40	40,6	36,6	27,5	22,6	19,2

Табела 15. Дани са јаким мразом ($T_{\min} \leq -10$) Фоча и Калиновик

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
ФОЧА	7	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4

Табела 16. Број ледених дана ($T_{\max} \leq -10$) Фоча

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
ФОЧА	5	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3

Табела 17. Број мразних дана ($T_{\min} \leq 0$) Фоча

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
--	---	----	-----	----	---	----	-----	------	----	---	----	-----

ФОЧА	23	16	11	2	0	0	0	0	0	1	7	18
------	----	----	----	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Табела 18. Број тропских дана ($T_x \geq 30$) Фоча

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
ФОЧА	0	0	0	1	1	8	12	17	3	0	0	0

Табела 19. Средњи месечни напон водене паре Фоча

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
ФОЧА	5,3	6,6	7,3	9,3	13,0	17,1	18,4	18,2	14,7	10,9	8,5	6,3

Табела 20. Средња месечна релативна влажност ваздуха Фоча

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
ФОЧА	86,4	81,1	77,0	72,6	77,1	77,9	74,4	75,0	79,4	83,4	85,7	86,0

Табела 21. Средња месечна количина падавина Фоча

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
ФОЧА	78,3	81,4	83,8	68,2	92,8	85,9	67,4	55,4	78,3	89,0	115,8	95,0

Табела 22. Максималне дневне количине падавина Фоча

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
ФОЧА	50,2	63,1	63,6	26	60	48,3	57,8	47	64,5	56,1	99,2	46,4

Табела 23. Број дана са падавинама Фоча

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
ФОЧА	12	13	13	12	15	13	10	7	9	10	11	13

Табела 24. Број дана са снежним покривачем Фоча

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
ФОЧА	13	6	3	1						0	1	7

Табела 25. Средња месечна облачност Фоча

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
ФОЧА	7,9	7,6	6,9	5,9	6,3	5,2	4,3	4,3	5,8	6,9	7,6	8,1

Табела 26. Број тмурних дана Фоча

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
ФОЧА	19	16	14	10	11	7	4	4	8	12	15	19

Табела 27. Број дана са маглом Фоча

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
ФОЧА	4	5	3	2	1	1	2	3	7	9	8	3

Извод и докумената вишег реда

Локација за изградњу санитарне депоније није третирана спроведбено - планским документима просторног уређења.

Планска документација вишег реда која обухвата предметну локацију је:

- Измјена и допуна Просторног плана Републике Српске до 2025. године
- Просторни план општине Фоча, чији је рок важности истекао, а ревизија плана није рађена.

Остала документација која третира предметну тематику:

- Стратегија управљања отпадом 2017 - 2026. године.

Извод из Измјена и допуна Просторног плана Републике Српске до 2025. године

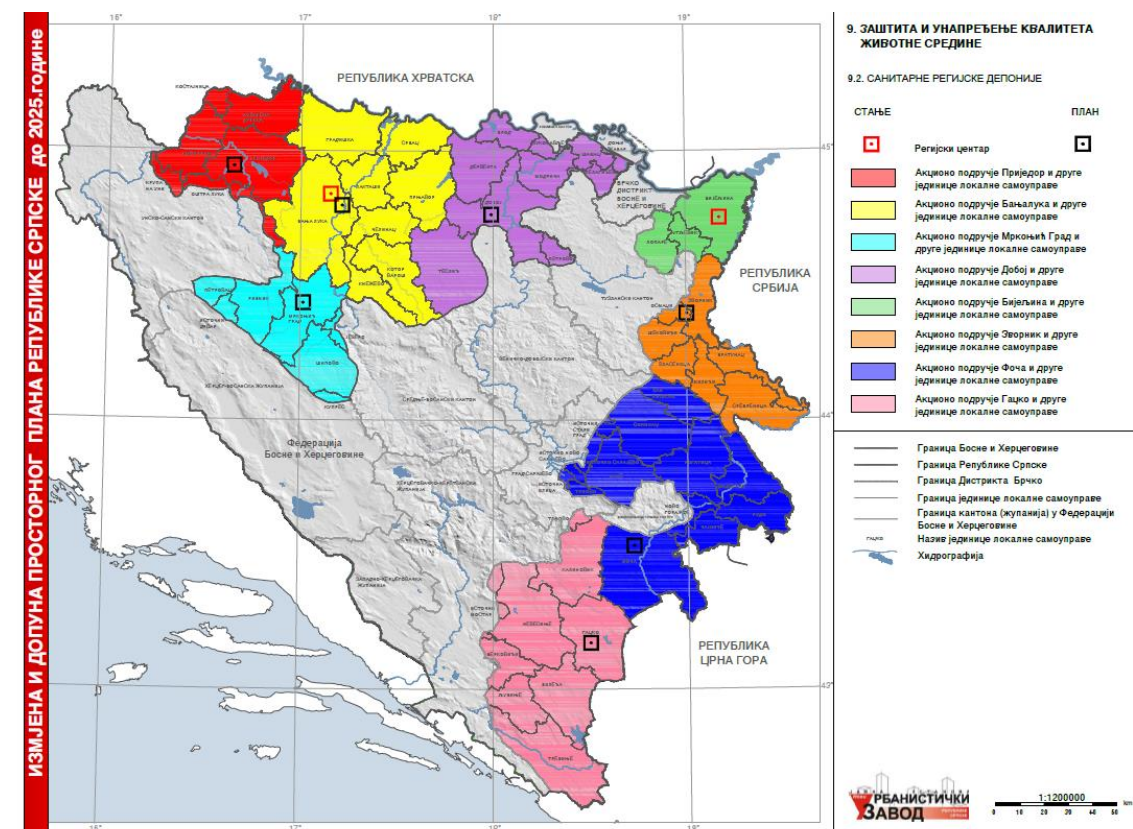
Према Измјена и допунама Просторног плана Републике Српске до 2025. године, није предвиђена изградња привремених депонија, већ се ради побољшања квалитета животне средине и живота становништва планирају регијске санитарне депоније. Подручје Фоче означено је у Плану као акционо подручје за третман отпада са другим јединицама локалне самоуправе.

Тренутно се у Републици Српској сакупљени комунални отпад одлаже на двије регијске санитарне депоније (Бањалука, Бијељина) и на локалне или општинске депоније, од којих је већина њих на неадекватним локацијама и технички неопремљена.

Стратегија управљања отпадом 2017-2026. године („Службени гласник Републике Српске“, бр. 67/17)

Према наведеној Стратегији предвиђен је такође регионални приступ управљања отпадом, што је у складу са важећим Просторним планом Републике Српске. Према концепту Стратегије Фоча се третира као регија Фоча којој припадају јединице локалне самоуправе Вишеград, Источна Илиџа, Источни Стари Град, Источно Ново Сарајево, Калиновик, Ново Форажде, Пале, Рогатица, Рудо, Соколац, Трново, Фоча и Чајниче, са 115.050 становника и 42 223 домаћинства. Регија Фоча је према подацима из Стратегије 2013. године имала 17 306 t комуналног отпада.

Стратегијом се планира да до краја 2021. године буду изграђене четири заједничке депоније (за регију Бања Лука и Мркоњић Град, регију Бијељина, регију Зворник и регију Приједор), а до краја 2026. године у плану је изградња заједничке депоније за регију Добој, те уколико се остваре услови због специфичности подручја (велик простор, мала количина отпада) за регију Гацко и регију Фоча. Паралелно са почетком рада заједничких депонија, спроводиће се санација и затварање општинских депонија са подручја наведених регија за рад. Тако се до 2021. године планирају санирати све општинске депоније са подручја регија Бања Лука, Мркоњић Град, Бијељина, Зворник и Приједор, а са радом ће наставити општинске депоније у регијама Добој, Фоча и Гацко (њих 26). Изградњом заједничке депоније у Добоју (до краја 2026. године) санираће се и затворити за рад све општинске депоније регије Добој, а остаће активне општинске депоније у регијама Фоча и Гацко (њих 17) до почетка рада заједничких депонија за ове регије.

Слика 4. Извод из Измјена и допуна Просторног плана Републике Српске до 2025. године

Индикативна мјерења у животној средини

У оквиру индикативних мјерења у животној средини на локацији будуће привремене санитарне депоније кориштена су мјерења квалитета ваздуха која се налази на удаљености од око 2 200 m сјеверозападно од предметне локације а која су извршена од стране ЈНУ „Институт за заштиту и екологију Републике Српске“ Бања Лука.

Мјерење и оцјена квалитета ваздуха

Испитивање је вршено по принципу 24-часовног узорковања у трајању од једног дана и то од 12 часова 09.11. до 12 часова 10.11.2023. године.

Табела 1. Координате локације узорковања ваздуха, период узорковања и вањски услови

Координате локације:	43° 30' 08.22" N
	18° 43' 04.42" E
Период узорковања:	од 12 часова 09.11. до 12 часова 10.11.2023. године

Оцјена квалитета ваздуха

Оцјена квалитета ваздуха се врши у складу са стандардима, дефинисаним Уредбом о вриједностима квалитета ваздуха ("Службени гласник Републике Српске", број 124/12)

Табела 2. Граничне вриједности за заштиту здравља људи (Уредба о вриједностима квалитета ваздуха ("Службени гласник Републике Српске", бр. 124/12))

Период узорковања	Гранична вриједност
Сумпордиоксид	
Један сат	350 µg/m ³
Један дан	125 µg/m ³
Календарска година	50 µg/m ³
Азотдиоксид	
Један сат	150 µg/m ³
Један дан	85 µg/m ³
Календарска година	40 µg/m ³
Угљенмоноксид	
Максимална дневна осмочасовна вриједност	10 mg/m ³
Један дан	5 mg/m ³
Календарска година	3 mg/m ³
Суспендоване честице PM10	
Један дан	50 µg/m ³
Календарска година	40 µg/m ³

Табела 3. Циљна вриједност за приземни озон (Уредба о вриједностима квалитета ваздуха ("Службени гласник Републике Српске", бр. 124/12))

Циљна вриједност за приземни озон		
Циљ	Период рачунања просјечне вриједности	Циљна вриједност
Заштита здравља људи	Максимална дневна осмочасовна средња вриједност	120 µg/m ³

Табела број 30: Концентрације сумпордиоксида и азотдиоксида опасне по здравље људи (Уредба о вриједностима квалитета ваздуха ("Службени гласник Републике Српске", бр. 124/12))

Загађујућа материја	Концентрација опасна по здравље људи
сумпордиоксид	500 µg/m ³
азотдиоксид	400 µg/m ³

Табела 4. Концентрације приземног озона опасне по здравље људи и концентрације о којима се извјештава јавност (Уредба о вриједностима квалитета ваздуха ("Службени гласник Републике Српске", бр. 124/12))

Сврха	Период узимања средње вриједности мјерења	Граница
Обавјештење	1 сат	180 µg/m ³
Упозорење	1 сат	240 µg/m ³

Измјерене концентрације загађујућих материја

Табела 5. Дневне просјечне концентрације мјерених загађујућих материја

Загађујућа материја	Вријеме узорковања	Концентрација ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Гранична вриједност
сумпордиоксид SO_2	од 12 часова 09.11. до 12 часова 10.11.2023. год.	18,27	125 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
азотдиоксид NO_2		15,49	85 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
угљенмоноксид CO^{**}		1,60	5 mg/m^3
приземни озон O_3		8,44	120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
PM_{10}^*		15,80	50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

** Концентрација је изражена у mg/m^3

Табела број 8: Аритметичка средина, медијана, 98. перцентил, мјерна несигурност, минимална вриједност, максимална вриједност, граница детекције и граница квантификације за измјерене вриједности на локацији

период мјерења		од 12 часова 09.11. до 12 часова 10.11.2023. године				
загађујућа материја		SO_2 , $\mu\text{g}/\text{m}^3$	NO_2 , $\mu\text{g}/\text{m}^3$	CO , mg/m^3	O_3 , $\mu\text{g}/\text{m}^3$	PM_{10}^* , $\mu\text{g}/\text{m}^3$
аритметичка средина		18,27	15,49	1,65	6,78	15,80
				1,58	8,22	
медијана		16,43	13,49	1,60	7,91	13,86
98. перцентил		32,66	29,13	1,80	14,43	34,45
мјерна несигурност	дневна	1,60	1,98	-	-	1,36
	осмочасовна	-	-	0,20	0,52	-
минимална вриједност		12,16	7,27	1,39	4,79	6,35
максимална вриједност		34,37	29,62	1,81	15,14	35,89
граница детекције		0,1	0,1	2	0,1	1
граница квантификације		1	1	10	1	4

* Мјерења се врше у складу са чланом 3 Правилника о условима за обављање дјелатности из области заштите животне средине (Службени гласник Републике Српске број 28/13 и 74/18) и издатом лиценцом за заштиту животне средине

ЗАКЉУЧАК

Из табеларно представљених података према Уредби о вриједностима квалитета ваздуха (Службени гласник Републике Српске број 124/12) и на основу коментара резултата може се закључити следеће:

- Средња дневна вриједност концентрација сумпордиоксида у животној средини је испод граничне вриједности ваздуха за заштиту здравља људи на локацији мјерења (период узорковања 1 дан).
- Средња дневна вриједност концентрација азотдиоксида у животној средини је испод граничне вриједности ваздуха за заштиту здравља људи на локацији мјерења (период узорковања 1 дан).
- Средња дневна вриједност концентрација угљенмооксида у животној средини је испод граничне вриједности ваздуха за заштиту здравља људи на локацији мјерења (период узорковања 1 дан).
- Средња дневна вриједност концентрација PM_{10} у животној средини је испод граничне вриједности ваздуха за заштиту здравља људи на локацији мјерења (период узорковања 1 дан).

- Средња дневна вриједност концентрација озона у животној средини је испод циљне вриједности ваздуха за заштиту здравља људи на локацији мјерења (период узорковања 8 часова).

Ниво буке

Бука је описана као звук без прихватљивог музичког квалитета или као непожељан звук. Бука настаје неправилним вибраторним треперењем чврстих тијела, течних и гасовитих флуида чије се осцилације преносе до нашег уха.

Људско ухо не открива све звукове. Оно је способно да прими спектар звука од око 16-20000 Hz. Звучне таласе мање од 16 Hz човјек не чује (спадају у област инфразвука, а региструју се као потреси, вибрације). Фреквенције звука веће од 20 000 Hz човјек такође не чује и оне се називају ултразвуком. Ухо човјека не прима подједнако све таласе дужине звучног спектра. Најбоље се чују звуци таласних дужина којима одговарају фреквенције између 500 и 4000 Hz.

С индустријализацијом долази и до велике миграције становништва у градове, због чега се јавља недовољан плански развој градова. Саобраћај се такође интензивно развија, долази до веће примјене техничких апарата, што има за посљедицу повећање броја бучних извора како у радној тако и у животној средини.

Бука се углавном може подјелити на индустријску и градску или комуналну буку. Градска бука потиче највећим дијелом од саобраћаја. Значајно мјесто у стварању градске буке заузимају звучни сигнали, као и бука у становима и другим објектима која потиче од употребе разних техничких апарата.

С обзиром на природно стање локације и околине гдје нису идентификовани извори, нису сврсисходна мјерења интензитета буке.

Г.ОПИС ПРИРОДЕ И КОЛИЧИНЕ ПРЕДВИЂЕНИХ ЕМИСИЈА ИЗ ПОСТРОЈЕЊА У СВЕ ДИЈЕЛОВЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ (ВАЗДУХ, ВОДА, ЗЕМЉИШТЕ)

У циљу разматрања могућих утицаја на околину и извора емисија на локацији, потребно је сагледати све аспекте, идентификовати и анализирати све могуће негативне утицаје изградње и коришћења предметног постројења.

Могући значајни утицаји на околину при изградњи санитарне депоније могу се подијелити према трајању на:

- утицаје током изградње и
- утицаје током коришћења.

Утицај на квалитет ваздуха у току изградње

Приликом изградње свих објеката унутар депоније, оградe око депоније, ободног канала и других објеката који се предвиде главним пројектом током допремања грађевинског материјала и одвожења отпадног материјала, може се очекивати емисија повећане концентрације прашине и издувних гасова из мотора са унутрашњим сагоријевањем.

Неефикасност мотора са унутрашњим сагоријевањем и високе радне температуре производе непожељне нуспроизводе: азотне оксиде (NO_x), угљоводонике, угљенмоноксид (CO), сумпордиоксид (SO_2), чађ, лебдеће честице, олово, алдехиде и друге секундарне полутанте. Ово нарочито може бити изражено услед употребе дотрајалих грађевинских машина и возила без еколошких катализатора.

Утицај на квалитет ваздуха у току експлоатације

Гасови који се јављају на санитарној депонији приликом аеробне и анаеробне разградње органских материја могу утицати на животну средину. Гасови који се у највећој мери могу створити у метан, угљен диоксид, као и водоник сулфид, амонијак, у мањој мери азотни оксиди, алдехиди, меркаптани, угљоводоници. Састав гасова на депонији зависи од разградње органске материје. Највећи део угљеника који се налази на депонији представљају сложена органска једињења угљеник испарава у ваздух као метан или угљен диоксид или као органско загађење у процедурним водама које настају на депонији.

Метан је гас који је лакши од ваздуха и зато лако мигрира на депонији. Његовао кретање на депонији варира у зависности од притиска и дифузији у околини. Креће се од места са већим концентрацијама до места са мањим концентрацијама, може се накопљати на појединим местима што може довести до експлозије. У концентрацији од 5-15 % са ваздухом ствара експлозивну смешу. Зато је веома важна контрола и правилно управљање депонијским гасовима. Метан није токсичан за биљке, стварање одређених количина метана у зони корена доводи до недостатка кисеоника и увенуће биљака. Такав ефекат имају H_2S и CO_2 .

Водоник сулфид може бити изразито непријатног мириса. Мирис се уклања на начин да се гасови скупљају и спаљују или се отпад прекрива слојем инертног материјала.

Утицај угљен диоксида на околину осликава се у томе што је он тежи од ваздуха и пада на дно депоније, гдје се топи у води, па повећава корозивност и киселост процедурне воде. За вријеме аеробне фазе на одлагалишту се ствара највећа количина угљен диоксида, док преласком у анаеробне услове његова количина се знатно смањује.

На квалитет ваздуха утичу прашина и неугодни мириси. Неугодни мириси на депонији настају као резултат анаеробне разградње органских делова отпада. Једињења сумпора (из органске компоненте) прелазе у сулфиде који у комбинацији с водиком формирају сумпороводик. За сузбијање неугодних мириса, отворене радне плохе отпада се морају прекривати свакодневно инертним материјалом који служи као филтер.

Негативан утицај по животну средину може имати и емисија прашине приликом кретања возила унутар погона. Контролу прашења потребно је регулисати саобраћајним решењем, кретањем возила уређеним саобраћајним површинама. Прашење је могуће смањити и поливањем саобраћајно-манипулативних површина водом.

Утицај на квалитет воде у току изградње

Током извођења радова могуће је загађење површинских и приповршинских вода малим количинама угљоводоника, горива и мазива од радних машина и возила која се крећу на простору захвата. Услед неисправног рада грађевинских машина или неопрезног руковања може доћи до већег загађења, тј. акцидентне ситуације. Вероватност овог негативног утицаја је мала, уз редовно одржавање уређаја и опреме од стране стручног особља. Из тих разлога неопходно је предвидети мјре заштите при руковању разним машинским уљима и мазивима, нафтним дериватима као и сакупљање уља и мазива уз спречавање било каквог угрожавања ријеке и њених обала.

Потенцијално негативан утицај на квалитет воде може се додатно умањити правилним складиштењем отпадног материјала, забраном складиштења горива и мазива на подручју градилишта те пуњењем горивом или довожењем горива у специјалном возилу с цистерном за гориво и претакањем у радне машине на изграђеном непропусном платоу који има сепаратор уља и масти.

Током изградње депоније не очекује се негативан утицај на квалитет воде. До евентуалних загађења може доћи искључиво у случајевима несрећа приликом просипања неафтних деривата.

Утицај на квалитет воде у току експлоатације

У току рада санитарне депоније може доћи до појаве следећих отпадних вода
Приликом изградње и рада депоније комуналног отпада, може доћи до појаве:

- Оборинске воде
- Санитарно фекалне воде
- Зауљене воде
- Процедне воде

Оборинске воде из залеђа се скупљају са ободним каналима око тијела депоније. На тај начин је спријечен доток оборинских вода у депонију. Ободни канали који сакупљају оборинске воде које падну на тијело депоније, постављају се уз руб саме депоније и одводе исто у лагуну за процједне воде ради избистравања филтрата. Ових вода ће бити највише кад се депонија запуни и затвори.

Процедне воде су воде које настају процјеђивањем оборинске воде кроз тело депоније, на отвореним радним касетама. Оне се онечисте различитим органским и неорганским материјама процјеђивањем кроз отпад.

За прикупљање процједних вода кроз тијело депоније које потичу од депонованог материјала, предвиђена је дренажна мрежа која ће процједне воде – филтрат доводити до прихватне лагуне.

Дренажна мрежа се састоји из главног колектора и секундарних колектора различите дужине.

Санитарно фекалне воде упуштаће ће се у септичку јаму која мора бити изграђена у складу са Правилником о третману и одвођењу отпадних вода у насељима гдје нема јавне фекалне канализације. Пражњење септичке јаме ће се вршити од стране овлаштеног предузећа које је регистровано за обављање наведене дјелатности.

Потенцијално зауљене отпадне воде су воде које настају на манипулативним површинама приликом њихових испирања услјед падавина или приликом прања возила. Потенцијално зауљене отпадне воде потребно је контролисано прикупљати и одводити на третман у сепаратор уља и масти са филтером. Након третмана у сепаратору уља и масти, прочишћена вода ће се испуштати у природни реципијент преко ревизионог окна за мониторинг.

Најзначајнији површински ток на подручју је ријека Дрина. Потребно је нагласити како се ни у једном случају вода неће испуштати у природне реципијенте без претходне обраде, те самим тиме предметна депонија не представља опасност по површинске токове.

Подземне воде, као и површинске, у контакту с отпадом се загађују зависно од својстава одложеног отпада и количини воде која се процјеђује кроз тело депоније.

Ако санитарна депонија буде радила на исправан начин неће доћи до загађења вода.

Депонију је потребно градити на глиновитој подлози која је слабо водопропусна до водонепропусна, ова природна карактеристика онемогућава пролазак воде у тло а самим тим конструкција тела депоније биће таква да садржи водонепропусне слојеве

Корисно би било инсталирати систем за детекцију оштећења геомембране који служи за лоцирање евентуалног пукнућа геомембране у дењем делу.

Утицај на квалитет земљишта у току изградње

Током грађења санитарне депоније биће утицај на земљиште због тога што ће се променити педолошке карактеристике земљишта услед прилагођавања терена градњи санитарне депоније.

Утицај на квалитет земљишта у току експлоатације

Планирана депонија ће се уредити као санитарно одлагање отпада на којем ће се отпад одлагати на санитаран начин. Коначно затварање депоније извршиће се уградњом завршног покровног слоја. Из тог разлога утицај на тло током кориштења смањен је на минимум

Утицаји на тло могући су једино у случају непридржавања санитарног начина одлагања отпада и то: непрекривањем отпада, изазивањем пожара на депонији, одлагањем неадекватног отпада и слично.

Утицај на флору и фауну у току изградње и кориштења

Познато нам је да је микролокалитет планиране санитарне депоније смештен у Козјој Луци, општина Фоча на надморској висини од око 650 метара. Локалитет је обрастао високим и ниским растињем, дрвећем и сл. Утицај на флору ће бити велики зато то ће бити уклоњена. Локалитет није дефинисан као заштићен. Што се тиче фауне која обитава на локалитету вероватно ће мигрирати због последица радова који ће се десити на локалитету.

У току експлоатације на депонији често се могу пронаћи птице, глодари и инсекти.

Међутим, будући да се ради о привременој санитарној депонији на којој ће се вршити редовно прекривање отпада непропусним материјалом, као и дератизација, знатно ће се онемогућити појављивање наведених врста на депонији приликом њеног рада.

Утицај од повишеног нивоа буке у току изградње и кориштења

Утицају буке у току извођења радова највише подлијежу запослени на извођењу грађевинских радова. У околини нема стамбених кућа тако да не може бити утицаја на становништво. Утицаји се одражавају на животиње, биљни свет и околину и минорни су с обзиром на свој привремени карактер. Бука се јавља као последица:

- рада на изградњи санитарне депоније,
- дјелатности радника,
- повећане активности моторних возила и механизације.

На депонији у току рада се ствара следећа бука:

- бука коју производи опрема на депонији
- бука коју производе транспортна средства приликом кретања и истовара отпада.

Уважавајући чињеницу да је на депонији предвиђен рад са савремени машинама те да је депонија довољно удаљена од најближих стамбених простора, не очекује се негативан утицај на најугроженије просторе са аспекта буке.

Утицај на културно-историјску баштину

На локацији планираног захвата нису детектоване заштићене природне и културно-историјске вриједности, па стога нема ни негативних утицај на исте. У случају археолошких налаза приликом радова на депонији, инвеститор ће обуставити радове те обавестити надлежне службе.

Утицај на пејзаж у току изградње и кориштења

Утицај на пејзаж се односи на промене изгледа локације.

Дневно прекривање слојева отпада је обавезна операција приликом спровођења исправног санитарног одлагања. Свакодневно се прекрива инертним материјалом или алтернативним покровом. Након коначног затварања депоније вршити ће се уградња рекултивацијског слоја и њено озелењавање травом, ниским и високим растињем чиме ће се депонија уклопити у околиш. Рекултивација представља позитиван утицај.

Утицај на становништво у току изградње и кориштења

Становништво је у сталној зависности са животном средином (вода, земљиште, ваздух, флора, фауна...), утицај на становништво представља својеврсни резиме свега наведеног.

Примјеном свих пројектираних рјешења неће доћи до контаминације површинских токова и подземне воде, будући да ће се изградити доњи бртвени слој који је непропусан неће доћи до контаминације земљишта, прекривањем отпада инертним материјалом неће доћи до разношења лаганог отпада по околном земљишту, нити ширења неугодних мириса и заразних болести, полијевањем манипулативних површина спријечит ће се подизање прашине. На депонији је предвиђена изградња оgrade којом ће се спријечити приступ неовлашћеним особама, те животињама као и разношење отпада ван подручја депоније. Вршиће се редовно покривање отпада инертним материјалом чиме је онемогућен приступ птицама и глодарима, те самим тим и ширење заразних

болести. Примјеном савремене технологије, те по потреби заштитних средстава неће доћи до негативних утицаја од буке, првенствено на раднике а потом и околно становништво. Сходно свему наведеном може се закључити како неће доћи до негативних утицаја на становништво.

Утицај у случају акцидентних ситуација у току изградње и кориштења

Пожари загађују атмосферу токсичним продуктима непотпуног сагоревања. Пожар изазива загађење животне средине у облику дима и загађења ваздуха. За настајање пожара битна су три елемента, а то су запаљива материја, кисеоник и извор паљења. Прва два елемента су стално присутна на депонијама, док извор паљења може бити изазван намјерно или ненамјерно. Тако је могуће да се на одлагалишту неке врсте отпада запале услед потпуног исушења (у ситуацији када се на одлагалиште одлаже отпад према којем је потребан посебан третман), а такође је могуће самозапаљење услед разбијеног стакла, које је тако обликовано да дјелује као лећа, те утицајем природних појава (удар грома или трење).

Отпад у току извођења радова

Отпад који ће настајати у оквиру предметне локације приликом извођења радова генерално се може разврстати на грађевински и комунални отпад. Комунални отпад, чија количина зависи од броја радника присутних на градилишту, треба бити сакупљан у одговарајуће контејнере, који ће бити уредно пражњени у сарадњи са локалном комуналном службом. Са обзиром на карактер пројекта, приликом његове реализације доћи ће до производње отпада сљедећег поријекла:

Табела 6. Врста отпада према Правилнику о категоријама, испитивању и класификацији отпада које ће настајати током реализације предметног пројекта (Службени гласник Републике Српске бр. 19/15 и 79/18)

Категорија отпада	Назив отпада	Поријекло отпада
13 05 01* 13 05 02* 13 05 03* 13 05 06* 13 05 07* 13 05 08* 13 07 01* 13 07 02* 13 07 03*	Отпадна уља и отпад од текућих горива (осим јестивих уља и уља из поглавља 05, 12 и 19)	отпад ће настајати приликом изградње од отпадних уља из грађевинских машина и камиона и у сепараторима за третман отпадних вода – наведене категорије отпада ће бити везане искључиво за простор гдје ће се вршити одржавање механизације
15 01 01 15 01 02 15 01 03 15 01 04 15 01 05 15 01 06 15 01 07 15 01 09 15 02 02* 15 02 03	Отпадна амбалажа; апсорбенси, материјали за упијање, филтерски материјали и заштитна одјећа која није специфицирана на други начин	приликом изградње настајаће одређена количина амбалажног отпада (папир, стакло, картон и тд.) као посљедица коришћења материјала као и зауљених крпа, апсорбена, заштитне одјеће и сл.
17 01 01	Грађевински отпад укључујући	отпад који настаје као посљедица

17 01 02 17 01 07 17 02 01 17 03 01* 17 03 02 17 03 01 17 03 03* 17 04 05 17 04 07 17 05 04 17 05 05* 17 05 06 17 05 08 17 08 02 17 09 04	ископану земљу са онечишћених/контаминираних локација) бетон, дрвене конструкције, мијешани грађевински отпади и сл.	извођења грађевинских радова
20 01 01 20 01 02 20 01 08 20 01 10 20 02 01 20 02 02 20 03 01 20 03 99	Комунални отпад (отпад из домаћинства и слични отпад из индустријских и занатских погона и из установа) укључујући одвојено прикупљене састојке	комунални отпад који ће настајати као посљедица присуства радника на градилишту током извођења радова на предметној дионици пута

Отпад који ће настајати у току експлоатације

Током технолошког процеса рада настају одређене количине комуналног и индустријског отпада.

Табела 7. Класификација отпада у складу са Правилником о категоријама, испитивању и класификацији отпада које ће настајати током реализације предметног пројекта („Службени гласник Републике Српске“, бр. 19/15 и 79/18)

Шифра	Назив отпада
13	ОТПАДНА УЉА И ОТПАД ОД ТЕЧНИХ ГОРИВА (ОСИМ ЈЕСТИВИХ УЉА И ОНИХ У ПОГЛАВЉИМА 05, 12 и 19)
13 01	отпадна хидраулична уља
13 01 10*	отпадна моторна уља, уља за мјењаче и подмазивање
13 01 11*	синтетичка хидраулична уља
13 02	отпадна моторна уља, уља за мјењаче и подмазивање
13 02 05*	минерална нехлорована моторна уља, уља за мјењаче и подмазивање
13 02 06*	синтетичка моторна уља, уља за мјењаче и подмазивање
13 02 08*	остала моторна уља, уља за мјењаче и подмазивање
13 05	садржај из одвајача уље/вода
13 05 01*	чврсте материје из комора за отпад из одвајача уље/вода
13 05 02*	муљеви из одвајача уље/вода
13 05 03*	муљеви из улазног окна
13 05 06*	уља из одвајача уље/вода
13 05 07*	зауљена вода из одвајача уље/вода
13 05 08*	мјешавина отпада из коморе за отпад и одвајача уље/вода
13 07	отпад из текућих горива
13 07 01*	мазут и дизел
13 07 03*	остала горива (укључујући и мјешавине)
13 08	зауљени отпад који није специфициран на други начин
13 08 99*	отпад који није на други начин специфициран

15	ОТПАД ОД АМБАЛАЖЕ, АПСОРБЕНТИ, КРПЕ ЗА БРИСАЊЕ, МАТЕРИЈАЛИ ЗА ФИЛТРИРАЊЕ И ЗАШТИТНА ОДЈЕЋА, АКО НИЈЕ ДРУГАЧИЈЕ СПЕЦИФИКОВАНО
15 01	амбалажа (укључујући одвојено скупљани амбалажни отпад)
15 01 01	амбалажа од папира и картона
15 01 02	амбалажа од пластике
15 01 04	амбалажа од метала
15 01 06	мијешана амбалажа
15 01 07	амбалажа од стакла
15 01 10	Амбалажа која садржи остатке опасних твари или је онечишћена опасним тварима
15 02	апсорбенси, филтерски материјали, материјали за упијање и заштитна одјећа
15 02 02*	апсорбенси, филтерски материјали, материјали за упијање и заштитна одјећа онечишћена опасним материјама
15 02 03	апсорбенси, филтерски материјали, материјали за упијање и заштитна одјећа која није наведена под 15 02 02
16	ОТПАДИ КОЈИ НИСУ ДРУГАЧИЈЕ СПЕЦИФИКОВАНИ У КАТАЛОГУ
16 07	отпади из резервоара за транспорт и складиштење и отпад од чишћења буради (изузев 05 и 13)
16 07 09*	отпади који садрже остале опасне супстанце
19	ОТПАДИ ИЗ ПОСТРОЈЕЊА ЗА ОБРАДУ ОТПАДА, ПОГОНА ЗА ТРЕТМАН ОТПАДНИХ ВОДА ВАН МЈЕСТА НАСТАЈАЊА И ПРИПРЕМУ ВОДЕ ЗА ЉУДСКУ ПОТРОШЊУ И КОРИШЋЕЊЕ У ИНДУСТРИЈИ
19 07	проциједне воде из санитарних депонија
19 07 02*	проциједне воде из санитарних депонија које садрже опасне супстанце
19 07 03	проциједне воде из санитарних депонија другачије од оних наведених у 19 07 02
20	КОМУНАЛНИ ОТПАД (ОТПАД ИЗ ДОМАЋИНСТАВА И СЛИЧНИ ОТПАД ИЗ ИНДУСТРИЈСКИХ И ЗАНАТСКИХ ПОГОНА И ИЗ УСТАНОВА), УКЉУЧУЈУЋИ ОДВОЈЕНО ПРИКУПЉЕНЕ САСТОЈКЕ
20 01	одвојено сакупљени састојци (изузев 15 01)
20 02	стакло
20 01 21*	флуоресцентне цијеви и остали отпад који садржи живу
20 01 01	папир и картон
20 01 02	стакло
20 01 39	пластика
20 01 40	метали
20 01 99	остале фракције/састојци који нису специфицирани надруги начин
20 03	остали комунални отпад
20 03 01	мијешани комунални отпад који није специфициран на други начин
20 03 99	комунални отпад који није специфициран на други начин

НАПОМЕНА: *Сваки отпад означен звјездицом сматра се опасним отпадом

д. ОПИС ПРЕДЛОЖЕНИХ МЈЕРА, ТЕХНОЛОГИЈА И ДРУГИХ ТЕХНИКА ЗА СПРЕЧАВАЊЕ, СМАЊИВАЊЕ, УБЛАЖАВАЊЕ ИЛИ САНАЦИЈУ ШТЕТНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Анализа утицаја изградње пројекта привремене санитарне депоније на животну средину је показала да ће бити и позитивних и негативних утицаја. За могуће негативне утицаје је неопходно предузети мјере заштите како би се умањиле негативне посљедице и свеле у прихватљиве границе.

Мјере које се дефинишу у циљу смањења негативног утицаја на животну средину обухватају одређене активности у оквиру сваког од анализираних утицаја, и то како у фази изградње, тако и у фази експлоатације санитарне депоније. Мјере су у функцији интегралног управљања животном средином и одрживог развоја, са циљем спречавања деградације животне средине.

Радове на планираној локацији извести према пројектној документацији а која мора бити у складу са Законом о заштити животне средине ("Службени гласник Републике Српске", број 71/12, 79/15, 70/20), Закона о управљању отпадом ("Службени гласник Републике Српске", број 111/13, 106/15, 16/18, 70/20, 65/21 и 6321) и Уредбом о одлагању отпада на депоније („Службени гласник Републике Српске“, број 36/15).

Мјере за заштиту ваздуха у току изградње

- Квашењем и орошавањем одржавати оптималну влажност материјала, површина градилишта и приступних путева да дисперзија лебдећих честица у ваздуху буде што мања током извођења грађевинских радова приликом.
- Брзину и рад транспортних средстава прилагодити условима пута (дефинисати планом управљања саобраћаја за вријеме изградње).
- Вршити редовну техничку контролу механизације и возила на градилишту и користити горива са ниским садржајем сумпора, ради смањења емисија у ваздух.
- Користити уређаје, возила и постројења која су, према европским стандардима класификована у категорију с минималним утицајем на квалитет ваздуха.
- Теретна и друга возила, који ће одвозити/довозити грађевински материјал и сл, прије изласка на саобраћајнице потребно је очистити од остатака земље која се може наћи на точковима возила,
- Редовно одржавати приступне и друге градилишне путеве као и манипулативне платое.
- Избјегавати непотребан рад грађевних машина (искључивати машине).
- Вршити контролу квалитета ваздуха у складу са Уредбом о одлагању отпада на депоније („Службени гласник Републике Српске“, број 36/15) и Закона о заштити ваздуха (Службени гласник Републике Српске, број 124/11 и 46/17).

Мјере за заштиту ваздуха у току кориштења

- Свакодневно прекривати отпад слојем земље или инертним материјалом ради спречавања емисија са отворених површина отпада, а дубина слојева отпада не смије прелазити 3 m.
- Прекривати и хоризонталне и косе насlage отпада.
- Као материјал за прекривање користити материјал од ископа за изравњавање и припремање терена на депонији и довожењем земље од других ископа и грађевински шут.
- Дневна покривка мора бити дебљине најмање 10 cm.
- Отпад одлагати плански уз праћење и контролу нивелета ради спречавања појаве депонијских спречавања могућности појаве акцидентних ситуација (експлозије и пожари), у складу са припремљеним Планом за спречавање несрећа већих размјера.
- Сукцесивно постављати систем за отплињавање по фазама депоновања отпада на растојању 40–50 m.
- За рад машина користити гориво са садржајем сумпора испод 1%.
- Возила којим се превози отпад до одлагалишта морају бити опремљена на начин да се спријечи ширење прашине и мириса.
- Брзину вожње транспортних средстава прилагодити условима пута.
- Одржавати зелени појас на рубним дијеловима површине депоније и одржавати зелени појас на рубним дијеловима парцела, ради заштите од буке и прашине.
- Прскањем површина спријечити појаву прашине са депоније и приступног пута, а слободне површине око депоније одржавати озелењавањем.
- Забрањено је ложење ватре и спаљивање отпада на отвореном простору цијелог локалитета депоније.
- Управљање депонијским гасом вршити инсталираним системом.
- У случају великих количина падавина или лоших временских услова када се прекривањем отпада ствара блато и онемогућава рад машина, прекривање отпада слојем земље или инертним материјалом извршити одмах чим се стекну услови за ову активност.
- У циљу смањења емисије депонијских гасова вршити одлагање отпада уз праћење и контролу нивелета ископа и насипања отпадним материјалима.
- Континуирано предузимати мјере за спријечавање појављивања депонијских гасова.
- Машине на депонији морају бити исправне и конструисане тако да не емитују буку преко дозвољених граница а за рад машина користити горива са садржајем минималним сумпора.
- Вршити контролу квалитета ваздуха у складу са Уредбом о одлагању отпада на депоније („Службени гласник Републике Српске“, број 36/15) и Закона о заштити ваздуха (Службени гласник Републике Српске, број 124/11 и 46/17)
- Вршити мерење метеоролошких параметара. Мјерења се обрађују у овлашћеној лабораторији или се преузимају од најближе метеоролошке станице док год то захтијева надлежни орган у складу са Законом о управљању отпадом и Уредбом о одлагању отпада на депонију.

Метеоролошке параметре пратити на следећи начин:

	Активна фаза	Пасивна фаза
1. Количина падавина	дневно	дневно, додаје се мјесеч- ној вриједности
2. Температура (мин., макс. у 14.00 часова)	дневно	мјесечни просјек
3. Брзина и смјер ваздушних струјања	дневно	није потребно
4. Испаравање (лизиметар)*	дневно	дневно, додаје се мјесечној вриједности
5. Атмосферска влажност (у 14.00 часова)	дневно	мјесечни просјек
* или друга одговарајућа метода		

Мјере за заштиту воде и земљишта у току изградње

Заштита и коришћење вода остварује се у оквиру интегралног управљања водама, и то спровођењем мјера за очување површинских и подземних вода и њихових резерви, квалитета и количина. Мјере заштите вода обезбјеђују спречавање или ограничавање уношења у воде опасних, отпадних и других штетних материја, праћење и испитивање квалитета површинских и подземних вода, као и квалитета отпадних вода и њихово пречишћавање.

- Обезбедити систем за снабдевање водом за санитарне и друге потребе.
- Придржавати се мјера за уређење простора у току извођења радова на изградњи кроз придржавање услова наведених у пројектној документацији и локацијским условима.
- Успоставити систем адекватног управљања отпадним водама већ у фази организације градилишта.
- Посебно обратити пажњу на ефикасну одводњу гравитирајућих површинских и приповршинских вода са изливом у поуздан реципијент.
- Сав материјал од стругања постојеће подлоге, мора бити депонован на за то предвиђеним локацијама у складу са Пројектом организације градилишта (депоније вишка материјала) заштићеним од појаве ерозије, као и ван прогнозираних зона високог ризика од загађења вода.
- Заштитити површине осјетљиве на ерозију, средствима стабилизације која спречавају ерозију.
- Користити технички исправну механизацију и превозна средства на
- Забрањено је прати машине и возила у зони радова, а правилном организацијом радова и надзором минимизирати могућност акцидентног загађења воде због непажње запослених радника.
- Није дозвољено сервисирање машина и возила на предметној локацији, испуштати уље и нафту и друге опасне материје у земљиште, а уколико се деси хаварија ове врсте, ове површине се морају санирати скидањем слоја земље, замјеном новим слојем и озелењавањем.

- Течна горива чувати у затвореним посудама, смјештеним на сигурном мјесту по могућности у бетонском базену. У случају процуривања горива, потребно је одмах приступити ремедијацији загађене површине.
- Осигурати просторе са непропусном подлогом за смјештај и сервисирање механизације, изван зона дефинисаних као зоне високог ризика од загађења вода. Зауљене оборинске воде са ових простора прикупити и пречистити на пјесколову и мастолову, прије упуштања у реципијент.
- У случају инцидента, потребна је хитна интервенција у складу са оперативним плановима интервентних мјера у различитим инцидентним ситуацијама.
- Прилазне саобраћајнице и манипулативне површине изградити на начин да се осигура одвод површинских вода прилагођен предвиђеној фреквенцији и терету транспортних возила који ће се кретати на наведеној локацији.
- Продуковани отпадни материјал одложити у намјенски контејнер или на одговарајућу локацију заштићену од испирања. Потребно је изградити систем за оборинске воде, санитарне воде и процедурне воде са депоније.
- Уклоњени хумус потребно је оставити за касније хортикултурно уређење локације које је заузимало градилиште чиме ће се умањити деградација педолошког слоја земљишта.
- Након селективног скидања хумусног слоја са површине земљишта потребно је исти депоновати на мјеста предвиђена за ту намјену гдје ће бити изолован од утицаја других материјала из ископа као и разних хемикалија.
- Извођачима радова треба строго нагласити одговорност чувања цијеле околне вегетације и земљишта унутар и изван грађевинске зоне у оној мери у којој је то могуће.
- Максимално сачувати постојећу вегетацију.
- У случају појаве ерозивних процеса обавезно предузети мјере стабилизације земљишта.
- Ископани материјал се може користити и распростраити у непосредној близини ради уређења.
- Материјал из ископа депоновати на депонијама које су предвиђене за те намјене.
- Материјал из ископа који неће бити употребљен у току грађевинских радова депоновати на локације које су предвиђене за те намјене а које су заштићене од појаве ерозије.
- Услјед загађења земљишта које је посљедица радова на изградњи пута, потребно је обезбједити минимални заштитни појас.
- Све манипулације са нафтом и њеним дериватима у процесу изградње, неопходно је обављати на посебно дефинисаном мјесту и уз максималне мјере заштите како не би дошло до просипања.
- Сва амбалажа од уља и друге деривате нафте, мора се сакупљати и збрињавати у сарадњи са овлашћеним оператером за ову врсту отпада.
- На градилишту осигурати приручна средства (материјали за упијање: пиљевина, екопор и сл.) за брзу интервенцију у случају излијевања моторног уља или уља из хидраулике машина.

- Смјештај свих возила и механизације која користе течно гориво, мора бити на уређеном водонепропусном платоу уз строгу контролу евентуалног загађења, односно процуривања.
- Течна горива чувати у затвореним посудама, смјештеним на сигурном мјесту по могућности у бетонском базену. У случају процуривања горива, потребно је одмах приступити ремедијацији загађене површине.
- Уколико дође до излијевања горива одмах приступити санацији загађене површине.
- За све врсте отпада које ће настати током изградње осигурати поступање у складу са законским и подзаконским актима којима је обухваћено управљање отпадом.
- Да би се спријечило разношење чврстог отпада који се нормално јавља у процесу изградње и боравка радника у зони градилишта (амбалажа од хране, други чврсти отпаци) мора се вршити његово систематско прикупљање постављањем канти и/или контејнера на локацији градилишта и његово даље збрињавање у сарадњи са надлежним комуналним предузећима.
- Сјечу дрвећа и постојеће вегетације свести на минимум.
- Остаци боја, лакова и осталих опасних твари морају се скупљати у посебне посуде и предати овлашћеним тврткама за збрињавање истих.
- Изградити систем за сакупљање отпадних вода од прања возила, опреме и рециклажног дворишта са сепаратором уља и масти.
- Приликом пуњења транспортних возила влажити ископани материјал прије изласка возила са градилишта како би се спријечило прашење.
- Извршити анализу површинске, воде и подземне воде уколико их буде било у складу са Уредбом о одлагању отпада на депоније („Службени гласник Републике Српске“, број 36/15).
- Извршити анализу земљишта на месту планиране депоније и месту поред планиране депоније.
- Прибавити Водну дозволу.
- Тијело депоније по постизању завршних габарита обликовати као структуру неправилних и благих линија која својим димензијама и обликом неће одударати од просторних односа на ширем подручју.

Мјере за заштиту воде и земљишта у току експлоатације

- Осигурати систем водоснабдијевања на локацији депоније и хидрантску мрежу. Одржавати ободне канале око комплетне депоније.
- Континуирано одржавати дренажни систем на дну депоније ради сакупљања депонијског филтрата.
- Прикупљени филтрат у сабирном базену пречишћавати методом биолошког пречишћавања сакупљеног филтрата из дренажних цијеви, у складу са Правилником о третману и одводњи отпадних вода за подручја градова и насеља гдје нема јавне канализације („Службени гласник Републике Српске“, број 68/01).
- Наталожени муљ у сабирном базену чистити континуирано.
- Пречишћену воду из сабирног базена преливном пумпом враћати на депонију и њоме вршити квашење површине депоније.

- Возила и механизација која се користи на депонији паркирати на бетонској или асфалтираној површини.
- Приступни путеви морају бити уређени, насути чврстом фракцијом или асфалтирани. Отпадне воде са асфалтиране или бетониране манипулативне површине за смјештај возила и механизације и отпадне воде од прања точкова одводити до таложника и сепаратора масти и уља.
- Депоновање вршити на припремљеним површинама, опремљеним са инфраструктуром.
- Уколико радом дође до промјене природног режима површинских и подземних вода, а то проузрокује штете било каквог карактера Инвеститор је обавезан да узроке штете отклони а штету надокнади.
- Тијело депоније обликовати по постизању завршних габарита.
- Забрањено је одлагање отпада изван предвиђених површина за депоновање.
- Прибавити водну дозволу и придржавати се свих мереа које буду прописане.
- Континуирано вршити техничку и биолошку рекултивацију простора у складу са припремљеним Планом пејзажног уређења и Планом рекултивације.
- Извршити рекултивацију простора на депонији гдје је завршено одлагање отпада.
- Одржавати изграђен дренажни систем око комплетне депоније, сабирни базен и систем за пречишћавање отпадних вода са депоније, прије испуштања у крајњи реципијент (управљање процједним водама).
- Вршити анализе отпадних вода из система пречишћавања, а прије испуштања у крајњи реципијент.
- Зауљене отпадне воде одводити у сепаратор масти и уља и исти одржавати у функционалном стању.
- Само пречишћене воде уводити у крајњи реципијент, у складу са Правилником о условима за испуштање отпадних вода у површинске воде („Службени гласник Републике Српске“, број 44/01).
- Вршити мерење количине падавинских вода на простору депоније.
- Вршити редовну анализу површинске воде, процедурне воде и подземне воде уколико их буде било у складу са Уредбом о одлагању отпада на депоније („Службени гласник Републике Српске“, број 36/15).
- Извршити повремене анализе земљишта ради утврђивања стања квалитета.
- Смјештај свих возила и механизације која користе течно гориво вршити на водонепропусном платоу.
- Течна горива чувати у затвореним посудама, смјештеним на сигурном мјесту (бетонажни базен).
- У случају просипања горива приступити санацији загађене површине.
- Уредити приступне путеве (асфалтирати и бетонирати) и исте одржавати у чистом стању.
- Спријечити расипање отпада ван предвиђених површина за депоновање и забранити одлагање отпада у подручја ван депоније.

Мјере за заштиту од буке у току изградње

При извођењу грађевинских радова, извођач радова мора да користи савремену опрему која има пригушиваче буке уз поштовање одређеног броја радних сати у току дана. Неповољни ефекти буке појавиће се на самом градилишту која се може умањити употребом одговарајуће опреме. Имајући у виду неповољне ефекте буке потребно је проводити слиједеће мјере за смањење или потпуно елиминисање буке:

- Грађевинске радове који би производили велику буку изводити у одређеним временским интервалима и према одговарајућим прописима и стандардима;
- Забранили коришћење грађевинских машина у ноћном периоду и ограничити их на радне сате и дане у седмици.
- Радници на градилишту морају користити заштитну опрему против буке (заштита антифонима и штитницима на ушима).
- У случају да поједине машине прекорачују дозвољене вриједности нивоа буке, потребно је забранити њихову употребу, односно користити модернију и технички исправну механизацију.
- Инвеститор је у обавези да од произвођача опреме, или од његовог заступника, захтијева да достави сву одговарајућу документацију о примјењеним конструктивним рјешењима и заштитној опреми против буке и вибрација.
- Заштита од штетног дејства буке може се обезбиједити мјерама техничке заштите и средствима заштите на раду.
- Повећан ниво буке на радном мјесту угрожава здравље запослених и повећава опасност од несреће на раду. Стога је потребно спровести одговарајуће мјере за смањење буке у њеном извору. Ради заштите чула слуха од прекомјерне буке на радним мјестима руковоаца погонских и радних машина морају се користити одговарајућа заштитна средства и то:
 - вата за заштиту слуха од буке јачине до 75 dB;
 - ушни чепићи за заштиту слуха од буке јачине до 85 dB;
 - ушни штитници за заштиту слуха од буке јачине до 105 dB.

Мјере за заштиту од буке у току рада

- Машине на депонији морају бити исправне и конструисане да не емитују буку преко дозвољених граница.
- Нису потребне мјере заштите становништва од буке у периоду експлоатације.
- Вршити редовно мерење буке у току рада ради заштите радника.

Мере за заштиту културно историјског наслеђа у току изградње и кориштења

- Уколико се у току извођења радова наиђе на археолошки локалитет, а за који се претпоставља да има статус културног добра, одмах обавјестити Републички завод за заштиту културно-историјског и природног наслеђа и предузети све мјере како се културно добро не би оштетило до доласка овлашћеног лица, у складу са Законом о културним добрима

- Уколико се у току извођења радова наиђе на природно добро које је геолошко- палеонтолошког или минеролошко-петрографског порјекла, а за које се претпоставља да има статус споменика природе, одмах обавјестити Републички завод за заштиту културно историјског и природног наслеђа и предузети све мјере како се природно добро не би оштетило до доласка овлашћеног лица.

Мјере за заштиту флоре и фауне у току изградње

Заштиту екосистема потребно је ускладити са законским прописима, нормативима и стандардима у Републици Српској и Европи. Примјенити мјере међународних програма и иницијатива за заштиту и очување биодиверзитета, односно природних вриједности од значаја за очување тих вриједности.

- Приликом извођења радова водити рачуна о непотребном уништавању околног екосистема;
- Сјечу стабала под стручним надзором надлежне организације за газдовање шумама;
- Извођење радова треба обављати под надзором одговарајућих стручњака како би се промјене у екосистему свеле на што мању мјеру.
- За вањско уређење максимално користити аутохтони грађевински и садни материјал.
- У фази изградње извођач радова треба да се придржава одлагања ископаног материјала у склопу планирани привремених одлагалишта.
- На привременим одлагалиштима ископаног материјала забрањено је одлагање комуналног отпада,
- Због екстремних нагиба земљишта су подложна ерозији, тако да се пошумљавања и конверзије постојећих ниских шума сматрају као један од приоритета уређења посматраног простора.
- Уколико се деси истицање горива, уља или других опасних материја у земљиште, ове површине се морају санирати скидањем загађеног слоја, замјеном новим слојем и озелењавањем по пројекту ремедијације.

Мјере за заштиту флоре и фауне у току кориштења

- Константно вршити мониторинг станишта и врста уколико се установе врсте од посебне вриједности.
- Након извршених радова обавезно спровести мјере рекултивације и хортикултурног уређења терена.
- Евентуално хортикултурно уређење локација извести као слободно непарковско уз употребу искључиво аутохтоне флоре.
- Редовно проводити дезинфекцију, дезинсекцију и дератизацију депоније како би се спријечило неконтролисано размножавање животиња који могу бити потенцијални преносиоци заразних болести.

Мјере за заштиту пејзажа у току изградње

У циљу заштите пејзажа подручја потребно је спровести следеће мјере:

- Забрана прекомјерне сјече и крчења постојећих шумских површина.
- Предузимање мјера за заштиту од пожара.
- Спречавање неуравнотежене експлоатације природних добара (хумуса).
- Правилно депоновање отпадног материјала који настаје при извођењу грађевинских радова на реализацији овог пројекта.
- Подизање зелених масива уз објекте који су у функцији депоније, а у циљу спречавања или смањења евентуалног негативног утицаја на пејзажне карактеристике цјелокупног овог подручја.
- Након завршетка радова обавезно спровести мјере рекултивације и санације терена.

Мјере за заштиту пејзажа у току кориштења

- Забрана прекомјерне сјече и крчења постојећих шумских површина.
- Пошумљавање голети погодних за пошумљавање.
- Предузимање мјера за заштиту од пожара.
- Спречавање неуравнотежене експлоатације природних добара (хумуса).
- Пратити стабилност тела депоније кроз праћење података о телу депоније и сензорским праћењем заптивне облоге фолије.
- Вршити праћење стања заштитних слојева депоније.
- Редовно вршити мониторинг педолошких и геолошких карактеристика од стране акредитоване лабораторије.

Мјере за спречавање и смањење чврстог отпада у току изградње

- Потребно је предвидјети простор за одлагање грађевинског и ископног материјала.
- Селектовано сакупљати грађевински отпад и комунални отпад.
- На локалитету поставити довољан број контејнера за сакупљање комуналног отпада, а затим одвозити у сарадњи са комуналним предузећем.
- Отпадна уља и мазива и други опасни отпад сакупљати у посебним бачвама складиштити на наткривеној и бетонираној површини, и збрињавати у сарадњи са овлашћеном институцијом.
- Уколико дође до неконтролисаног истицања опасних материја (гориво, уље) обезбиједити довољне количине адсорбенса и адекватне посуде за прихватање горива, а њихов даљи третман препустити овлашћеној институцији која треба да обави уклањање опасних материја и асанацију терена у складу са одредбама Закона о управљању отпадом (Сл. гласник РС, 111/13, 106/15, 16/18, 70/20 и 63/21).

Мјере за спречавање и смањење чврстог отпада у току кориштења и градње

- Поштовати услове и критеријуме у погледу локације, техничких и технолошких услова за пројектовање, изградњу и рад депонија отпада, врсте отпада које се не могу одлагати на депонији; критеријуми и процедуре за прихватање или неприхватање, односно одлагање отпада на депонију, начин и процедуре рада и затварања депоније, садржај и начин

мониторинга рада депоније, као и накнадно одржавање послије затварања депоније, у складу са Уредбом о одлагању отпада на депоније („Службени гласник Републике Српске“, број 36/15).

- У току рада депоније спроводити процес раздвајања отпада и издвајање секундарних сировина, које ће откупљивати предузећа регистрована за трговину и прераду секундарних сировина у складу са Уговором.
- Вршити пријем и одлагање искључиво комуналног отпада.
- Водити евиденцију и пратећу документацију о достављеној и одложеној количини отпада и евиденцију о доставним возилима.
- Спријечити расипање отпада изван локације депоније.
- Вршити селективно раздвајање отпада, као први корак ка смањењу запремине отпада који се одлаже на депонији, према препорукама Референтних докумената најбољих расположивих техника (BREF).
- Континуирано спроводити све процедуре и режим рада депоније.
- Забрањено је одлагање опасног отпада како је дефинисано у Правилнику о категоријама отпада са каталогом и Правилник о категоријама, испитивању и класификацији отпада („Службени гласник Републике Српске“, број 19/15 и 79/18).
- Предметна депонија мора испуњавати услове прописане Уредбом о одлагању отпада на депоније („Службени гласник Републике Српске“, број 36/15).

ђ. ОПИС ОСТАЛИХ МЈЕРА РАДИ УСКЛАЂИВАЊА СА ОСНОВНИМ ОБАВЕЗАМА ОДГОВОРНОГ ЛИЦА, ПОСЕБНО МЈЕРА НАКОН ЗАТВАРАЊА ПОСТРОЈЕЊА КОЈЕ МОГУ УТИЦАТИ НА СПРЕЧАВАЊЕ ИЛИ СМАЊИВАЊЕ ШТЕТНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Уредбом о одлагању отпада на депоније („Службени гласник Републике Српске“, број 36/15) се прописују услови и критеријуми за одређивање локације, технички и технолошки услови за пројектовање, изградњу и рад депонија отпада, врсте отпада које се не могу одлагати на депонији, критеријуми и процедуре за прихватање или неприхватање, односно одлагање отпада на депонију, начин и процедуре рада и затварања депоније, садржај и начин мониторинга рада депоније, као и накнадно одржавање послије затварања депоније.

Мере за смањење негативног утицаја приликом пројектовање и изградње депоније

Приликом одређивања локације за депонију узимају се у обзир општи услови и критеријуми и то:

- Према намјени простора и коришћења земљишта
- Раздаљина између спољашње границе локације депоније и најближег објекта насељеног подручја, гдје стално бораве људи, не може износити мање од 500 метара.
- Депонија се лоцира на удаљености најмање 300 метара од појединачних кућа ван насеља и других објеката у којима људи раде или бораве, уколико је заклоњена тако да тијело депоније није у видном пољу.
- Депонија се планира тако да посматрани простор задовољи потребан капацитет, тј. запремину и просторно лоцирање свих неопходних објеката.
- Према топографији терена депонија се лоцира, по правилу, у увалама заклоњеним бочним рељефом, бившим позајмиштима земље и равним теренима који су без текућих и стагнирајућих вода. Стрми терени са нагибом већим од 25% могу се користити за депоније уз примјену адекватних техничких мјера (планирање, шкарпирање, подграђивање и др.).

Према хидрогеолошким, инжењерско-геолошким и геотехничким условима на посматраном подручју депонија се не може лоцирати на:

- терену са јако испуцалом стјеновитом подлогом са високом водопропустљивошћу и недефинисаним правцима кретања подземних вода;
- теренима са слободним нивоом подземних вода гдје је сезонски ниво већи од два метра, а у одређеним хидрогеолошким и хидролошким условима;
- подручју угроженом клизањем, урушавањем, слијегањем тла или другим помјерањем земљине масе, уколико се таква појава не може спријечити техничким мјерама;
- подручју са неједнаким геотехничким својствима на површини и испод површине, који угрожавају депонију, уколико се таква појава не може спријечити техничким мјерама.

Према климатским, хидролошким и хидрографским карактеристикама посматраног подручја при избору локације за депонију сагледавају се следеће метеоролошке, хидролошке и хидрографске карактеристике:

- ружа вјетрова, учесталост и брзина вјетра са максималном, минималном и аритметичком средином и тишином,
- средња и максимална годишња температура са дужином трајања и бројем зимских дана са температуром мањом од 0 °C и
- број дана са сњежним покривачем, просјечна висина сњежног покривача, падавине у нормалним и екстремним условима у милиметрима.

Депонија се не може лоцирати на:

- водозаштићеном подручју одређеном у складу са прописима који регулишу заштиту вода,
- заштићеном подручју извора термално-минералних вода, одређеном у складу са прописима који регулишу заштиту вода,
- поплавном подручју одређеном у складу са прописима који регулишу заштиту вода и
- теренима изван поплавног подручја ако је повратни пери- од великих вода 20 година и ако техничким мјерама није могуће остварити његову заштиту.

Према зонама и условима заштите депонија се може лоцирати на:

- одређеној удаљености од обале ријека, језера и акумулација,
- одређеној удаљености од здравственог објекта за стационарно лијечење, природног љечилишта и сличних објеката,
- одређеној удаљености од утврђеног непокретног културног добра (споменика културе, просторно културно-историјске цје- лине, археолошког налазишта и знаменитог мјеста), као и његове заштићене околине или заштићеног природног добра и
- одређеној удаљености стоваришта запаљивог материјала и војног објекта.

Депонија се не може лоцирати на теренима у зони санитарне заштите изворишта за снабдијевање водом за пиће.

Према саобраћајној и техничкој инфраструктури депонија се не може лоцирати:

- у заштитном појасу саобраћајнице или техничке инфраструктуре,
- изнад уграђених инсталација за вјештачко наводњавање, као и других подземних инфраструктура, изнад тунела, подвожњака, склоништа и сличних објеката,
- у одређеном радијусу од референтне тачке аеродрома и на одређеној дужини полетно-слетне стазе за све врсте авиона и
- на одређеној удаљености од водовода, гасовода, нафтовода и далековода.
- Према могућем капацитету, тј. запремини депоније. Запремина и капацитет депоније одређује се на основу упоре дивих података добијених мјерењем

количине отпада коју треба одложити, запреминске тежине отпада (маса) на депонији, количине прекривног материјала и густине сабијања .

- Депонија се планира за вријеме дуже од 20 година у складу са одговарајућим урбанистичким планом. Депонија се планира за вријеме краће од 20 година у случају када је потребно да се попуни природна депресија, ископина или заравне поједине површине у близини насеља.

Депонија се пројектује тако да задовољава потребне услове за спречавање загађења земљишта, подземних и површинских вода, ваздуха и да обезбиједи контролисано управљање процједним водама и издвојеним гасовима.

Заштита земљишта, подземних и површинских вода постиже се комбинацијом геолошке баријере и доњег непропусног слоја за вријеме активне фазе депоније и комбинацијом геолошке баријере и горњег непропусног слоја за вријеме пасивне фазе након затварања депоније.

Заштита ваздуха постиже се постављањем одговарајућег система за отплињавање и редовним прекривањем отпада инертним материјалом.

Техничко-технолошки услови за изградњу депоније на изабраној локацији односе се на:

- тијело депоније,
- манипулативно-опслужни плато,
- објекат за секундарну сепарацију отпада,
- саобраћајнице и потребну инфраструктуру,
- плато за постројење за пречишћавање отпадних вода и
- вегетациони заштитни појас.

Техничко-технолошки услови за пројектовање и изградњу депоније су следећи:

Мере у погледу депонијског дна: дно и бочне стране тијела депоније треба да се састоје од природне геолошке баријере која задовољава захтјеве у вези са пропустљивошћу и дебљином са комбинованим дејством у смислу заштите тла, подземних и површинских вода, барем једнаким са дејством које је резултат сљедећих захтјева:

- депонија за неопасан отпад: $K \leq 1 \cdot 10^{-9} \text{ m/s}$; дебљина слоја $\geq 1 \text{ m}$

Мере у погледу процједне воде: када природна геолошка баријера не задовољава прописане вриједности, она се обезбјеђује облагањем депонијског дна синтетичким материјалима или природним минералним тампоном који мора бити тако консолидован да се добије еквивалентна вриједност дна у смислу његових водопрпусних својстава. Природни минерални тампон не смије бити мањи од 0,5 метара. На депонији је потребно обезбиједити и додатну заштиту дна депоније да би се спријечила миграција процједне воде у подтло депоније, и то на сљедећи начин:

Класа депоније	За неопасан отпад
Вјештачка заптивна облога - фолија	захтијева се
Дренажни слој $> 0,5 \text{ m}$	захтијева се

За заптивање депонијског дна и бочних страна депоније могу се користити и друге методе и технике које обезбјеђују услове из табеле.

Пројекат дренажног слоја, дренажних цијеви и одводних канала израђује се на основу прорачуна биланса вода да би се омогућило дјеловање система за дренажање и пречишћавање процједне воде, контрола рада и одржавање депоније.

Услови у погледу депонијског дна и процједних вода не при- мјењују се на депоније за инертни отпад, који у процесу распада не утиче на животну средину, односно код кога отицање процједне воде у окружење нема негативних ефеката на квалитет земљишта, подземних и површинских вода.

На депонији опасног и неопасног отпада потребно је обезбиједити посебан систем за сакупљање и одвођење процједне воде кроз дренажни слој у који су положене дренажне цијеви за њено одвођење у пројектовани систем за њен третман.

Продирање отпада у дренажни систем спречава се одговарајућим прихватљивим техничким рјешењима.

За одржавање и контролу дренажних цијеви за прикупљање процједне воде потребно је да се изгради довољан број шахтова који морају бити стабилни и ослоњени на подтло.

За привремено задржавање процједне воде која се прикупи из тијела депоније потребно је поставити сабирни шахт, који је отпоран на хемијске утицаје, обезбијеђен на експлозију и емисију непријатних мириса.

Сакупљена процједна вода, прије испуштања у пријемник, обрађује се, тј. пречишћава у складу са Законом о заштити вода. Услови у погледу површинских, подземних и падавинских вода: на депонији се спроводе технички услови који обезбјеђују да површинске, подземне и падавинске воде са околних површина или са подручја ван депоније не долазе у контакт са тијелом депоније.

Процједне воде из депоније, технолошке отпадне воде и падавинске воде одвојено се прикупљају и одвојено одводе до постројења за пречишћавање отпадних вода или одговарајућег пројектованог реципијента.

Мере у вези са депонијским гасом: на депонији је неопходно предузети одговарајуће мјере у циљу акумулације, миграције и контроле депонијског гаса.

Контролисано управљање и прикупљање депонијског гаса спроводи се на свим депонијама на којима се одлаже биоразградив отпад путем одговарајућег дегазационог система.

Прикупљени депонијски гас се третира и користи за добијање енергије.

Уколико прикупљени депонијски гас не може да се користи за добијање енергије, он се спаљује на депонији.

Величина, број и снага инсталације дегазационог система пројектује се тако да одговара процијењеном износу стварања гаса у депонији, а у циљу спречавања експлозије, као и његовог коришћења.

Сакупљање, третман и коришћење депонијског гаса треба спровести на начин који се штетни утицај на здравље људи и животну средину своди на минимум.

Мере у вези са непријатним мирисима и спољним негативним утицајима: на простору депоније спроводе се мјере за смањење ширења непријатних мириса и прашине, смањење разношења лаких фракција отпада вјетром, спречавање долажења птица, инсеката и штеточина у контакт са отпадом, смањење буке и смањење могућности појаве пожара;

Мере у погледу стабилности: при одлагању отпада на депонији потребно је обезбиједити стабилност масе одложеног отпада и пратеће инфраструктуре, нарочито у погледу спречавања клизања.

Стабилност депонијског дна и тијела депоније обезбјеђују се за дужи период, тако да могуће деформације не изазову негативан ефекат, посебно на доњу вјештачку заптивну подлогу, дренажу процједне воде и дегазациони систем.

При планирању стабилности узимају се у обзир посебно тежи- на и карактеристике отпада, старење материјала и метеоролошки утицаји.

Мере за манипулативно-опслужни плато

На улазу у депонију поставља се табла, која садржи назив, име оператера депоније, класу депоније, адресе предузећа која одлажу отпад, радно вријеме, врсте отпада чије је одлагање дозвољено и врсте отпада чије одлагање није дозвољено и друге значајне информације.

Табла је од трајног материјала са неизбрисивим натписима.

Сви објекти у функцији депоније налазе се унутар регулационе линије, односно ограде депоније.

На улазу у депонију поставља се објекат за контролу, а у циљу спречавања неконтролисаног приступа и одлагања отпада на депонију.

Укупан простор депоније ограђен је фиксном оградом, висине најмање два метра да би се спријечио неконтролисан приступ људи и животиња.

Улаз у депонију се закључава ван радног времена.

На депонији се обезбјеђује тежинско мјерење отпада.

На манипулативно-опслужном платоу обезбјеђује се довољно велики простор за спровођење процедуре прихватања и провјере допремљеног отпада и за паркирање и кретање возила којима је отпад допремљен.

На манипулативно-опслужном платоу обезбјеђује се довољно велики простор за привремено складиштење отпада који не испуњава услове за одлагање прописане Уредбом о одлагању отпада на депоније („Службени гласник Републике Српске 36/15).

На манипулативно-опслужном платоу обезбјеђује се простор за постројење за секундарну сепарацију сировина из допремљеног отпада намијењеног одлагању.

На манипулативно-опслужном платоу обезбјеђује се простор за административно пословни објект (канцеларије, простор за раднике, санитарни чвор, лабораторије и др.) и опрема се на начин да омогући што ефикасније пословање депоније.

На манипулативно-опслужном платоу обезбјеђује се простор за објекте за одржавање и чување механизације.

Депонија се опрема објектима за спречавање преношења нечистоћа и узрочника зараза на јавне саобраћајнице, преко возила којима је отпад допремљен на депонију.

Услови за саобраћајнице и потребну инфраструктуру

Депонија се повезује на постојећу путну мрежу прије почетка њеног коришћења.

Број приступних путева утврђује се у складу са процесом рада на депонији и бројем, величином и тежином возила.

Проходност приступног пута обезбјеђује се у свим временским условима.

Ширина приступног пута ка депонији износи:

- 6 m - за насеља са више од 50.000 становника и
- >3,5 m - за насеља са мање од 50.000 становника, под условом да су обезбијеђена мјестимична проширења за мимоилажење возила.

Успон приступног пута износи највише 14%.

За несметано функционисање депоније обезбјеђује се довољна количина воде за пиће и техничке воде за прање возила контејнера и сл.

Депонија се опрема системом за прихватање падавинских вода, процједних вода, фекалних и техничких вода.

Депонија се опрема објектима и инсталацијама за напајање електричном енергијом потрошача, за спољну расвјету, громобранску инсталацију, инсталацију дојаве пожара и експлозије, ТТ и интернет мреже.

Услови за плато за постројење за пречишћавање отпадних вода

Плато за постројење за пречишћавање отпадних вода поставља се на најнижој коти депоније и сервисних саобраћајница и на њему се налазе објекти неопходни за функционисање система за пречишћавање отпадних, односно процједних вода до нивоа предвиђеног за испуштање у реципијент у складу са пројектно-техничком документацијом, дозволом, посебним прописима о заштити вода и условима утврђеним Уредбом о одлагању отпада на депоније („Службени гласник Републике Српске 36/15).

Услови за вегетациони заштитни појас

Дуж регулационе линије депоније подиже се вегетациони заштитни појас у циљу спречавања подизања и разношења лаких фракција отпада и прашине са депоније на већа растојања и смањења аерозагађења, који уједно има и визуелно-естетску улогу, а у складу са условима дефинисаним Уредбом о одлагању отпада.

Санитарно-хигијенска депонија мора бити ограђена и одвојена од околине зеленом оградом. До депоније мора бити изграђен асвалтирани приступни пут, мора да се уведе снабдјевање водом за пиће, за техничке потребе и хигијенски начин одвођења отпадних вода. На депонији треба да буду изграђени објекти за прање и дезинфекцију канти, контејнера и возила за превоз отпада и објекат за запослене раднике - санитарно-хигијенски чвор (купатила и нужници), гардеробе и просторије за боравак и исхрану. Проблем коришћења депоније и њено одржавање зависе у првом реду од избора начина депоновања.

Отпад се прихвата на депонију само ако испуњава критеријуме за прихватање отпада за сваку класу депоније. Критеријуми за прихватање или неприхватање отпада на депонију јесу граничне вриједности параметара за одлагање отпада, у складу са Правилником о категоријама, испитивању и класификацији отпада.

На депонију неопасног отпада одлаже се:

- комунални отпад,
- неопасан отпад било ког поријекла који задовољава граничне вриједности параметара за одлагање неопасног отпада и чврст, неактиван опасан отпад (солидификован) чија је процједна вода еквивалентна са оном за неопасан отпад и који задовољава граничне вриједности параметара за одлагање опасног отпада на депоније неопасног.

Неопасан отпад на бази гипса одлаже се на посебном, одвојеном сегменту депоније неопасног отпада на коме се не одлаже биоразградиви отпад. Отпад треба да задовољава граничне вриједности параметара за ТОС и ДОС у складу са Правилником о категоријама, испитивању и класификацији отпада.

На депонију неопасног отпада без испитивања отпада за одлагање одлаже се грађевински отпад који садржи азбест и други азбестни отпад који испуњава све неопходне услове, а посебно:

- да отпад не садржи друге опасне материје, осим везаног азбеста и
- да се на депонију ставља завршно прекривање да би се избјегло разношење влакана.

За депонију неопасног отпада чува се локацијски план депоније са тачно назначеним микролокацијама касета у којима је одложен неопасан отпад на бази гипса, азбеста и чврстог нереактивног опасног отпада и након затварања депоније. За наведено предузимају се потребне мјере да би се ограничила будућа употреба тог земљишта након затварања депоније, а у циљу заштите здравља људи и животне средине.

Одлагање отпада започети на најнижој коти депоније.

Насипања терена, уколико га буде, потребно је вршити у слојевима у складу са важећим прописима и стандардима.

Темељење објеката високоградње, те изградња инфраструктурних објеката не смије се изводити на неконтролисано насутом тлу.

За потребе израде пројектне документације неопходна је израда детаљних геотехничких истраживања и детаљно инжењерско – геолошко картирање терена.

Начин и процедуру рада депоније спроводити у складу са Законом о управљању отпадом (Службени гласник Републике Српске, број 111/13, 106/15, 16/18, 70/20, 65/21 и 63/21), и Уредбом о одлагању отпада на депоније („Службени гласник Републике Српске“, бр. 36/15).

При одлагању отпада на депонију поштовати процедуре и режим рада депоније који се односи на:

За сва возила која улазе у комплекс депоније мора се вршити:

- контрола отпада на улазу,
- мјерење отпада на колској ваги,
- кретање сервисним саобраћајницама до активног дијела депоније,
- истовар отпада на плански предвиђено мјесто, сегмент депоније,
- прање и дезинфекција празног возила након истовара,
- возила за распростирање и компактирање отпада која се налазе у радној зони депоније не напуштају комплекс депоније.

Одлагање отпада на депонији вршити на следећи начин:

- одлагање отпада почињати на најнижој коти депоније,
- обезбиједити да дневна радна површина буде што мања,

- свака доведена количина отпада се одмах распростире и компактира,
- „ћелије" и „слојеви" отпада формирају се до пројектоване висине,
- обезбиједити пројектоване нагибе радне површине,
- обезбиједити свакодневно прекривање радне површине инертним материјалом,
- обезбиједити и дефинисати појединачне сегменте на тијелу депоније за све врсте
- отпада који се прихватају на депонији, слој сабијеног отпада прскати дезинфекционим средством једном дневно у току љетњег периода.

Вршити контролу технолошког процеса рада депоније:

- контрола врсте и количине истовареног отпада,
- контрола врсте и количине издвојених секундарних сировина,
- контрола спровођења пројектованог технолошког процеса експлоатације депоније и објекта за секундарну сеперацију отпада,
- контрола одржавања тијела депоније и саобраћајница,
- контрола прања и дезинфекције транспортних возила,
- контрола количине и квалитета процједнетечности,
- контрола састава и количине издвојеног гаса,
- контрола заштите радника.

Вршити контролу настајања и квалитета процједне и пречишћене течности на депонији свакодневно на основу следећих параметара:

- температура на улазу у пројектовани објекат,
- рН вриједност процједне течности на улазу и пречишћене течности на излазу из пројектованог објекта,
- БПК (биолошка потрошња кисеоника),
- алкалитет,
- електропроводљивост,
- проток,
- испарни остатак,
- таложивост за 30 минута,
- укупне сусупендоване материје,
- НРК, ВРК₅, ТОС, КМnO₄,
- укупни фосфор, нитрате и нитрите,
- укупан азот и амонијак.

Обавезно вршити дневне провјере, која се састоји од праћења састава и количине гаса, посебно метана, угљен диоксида и кисеоника, контролу депонијског гаса у погледу садржаја метана, угљен диоксида и кисеоника вршити на најмање двије локације, од којих једна да је што ближе стамбеном насељу.

Контролу депонијског гаса у погледу садржаја H₂S, H₂ вршити уколико су присутни у гасу, у објектима на депонији поставити систем за детекцију присуства експлозивне количине метана.

- У зонама опасности од пожара и експлозије се на видном мјесту морају поставити натписи којима се упозорава на претходне забране. На видном мјесту треба да су исписани важнији бројеви телефона и упуство у случају пожара.
- Потребно је предузети превентивне мјере за заштиту од пожара, које су дефинисане у Правилнику о заштити на раду и заштити од пожара. Морају се обезбједити средства предвиђена за почетно гашење, односно брзу локализацију пожара, те обучити раднике за стручно и безбједно руковање уређајима за гашење почетног пожара. Потребно је поставити апарате за почетно гашење пожара, а све у складу са Закон о заштити од пожара (Службени гласник Републике Српске, број 94/19).
- Цјелокупну електричну инсталацију у фази експлоатације мора се редовно-периодично прегледати овлаштена институција, чиме ће се потврдити да је инсталација у складу са важећим прописима, јер само у том случају она не може представљати опасност по околину. Прегледе електро-инсталација вршити у складу са Правилником о југословенским стандардима за електричне инсталације у зградама („Сл. лист СФРЈ“, бр. 68/88), Правилником о заштити на раду при кориштењу електричне струје („Сл. лист СР БиХ“, бр. 34/88) и Правилником о техничким нормативима за електричне инсталације ниског напона (Сл. лист СФРЈ, бр. 53/88). Прегледе електро-инсталација вршити сваке три године, рачунајући од претходно извршеног мјерења. Испитивања мора да ради институција овлашћена за ту врсту послова.
- Прегледе громобранских инсталација вршити редовно у складу са Правилником о техничким прописима о громобранима („Сл. лист СФРЈ“, бр. 13/68), сваких пет година. Преглед громобранских инсталација се мора извршити и раније у случају да дође до удара грома или да дође до промјена на инсталацијама. Испитивања мора да ради институција овлашћена за ту врсту послова.
- Поред наведеног, мора се редовно испитивати исправност и функционалност свих противпожарних апарата, у складу са Законом о заштити од пожара. Испитивања противпожарних апарата вршити сваких 6 (шест) мјесеци, рачунајући од претходног испитивања. Испитивања мора да ради институција овлашћена за ту врсту послова.
- Испитивање услова радне средине се мора радити у складу са Законом о заштити на раду и Правилником о поступку и роковима превентивних и периодичних прегледа и испитивања опреме за рад и превентивних и периодичних испитивања услова радне средине и то сваке три године за љетни и зимски период, рачунајући од претходно извршеног мјерења, уколико актом о процјени ризика није предвиђен краћи рок. Испитивање услова радне средине подразумијева мјерење микроклиматских услова (температура, брзина струјања ваздуха и релативна влажност ваздуха), нивоа буке и вибрације, освјетљености, мјерење концентрације прашине у ваздуху, концентрације хемијских и биолошких штетности.
- Примјеном најбољих технологија у процесу рада обезбиједиће се услови да се спријечи расипање отпада те ширење прашине, буке, мириса и других емисија.
- Прибавити водну дозволу.

Мјере након затварања постројења

- Извршити озелењавање искоришћених површина на локацији и рекултивацију са одговарајућим биљним врстама.
- Извршити потпуну рекултивацију коришћеног простора у складу са Пројектом рекултивације.
- Након завршеног периода експлоатације, депонија се затвара за даље одлагање формирањем горњег прекривног слоја, који испуњава следеће техничко-технолошке услове:

Примијењене мјере у смислу формирања горњег прекривног слоја	Класа депоније
	За неопасан отпад
Слој за дренажу депонијског гаса > 0,3 m	захтијева се
Вјештачка водонепропусна облога - фолија	не захтијева се
Непропусни минерал- ни слој > 0,5 m	захтијева се
Слој за рекултивацију > 0,5 m	захтијева се

Техничко-технолошке мјере из табеле не примјењују се на депонијама на којима се одлаже грађевински отпад, отпад који садржи чврсто везани азбест, као и на депоније за инертни отпад који у процесу распада не утиче на животну средину, односно код кога отицање процједних течности у окружење нема негативних ефеката на квалитет земљишта, подземних и површинских вода.

За слој за рекултивацију може се користити компост или отпад добијен другим технологијама биолошког третмана, који по саставу задовољава граничне вриједности параметара за одлагање отпада.

Након затварања депоније, све до њеног одумирања, одговорно лице на депонији предузима мјере које се односе на:

- Одржавање, надзор, контролу и мониторинг простора депоније, у складу са овом Уредбом о одлагању отпада на депоније и Законом о управљању отпадом
- Сачињавање извјештаја о стању депоније за сваку календарску годину и његово достављање Фонду за заштиту животне средине и енергетску ефикасност Републике Српске најкасније до 31. марта за претходну календарску годину и пријаву неправилности утврђене контролом и мониторингом, које могу штетно утицати на животну средину, а која се доставља надлежним институцијама, у року од седам дана од дана утврђивања.
- Мјере за спречавање или смањење загађења животне средине спроводи одговорно лице на депонији о свом трошку и у датом року, а у складу са Законом о заштити животне средине и Законом о управљању отпадом.
- Површина депоније или један њен дио затвара се када су испуњени услови наведени у дозволи и главном пројекту за затварање цијеле депоније или једног њеног дијела.
- При затварању депоније обезбјеђује се несметано функционисање система за отплињавање (био-трнова) све док за тим постоји потреба.

- Спровести мере мониторинга и након затварања депоније.
- Извршити процену утицаја на животну средину за случај уклањања.

е. ОПИС МЈЕРА ПЛАНИРАНИХ ЗА МОНИТОРИНГ ЕМИСИЈА У ЖИВОТНУ СРЕДИНУ, УКЉУЧУЈУЋИ ГРАНИЧНЕ ВРИЈЕДНОСТИ ЕМИСИЈА ПРОПИСАНЕ ПОСЕБНИМ ПРОПИСИМА, ПАРАМЕТРЕ НА ОСНОВУ КОЈИХ СЕ МОГУ УТВРДИТИ ШТЕТНИ УТИЦАЈИ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ И МЈЕСТА, НАЧИН И УЧЕСТАЛОСТ МЈЕРЕЊА УТВРЂЕНИХ ПАРАМЕТАРА

Након дефинисања могућих утицаја на животну средину и предложених заштитних мјера израђује се мониторинг план. Програм праћења стања животне средине треба да буде имплементиран за све аспекте животне средине гдје се очекује утицај.

На основу досадашњих искустава у погледу мониторинга постављени су слиједећи општи критеријуми:

- праћење се мора схватити као дуготрајан процес,
- праћење мора да буде континуиран процес,
- праћење треба да буде рационално и у свакој фази оптимално,
- праћење мора да буде актуелно,
- праћење мора, од фазе пројектовања до уграђивања инструмената и опреме, да буде повјерено квалификованом кадру; мјерења, обрада података добијених мјерењима и интерпретација имају својих специфичности и захтијевају специјализован кадар.

Мониторинг квалитета ваздуха се врши према Уредби о условима за мониторинг квалитета ваздуха („Сл. гласник Републике Српске .“, број 124/12), како би се добили подаци о томе у коликој мјери предметна технологија складиштења опасног отпада, утиче на квалитет ваздуха животне средине.

Вршити мониторинг параметара квалитета ваздуха, тј. праћење основних параметара за утврђивање квалитета ваздуха предметног подручја – према Уредби о условима за мониторинг квалитета ваздуха („Службени гласник Републике Српске“, број 124/12):

- Сумпор диоксид (CO_2),
- Азот диоксид: (NO_2)
- Озон (O_3),
- Угљенмоноксид (CO)
- Суспендоване честице PM_{10}
- Метеоролошки параметри: брзина и смјер вјетра, температура, релативна влажност и атмосферски притисак.

Разлог мониторинга је праћење параметара квалитета ваздуха.

Потребно је извршити мониторинг квалитета ваздуха у животној средини по принципу 24-часовног узорковања у периоду трајања од 1 дана по предвиђеном мјерним мјестима.

Мониторинг квалитета ваздуха у животној средини у околини предметног објекта вршити једном годишње и по налогу инспектора.

Измјерене вриједности имисионих концентрација у животној средини упоредиће се са вриједностима прописаним према Уредби о вриједностима квалитета ваздуха („Службени гласник Републике Српске“, број 124/12), како би се утврдило да ли измјерене вриједности имисионих концентрација прелазе максимално дозвољени ниво који је одређен поменутом Уредбом, а којим су утврђене граничне вриједности квалитета ваздуха.

Табела 8. Граничне вриједности ваздуха, границе толеранције и толерантна вриједност

Период узорковања	Гранична вриједност
Сумпор-диоксид	
Један сат	350 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ не смије се прекорачити више од 24 пута у једној календарској години
Један дан	125 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ не смије се прекорачити више од 3 пута у једној календарској години
Азот-диоксид	
Један сат	150 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ не смије се прекорачити више од 18 пута у једној календарској години
Један дан	85 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
Угљен-моноксид	
Максимална дневна осмочасовна средња вриједност	10 mg/m^3 (10000 $\mu\text{g}/\text{m}^3$)
Један дан	5 mg/m^3 (5000 $\mu\text{g}/\text{m}^3$)
Суспендоване честице PM_{10}	
Један дан	50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ не смије се прекорачити више од 35 пута у једној календарској години

Табела 9. Циљна вриједност за приземни озон

Циљ	Период рачунања просјечне вриједности	Циљна вриједност
Заштита здравља људи	Максимална дневна осмочасовна средња вриједност	120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ не смије прекорачити у више од 25 дана по календарској години у току три године мјерења

Табела 10. Гранична вриједност имисије за укупне суспендоване честице

Период узорковања, средња вриједност мјерења	Максимално дозвољена концентрација
Укупне суспендоване честице	
Један дан	250 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

У радној средини контролисати микроклиматске параметре температуру, релативну влажност и брзину струјања ваздуха. Поред тога, извршити и мјерење концентрације прашине и хемијских штетности на радним мјестима.

Испитивање услова радне средине се мора радити у складу са Законом о заштити на раду („Службени гласник Републике Српске“, бр.1/08, 13/10) и Правилником о поступку и роковима превентивних и периодичних прегледа и испитивања опреме за рад и превентивних и периодичних испитивања услова радне средине („Службени гласник Републике Српске“, бр. 66/08, 52/09 и 107/09), и то сваке три године за љетни и зимски период, рачунајући од претходно извршеног мјерења. Испитивање услова радне средине подразумијева мјерење микроклиматских услова (температура, брзина струјања ваздуха и релативна влажност ваздуха),

нивоа буке и вибрације, освјетљености, мјерење концентрације прашине и концентрације хемијских штетности на радним мјестима. Резултате који се добију након извршених мјерења упоредити са одговарајућим Правилницима и то:

- ✓ Микроклиматски услови - Правилник о превентивним мјерама за безбједан и здрав рад на радном мјесту ("Службени гласник Републике Српске", бр. 30/12),
- ✓ Прашина и хемијске штетности – Правилник о превентивним мјерама за безбједан и здрав рад при излагању хемијским материјама ("Службени гласник Републике Српске", бр. 04/20),
- ✓ Правилник о превентивним мјерама за безбједан и здрав рад при излагању буци ("Службени гласник Републике Српске", бр. 56/16),
- ✓ Освјетљеност - ЈУС.У.Ц9.100. Минимална освјетљеност радних мјеста и простора (Сл. лист ФНРЈ бр. 48/62)

Мониторинг квалитета земљишта

Испитивање квалитета земљишта се спроводи према законским регулативама које се користе у раду овлашћених институција које су задужене за анализу земљишта. Анализе земљишта се спровode како би се утврдило да ли у току третмана неопасног отпада долази до загађења земљишта.

Анализу земљишта је потребно урадити у случају акцидентних ситуација просипања уља и мазива, или осталих врста опасног отпада, односно по налогу инспектора а резултате поредити са Правилником о граничним и ремедијационим вриједностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту ("Службени гласник Републике Српске", бр. 82/21).

Табела 11. Граничне вриједности загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту према Правилнику о граничним и ремедијационим вриједностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту ("Службени гласник Републике Српске", бр. 82/21)

	(mg/kg apsolutno suve materije)
	Granična vrijednost
Метали	
Кадмијум (Cd)	0,8
Хром (Cr)	100
Бакар (Cu)	36
Никл (Ni)	35
Олово (Pb)	85
Цинк (Zn)	140
Жива (Hg)	0,3
Арсен (As)	29
Баријум (Ba)	160
Кобалт (Co)	9
Молибден (Mo)	3
Антимон (Sb)	3
Берилијум (Be)	1,1
Селен (Se)	0,7

Телур (Te)	-
Талијум (Th)	1
Калај (Sn)	-
Ванадијум (V)	42
Сребро (Ag)	-
Неорганска једињења	
Цијаниди – слободни	1
Цијаниди – комплекс (pH < 5) ^{1*}	5
Цијаниди – комплекс (pH ≥ 5)	5
Тиоцијанати (укупни)	1
Бромиди (mgBr/l)	20
Флуориди (mgF/l)	500*
Ароматична органска једињења	
Бензен	0,01
Етилбензен	0,03
Толуен	0,01
Ксилени	0,1
Стирен (винилбензен)	0,3
Фенол	0,05
Крезол (укупни)	0,05
Катехол (о-дихидроксибензен)	0,05
Резорцинол (м-дихидроксибензен)	0,05
Хидрохинон (п-дихидроксибензен)	0,05
Додecilбензен	-
Ароматични растварачи	-
Полициклични ароматични угљоводоници (ПАХ)	
ПАХ (укупни) ^{2*}	1
Хлоровани угљоводоници	
Винилхлорид	0,01
Дихлорметан	0,4
1,1-дихлоретан	0,02
1,2-дихлоретан	0,02
1,1-дихлоретен	0,1
1,2-дихлоретен (цис, транс)	0,2
Дихлорпропан	0,002
Трихлорметан (хлороформ)	0,02
1,1,1-трихлоретан	0,07
1,1,2-трихлоретан	0,4
Трихлоретен	0,1
Тетрахлорметан	0,4
Тетрахлоретен	0,002
Хлорбензени (укупни) ^{3*}	0,03
Хлорфеноли (укупни) ^{4*}	0,01
Хлоронафтален	-
Монохлоранилин	0,005
Полихлоровани бифенили (укупни) ^{5*}	0,02
Екстрактабилна халогенизована органска једињења (ЕОХ)	0,3
Дихлоранилин	0,005
Трихлоранилин	-

Тетрахлоранилин	-
Пентахлоранилин	-
4-хлорметилфенол	-
Диоксин	-
Пестициди	
ДДТ/ДДД/ДДЕ (укупни)	0,01
Дрини ^{6*}	0,005
Алдрин	0,00006
Диелдрин	0,0005
Ендрин	0,00004
ХЦХ-једињења ^{7*}	0,01
α-ХЦХ	0,003
β-ХЦХ	0,009
γ-ХЦХ	0,00005
Атразин	0,0002
Карбарил	0,00003
Карбофуран	0,00002
Хлордан	0,00003
Ендосулфан	0,00001
Хептахлор	0,0007
Хептахлорепоксид	0,0000002
Манеб	0,002
МЦПА ^{8*}	0,00005
Органо калајна једињења (укупни)	0,001
Азинфосметил	0,000005
Остале загађујуће материје	
Циклохексанон	0,1
Фталати (укупни) ^{9*}	0,1
Азбест	-
Укупни нафтни угљоводоници (фракције C6– C40)*	50
Пиридини	0,1
Тетрахидрофуран	0,1
Тетрахидротиофен	0,1
Трибромометан	-
Акрилонитрил	0,000007
Бутанол	-
1,2 бутилацетат	-
Етилацетат	-
Диетиленгликол	-
Етиленгликол	-
Формалдехид	-
Изопропанол	-
Метанол	-
Метил-терцијарни-бутил-етар (МТБЕ)	-
Метилетилкетон (МЕК)	-

1* – Вриједност рН одређује се у 0,01 М CaCl₂

2* – Сума десет полициклических ароматичних угљоводоника (антрацен, бензо(а)антрацен, бензо(к)флуорантен, бензо(а)пирен, кри- зен, фенантрен, флуорантен, индено(1,2,3-цд)пирен, нафтаген и бензо(ghi)перилен).

3* – Збир свих хлорбензена (моно-, ди-, три-, тетра-, пента- и хексахлорбензена).

4* – Збир свих хлорфенола (моно-, ди-, три-, тетра- и пентахлорфенола).

5* – У случају ремедијационих вриједности, у обзир се узима сума конгенера полихлоровани бифенили: ПЦБ 28, 52, 101, 118, 138, 153 и 180; а у случају граничних вриједности, узима се у обзир сума истих конгенера, осим ПЦБ 118.

6* – Под “дринима” подразумијева се сума алдрина, диелдрина и ендрина.

7* – Под ХЦХ (хексахлорциклохексан) подразумијева се сума α -ХЦХ, β -ХЦХ, γ -ХЦХ и δ -ХЦХ.

8* – МЦПА – 4-хлор-2-метилфеноксиацетилна киселина (Ц9Х9ЦлО3).

9* – Збир свих фталата.

* – Диференцијација по садржају глине: $(\Phi) = 175 + 13 \cdot L$ (L = % глине).

Мониторинг вода

Програм мониторинга отпадних вода се врши према Правилнику о условима испуштања отпадних вода у површинске воде („Службени гласник Републике Српске“, бр.44/01, члан 20.), обухвата слиједеће елементе: локације контролних тачака, учесталост тј. број мјерења у току календарске године, начин мјерења и узимања узорака, врсте узорака и податке о условима за вријеме мјерења. Мониторинг треба да ради институција која је лиценцирана за ове послове.

Табела 12. Граничне вриједности за квалитет воде, у складу са Правилником о условима испуштања отпадних вода у површинске воде (Службени гласник Републике Српске, бр. 44/01)

Параметар	Гранична вриједност
рН - вриједност	6,5-9,0
Температура, °C	30
Амонијачни азот, g/m ³	10
Нитритни азот, g/m ³	1
Нитратни азот, g/m ³	10
Фосфор, g/m ³	3
Талог након 0,5 h таложења, ml/l	0,5
Укупне суспендоване материје, g/m ³	35
БПК5 при 20°C, g O ₂ /m ³	25
ХПК дихроматни, g O ₂ /m ³	125
РАН, mg/m ³	200
PCBs, mg/m ³	20
Фенолни индекс, mg/m ³	100
Минерална уља, mg/m ³	500
Детерџенти, mg/m ³	1000
Гвожђе, mg/m ³	2000
Манган, mg/m ³	500
Олово, mg/m ³	50
Кадмијум, mg/m ³	10
Арсен, mg/m ³	100
Укупно хром, mg/m ³	100
Сулфати, g/m ³	200
Хлориди, g/m ³	250
Флуориди, g/m ³	2
Укупни колиформи, N/100ml	-

Мониторинг буке

Мјерења је потребно успоставити да би се утврдиле вриједности, односно ниво буке и вибрација и истовремено упоредили са одговарајућим Правилницима, а у складу са директивом ЕУ 2002/49 од 25.06.2002. године, као и на правилима струке и искуственим темељима.

Мониторинг буке вршити у складу са Правилником о граничним вриједностима интензитета буке ("Службени гласник Републике Српске", бр. 02/23).

Табела 18. Граничне вриједности индикатора буке на отвореном и у затвореном простору

Зона	Намјена простора	Највиши допуштени мјеродавни ниво буке $L_{\text{ReqT}}/ \text{dB (A)}$			
		L_{day}	L_{evening}	L_{night}	L_{den}
1.	Подручја намијењена за одмор, лијечење и опоравак, тиха подручја изван насељеног подручја, укључујући и све категорије заштићених подручја у Републици Српској (национални парк, строги резерват природе, посебни резерват природе, споменик природе, заштићено станиште, заштићени природни пејзаж, заштићени културни пејзаж, парк природе, парк шума, објекат обликоване природе и споменик парковске архитектуре)	50	45	40	50
2.	Искључиво стамбена подручја или тиха подручја унутар насељеног подручја (предшколске и школске зоне)	55	55	40	56
3.	Подручја мјешовите намјене, односно подручја већински стамбене намјене	55	55	45	57
4.	Подручја мјешовите намјене, односно подручја већински пословне намјене (пословно-стамбена подручја, трговачко-стамбена подручја) и подручја непосредно уз магистралне и главне градске саобраћајнице	65	65	50	66
5.	Подручја искључиво занатске, услужно-трговачке, спортско-рекреационе и угоститељско-туристичке намјене	65	65	55	67
6.	Индустријска, складишна и сервисна подручја и транспортни терминали	На граници ове зоне бука не смије прелазити граничну вриједност у зони са којом се граничи			

НАПОМЕНА: 1) у смислу овог правилника дан је од 06.00 до 18.00 часова, вече од 18.00 до 22.00, а ноћ је од 22.00 до 06.00 часова.

С обзиром на технологију складиштења која по природи не производи појачану буку, не прописује се мониторинг буке. Мјерење буке вршити по налогу инспектора.

У складу са Уредбом о одлагању отпада на депоније („Службени гласник Републике Српске“, бр. 36/15) вршити:

- I. Мониторинг метеоролошких параметара вршити у овлаштеној лабораторији или преузимања од најближе метеоролошке станице.

Мјерење метеоролошких параметара врши се на начин дат у табели 13.

Табела 13. Мјерење метеоролошких параметара

	Активна фаза	Пасивна фаза
1.Количина падавина	дневно	Дневно, додаје се мјесечној вриједности
2.Температура (мин., макс. у 14.00 ^h) часова)	дневно	Мјесечни проток
3.Брзина и смјер ваздушних струјања	дневно	Није потребно

4. Испаравање (лизиметар)*	дневно	Дневно, додаје се мјесечној вриједности
5. Атмосферска влажност (у 14.00 ^h)	дневно	Мјесечни проток

- II. Мониторинг површинских вода вршити у складу са прописима Правилника о условима испуштања отпадних вода у површинске воде (Слижбени гласник Републике Српске број 44/01). Узорковање и испитивање површинских вода вршити на најмање двије тачке, узводно и низводно од

	Активна фаза	Пасивна фаза
1. Ниво подземне воде	Сваких шест мјесеци ⁽¹⁾	Сваких шест мјесеци ⁽¹⁾

депоније. Узорковање и испитивање површинских вода вршити у прописаним временским интервалима, код овлаштене установе за ту врсту испитивања.

- III. Мониторинг процједних вода вршити на репрезентативном броју узорака на свакој тачки на којој се течност контролисано одводи са локације.
- IV. Мониторинг подземних вода вршити испод дна депоније и у непосредној зони утицаја депоније.
- V. Мониторинг количине падавинских вода вршити на простору депоније, њених пратећих објеката и у широј зони заштите.
- VI. Мониторинг емисије гасова вршити мјерењем концентрације CH₄ и CO₂ и O₂, а мјерење H₂S и H₂ вршити у зависности од састава одложеног отпада.

У складу са Уредбом о одлагању отпада на депоније - Прилог 6. одговорно лице је дужно спроводити мониторинг површинских вода, мониторинг процједних вода и мониторинг емисија гасова, по учесталости узорковања и мјерења на следећи начин:

	Активна фаза	Пасивна фаза ⁽³⁾
1. Запремина процједне воде	Мјесечно ⁽¹⁾ ⁽³⁾	Сваких шест мјесеци
2. Састав процједне воде ⁽²⁾	Квартално ⁽³⁾	Сваких шест мјесеци
3. Запремина и састав површинске воде ⁽⁷⁾	Квартално ⁽³⁾	Сваких шест мјесеци
4. Потенцијална емисија гасова и атмосферски притисак ⁽⁴⁾ (CH ₄ , CO ₂ , O ₂ , H ₂ S, H ₂ итд.)	Мјесечно ⁽³⁾ ⁽⁵⁾	Сваких шест мјесеци ⁽⁶⁾

(1) Учесталост узорковања се може прилагодити на основу морфолошког састава.

(2) Параметри за мјерење који се анализирају варирају у зависности од састава депонованог отпада.

(3) Уколико процјена података указује да су дужи интервали једнако ефективни, мјерења могу да се врше у тим интервалима, али обавезно једном годишње.

(4) Ове мјере се односе на биоразградиви отпад.

(5) CH₄, CO₂ и O₂ Редовно, остали по потреби, у зависности од састава депонованог отпада.

(6) Ефикасност дегазационог система, мора се редовно провјеравати.

(7) На основу карактеристика локације депоније, надлежна институција која даје услове може утврдити да ова мјерења нису потребна.

(1)(2) Примјењују се салло код класе депоније на којој се врши сакупљање процједне воде.

2.Састав подземне воде ⁽²⁾	Учесталост у зависности од специфичности терена ^{(2),(3)}	Учесталост у зависности од специфичности терена ^{(2),(3)}
---------------------------------------	--	--

(1) Са повећањем учесталости промјена нивоа подземне воде треба повећати учесталост узорковање.

(2) Ако се достигне критични ниво, учесталост се мора засновати на могућности предузимања корективних мјера између два узорковања, тј. учесталост се мора утврдити на основу знања и процјене брзине тока подземне воде.

(3) Када се достигне критичан ниво, неопходна је провјера понављањем узимања узорака. Када је ниво потврђен, мора да се спроведе план (утврђен у дозволи) за непредвиђене околности.

VII. Мониторинг стабилности тијела депоније вршити кроз праћење података о тијелу депоније, непрекидно док траје експлоатација депоније. Годишње пратити структуру и састав тијела депоније, те годишње пратити особине слијегања нивоа тијела депоније.

	Активна фаза	Пасивна фаза
1. Структура и састав тијела депоније ⁽¹⁾	Годишње	Сваких шест мјесеци ⁽¹⁾
2. Особина слијегања нивоа тијела депоније	Годишње	Годишње читавање

¹⁾ Подаци за утврђивање постојећег стања депоније, површина коју заузима отпад, запремина и састав отпада, начин одлагања, вријеме и трајање одлагања, прорачун преосталог капацитета депоније.

VIII. Мониторинг заштитних слојева вршити праћењем стања на два типа бушотина непрекидно док траје експлоатација депоније. Мониторинг заштитних слојева депоније вршити непрекидно док траје експлоатација депоније, а по престанку експлоатација осматрање и обрада података врши се у интервалима прописаним у дозволи за рад депоније.

IX. Мониторинг педолошких карактеристика земљишта и геолошких карактеристика тла вршити узимањем узорака из плитких и дубоких сондажних јама као и бушотина периодично извођених са циљем узимања узорака геолошке средине из дубљих слојева у непосредној зони депоније. Узорковања се врше једном годишње у току експлоатације депоније, а по престанку рада депоније једном у пет година све до одумирања депоније.

Одговорно лице дужно је вршити мониторинг путем овлашћеног правног лица, а извјештаје о извршеном мјерењу достављати надлежном еколошком инспектору.

Одговорно лице дужно је без одлагања пријавити сваку случајну или непредвиђену незгоду или инцидент који значајно утиче на животну средину.

Одговорно лице постројења дужно је поступати по Правилнику о методологији и начину вођења регистра постројења и загађивача и о томе извјештавати Републички хидрометеоролошки завод Републике Српске.

ж. ОПИС РАЗМАТРАНИХ АЛТЕРНАТИВНИХ РЈЕШЕЊА У ОДНОСУ НА ПРЕДЛОЖЕНУ ЛОКАЦИЈУ И ТЕХНОЛОГИЈУ, КАО И РАЗЛОГЕ ЗБОГ КОЈИХ СЕ ОДЛУЧИЛО ЗА ПРЕДЛОЖЕНА РЈЕШЕЊА

На подручју општине Фоча службено је регистрована једна депонија „Бабин Поток“, која се налази ван насељеног мјеста и од града је удаљена 4 km. Депонија је урађена у складу са еколошким стандардима, редовно се одржава, а одлагање се врши у слојевима (слојеви се прекривају земљом) са уграђеним системом одвођења вода и отплињавања депонованог отпада. Међутим, ова депонија је била привременог карактера и капацитет јој је већ попуњен за одлагање отпада, па се појавила потреба за новом локацијом.

Према Измјена и допунама Просторног плана Републике Српске до 2025. године, није предвиђена изградња привремених депонија, већ се ради побољшања квалитета животне средине и живота становништва планирају регијске санитарне депоније. Подручје Фоче означено је у Плану као акционо подручје за третман отпада са другим јединицама локалне самоуправе. Како још увек није пронађено решење проблема које је настало на територији општине Фоча што се тиче одлагања комуналног отпада, општина Фоча је предложила привремено решење овог насталог проблема на напријед наведеној локацији.

Узимајући у обзир:

- постојећу стратешку просторно - планску документацију и документацију која третира тематику управљања отпадом;
- власништво над предметном парцелом;
- потребе Инвеститора за изградњом привремене депоније на локалитету Козја Лука, због попуњеног капацитета постојеће депоније „Бабин поток“ у Фочи и због великог проблема за одлагањем отпада у наредном периоду;

одлучено је да за изградњу санитарне депоније привременог карактера у мјесту Козја Лука, која је описана у предметном документу, тј. до изградње регионалне санитарне депоније на подручју предметне регије.

3. ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ

За сва постројења за које се издаје еколошка дозвола, припрема се и доноси План управљања отпадом који садржи, у складу са одредбама члана 22. Закона о управљању отпадом („Службени гласник Републике Српске“, бр. 111/13, 106/15, 16/18, 70/20, 63/21 и 65/21):

- документацију о отпаду који се продукује у предузећу, чији се поврат врши у предузећу или чије одлагање обавља предузеће (врста, састав и количина отпада);
- мјере које се предузимају ради спречавања продукције отпада, посебно када се ради о опасном отпаду;
- одвајање отпада, посебно опасног отпада од друге врсте отпада и од отпада који ће се поново користити;
- складиштење отпада на самој локацији, начин третмана и одлагања.

Произвођач отпада дужан је да:

- а) сачини план управљања отпадом из члана 22. овог закона путем овлашћених правних лица која испуњавају услове из области заштите животне средине и организује његово спровођење,
- б) прибави извјештај о испитивању отпада и обнови га у случају промјене технологије, промјене поријекла сировине, других активности које би утицале на промјену карактера отпада и чува извјештај најмање пет година,
- в) обезбиједи примјену начела хијерархије управљања отпадом,
- г) сакупља отпад одвојено у складу са потребом будућег третмана,
- д) складишти отпад на начин који минимално утиче на здравље људи и животну средину,
- ђ) преда отпад лицу које је овлашћено за управљање отпадом ако није у могућности да организује поступање са отпадом у складу са овим законом,
- е) води евиденцију о отпаду који настаје, који се предаје или одлаже,
- ж) одреди лице одговорно за управљање отпадом и
- з) омогући надлежном инспектору контролу над локацијама, објектима, постројењима и документацијом.

Превозник отпада дужан је да:

- а) обавља транспорт у складу са дозволом за превоз отпада и захтјевима који регулишу посебни прописи о транспорту (АДР/РИД/АДН и друго),
- б) води евиденцију о сваком транспорту отпада и пријављује транспорт опасног отпада, у складу са напријед наведеним законом и посебним прописима и
- в) омогућава надлежном инспектору надзор над возилом, теретом и пратећом документацијом.

План управљања отпадом припрема овлашћено правно лице које испуњава услове за обављање дјелатности из области заштите животне средине.

План управљања отпадом ажурира се сваких пет година.

Отпад представља све материје или предмете које ималац одлаже, намјерава одложити или мора одложити у складу с једном од категорија отпада наведеној у Каталогу отпада Правилника о категоријама, испитивању и класификацији отпада („Службени гласник Републике Српске“, бр. 19/15 и 79/18).

Одговорно лице постројења, за која по Закону о заштити животне средине потребна еколошка дозвола, одређује лице одговорно за управљање отпадом односно лице које врши послове координирања управљања отпадом.

Лице одговорно за управљање отпадом дужно је да:

- а) организује спровођење и ажурирање плана управљања отпадом из члана 22. овог закона,
- б) предлаже мјере превенције, смањења, поновног искоришћења и рециклаже отпада и
- в) прати спровођење закона и других прописа о управљању отпадом и извјештава органе управљања.

Произвођач производа користи технологије и развија производњу на начин који обезбјеђује рационално коришћење природних ресурса, материјала и енергије, подстиче поновно коришћење и рециклажу производа и амбалаже истekom рока њихове употребе и промовише еколошки одрживо управљање природним ресурсима.

При управљању отпадом треба поштовати основна начела управљања отпадом, која имају сљедећу хијерархију:

- ✓ спрјечавање настајања отпада,
- ✓ смањивање количина поновном употребом отпада,
- ✓ рециклирање,
- ✓ обрада,
- ✓ финално одлагање.

Спрјечавање настајања отпада има највиши приоритет у управљању отпадом, а финално одлагање има најмањи приоритет.

Основна начела управљања отпадом су дефинисана Законом о управљању отпадом:

- ✓ Превенција – избјегавање настајања отпада или смањивање количине и штетности насталог отпада да би се смањио ризик по здравље људи и животну средину те да би се избјегла деградација животне средине;
- ✓ Мјере опрезности – спречавање опасности или штета по животну средину коју проузрокује отпад, предузимање мјера, чак иако није на располагању потпуна научна подлога;
- ✓ Одговорност произвођача отпада – произвођач је одговоран за одабир најприхватљивијег рјешења за заштиту животне средине према карактеристикама производа и технологији производње, укључујући животни циклус производа и кориштење најадекватније расположиве технологије;
- ✓ Принцип загађивач плаћа – произвођач или власник отпада сноси све трошкове превенције, третмана и одлагања отпада, укључујући и бригу након употребе и мониторинг. Он је и финансијски одговоран за превентивне и

санационе мјере због штета по животну средину које је проузроковао или ће их највјероватније проузроковати;

- ✓ Близина – третман или одлагање отпада треба се вршити у најближем адекватном постројењу или локацији, узимајући у обзир животне средине и економску профитабилност;
- ✓ Регионалност – развој третмана отпада и изградња објеката за његово одлагање треба се вршити на начин да покрива потребе региона и омогућава самоодрживост изграђених објеката.

Једна од најзначајних група проблема савременог свијета у подручје заштите животне средине је проблематика у вези управљања отпадом, који услед веће производње и потрошње, проистекле развојним и цивилизацијским напретком, постаје њен круцијални и перманентни проблем. Управљање отпадом у РС и БиХ приоритетно је питање заштите животне средине, те једно од најзахтјевних подручја у смислу усклађивања са стандардима Европске Уније. За разлику од земаља чланица ЕУ, гдје је отпад стратешки ресурс од које се добивају одређене количине енергије, РС и БиХ је суочена са комплексним и вишеструким проблемима у управљању отпадом који озбиљно угрожавају животну средину. Рјешавање тих проблема и оријентација према савременом управљању отпадом један је од предуслова за улазак у Европску унију.

Релевантни принципи управљања отпадом у ЕУ, заједнички свим директивама које се односе на процес управљања отпадом су:

- ✓ осигурати очување природе и природних ресурса, путем смањења произведених количина отпада (начело превенције),
- ✓ осигурати смањење утицаја отпада по здравље људи и животне средине, те смањење количина опасних супстанци у отпаду (начело опреза),
- ✓ осигурати да произвођачи отпада и загађивачи животне средине снесу трошкове и одговорност за своја дијела (начело загађивач плаћа),
- ✓ осигурати адекватну инфраструктуру путем оснивања интегрираног и адекватног система и мреже постројења за третман и збрињавање отпада заснованог на начелу удаљености и збрињавања сопственог отпада.

Обавезу планирања управљања отпадом, односно израде планова управљања отпадом од стране надлежних органа прописују три директиве ЕУ:

- Оквирна директива о отпаду (2008/98/ЕЦ),
- Директива о поступању са опасним отпадом (91/689/ЕЕЦ) и
- Директива о амбалажи и амбалажном отпаду (94/62/ЕЦ).

Принципи дефинисани у Оквирној Директиви о отпаду (2006/12/ЕЦ), (2008/98/ЕЦ) и ЕУ Стратегији управљања отпадом су врло важне за сам процес планирања и могу се сумирати као:

- ✓ Принцип превенције – у циљу очувања природе и ресурса, генерисања отпада мора бити минимизирано и избјегнуто гдје је то могуће;
- ✓ Принцип рециклаже и поновног кориштења – уколико се генерисање отпада не може превенирати, потребно га је поновно употребити или рециклирати или искористити у процесу поврата енергије;

- ✓ Принцип унапређења финалног одлагања и мониторинга – у случајевима гдје не отпад не може поново користити, потребно га је третирати и адекватно одложити или спалити. Обје ове методе захтијевају мониторинг и обзиром на њихов потенцијал за узроковање штета опасних по животну средину. Ови принципи означавају историјску еволуцију у систему управљања отпадом, дајући највећи приоритет инфраструктурном аспект и потом укључујући аспекте људског здравља и животне средине, те финално интегрирајући питања одржања природе и ресурса. Основна платформа концепта управљања отпадом, се базира на хијерархији поступака третмана отпада које су саставни дио интегралног система управљања отпадом.

Слика 5. Хијерархија система управљања отпадом

Према овој хијерархији, највећи приоритет у третману отпада морају имати активности на његовом избјегавању, док тренутно најкориштенија пракса директног одлагања крутог отпада добија најнижи приоритет и тежи се к њеном смањивању. Како ова два приоритета представљају граничне захтјеве интегралног система управљања отпадом, реално рјешење се тражи негдје између њихових нивоа, и то путем примјене пракси смањивања производње отпада, његовог рециклирања и обраде. Имплементацију ових генералних циљева је могуће провести једино увођењем једног Интегралног система управљања отпадом. Интегрални систем управљања отпадом треба осигурати механизме који ће у великој мјери поштовати све аспекте животног вијека производа, почевши од природних ресурса па све до његовог одлагања као отпада.

ДОКУМЕНТАЦИЈА О ОТПАДУ КОЈИ СЕ ПРОДУКУЈЕ У ПРЕДУЗЕЋУ, ЧИЈИ СЕ ПОВРАТ ВРШИ У ПРЕДЕУЗЕЋУ (ВРСТЕ, САСТАВ И КОЛИЧИНА ОТПАДА)

Отпад се може подијелити:

- ✓ према мјесту настанка,
- ✓ према особинама.

Зависно о мјесту настанка отпад се дијели на:

- ✓ комунални отпад (кућни отпад),
- ✓ комерцијални отпад
- ✓ индустријски отпад.

Према особинама те утицају на животну средину и здравље људи отпад дијелимо на: инертни, неопасни и опасни.

Дефиниције у складу са Законом о управљању отпадом („Службени гласник Републике Српске“, бр.111/13, 106/15, 16/18, 70/20, 63/21 и 65/21):

"отпад"	све материје или предмете које ималац одлаже, намјерава одложити или мора одложити у складу са једном од категорија отпада наведених у Каталогу отпада (Правилник о категоријама, испитивању и класификацији отпада („Службени гласник Републике Српске“, бр. 19/15) усвојеном у посебном законском пропису;
"комуналан отпад"	отпад из домаћинства, као и други отпад који је по својој природи или саставу сличан отпаду из домаћинства;
"опасан отпад"	је отпад који по свом поријеклу, саставу или концентрацији опасних материја може проузроковати опасност по животну средину и здравље људи и има најмање једну од опасних карактеристика утврђених посебним прописима, укључујући и амбалажу у коју је опасан отпад био или јесте упакован,
"неопасан отпад"	је отпад који нема карактеристике опасног отпада
"инертан отпад"	отпад који није подложен значајним физичким, хемијским или биолошким промјенама. Инертан отпад се неће растварати, спаљивати или на други начин физички или хемијски обрађивати, биолошки разграђивати или неповољно утицати на друге супстанце са којима долази у контакт на начин да проузрокује загађење животне средине или угрожавање здравља људи.
"власник"	је произвођач отпада, лице које учествује у промету отпада као посредни држалац отпада или правно или физичко лице које посједује отпад;
"произвођач"	правно или физичко лице чијом дјелатношћу се производи отпад или правно или физичко лице које обавља предtretман, сортирање или друге операције које доводе до промјена физичких карактеристика или састава отпада;
„одговорно лице“	је свако физичко или правно лице које, у складу са прописима, управља постројењем или га контролише или је овлашћен за доношење економских одлука у области техничког функционисања постројења и на чије име се издаје дозвола за управљање отпадом,
"управљање отпадом"	систем дјелатности и радњи који подразумева превенцију настанка отпада, смањивање количине отпада и његових опасних карактеристика, третман отпада, планирање и контролу дјелатности и процеса управљања отпадом, транспорт отпада, успостављање, рад, затварање и одржавање уређаја за третман отпада након затварања, мониторинг, савјетовање и образовање у вези с дјелатношћу и радњи на управљању отпадом;
"третман"	физички, термални, хемијски или биолошки процеси, укључујући сортирање, који мијењају карактеристике отпада с циљем смањивања количине или опасних особина, олакшавају руковање или повећавају поврат компоненти отпада;
„постројење за управљање“	је стационарна техничка јединица за складиштење, третман или одлагање отпада, која заједно са грађевинским дијелом чини технолошку цјелину,

отпадом“	
„сакупљач отпада“	је физичко или правно лице које сакупља отпад
„складиштење отпада“	је привремено чување отпада на локацији произвођача или власника отпада, као и активност одговорног лица у постројењу опремљеном и регистрованом за привремено чување отпада
„транспорт“	кретање отпада ван постројења;
„складиштење“	остављање отпада које врши произвођач унутар постројења и погона, на периодне дужи од три године;
„комунални отпад“	је отпад из домаћинства (кућни отпад), као и други отпад који је због своје природе или састава сличан отпаду из домаћинства
„медицински отпад“	је отпад који настаје пружањем здравствених услуга и вршењем научних истраживања и експеримената у области медицине (инфективни, патолошки, хемијски, токсични или фармацеутски отпад, као и цитотоксични лијекови, оштри инструменти итд.),
„рециклажа“	је сваки поступак поновног искориштавања отпада којим се отпадни материјали којим се отпадни материјали прерађују у производе, материјале или материје за изворну или другу намјену, али не укључује поново искориштавање у енергетске сврхе и прераду у материјале који се користе као гориво или материјале за насипање
„третман отпада“	обухвата физичке, термичке, хемијске или биолошке процесе (укључујући и разврставање отпада прије третмана), који мијењају карактеристике отпада са циљем смањења запремине или опасних карактеристика, олакшања руковања са отпадом или подстицања рециклаже и укључује поново искоришћење и рециклажу отпада и
„рециклажно двориште“	је ограђени простор под надзором намијењен одвојеном сакупљању и привременом складиштењу различитих врста отпада
„оштрице“	су оштри инструменти наведени у категорији 18 01 01 (изузев 18 01 03) и 18 02 01 (изузев 18 02 02) у каталогу отпада
„Остали инфективни и потенцијално инфективни отпад“	јесте отпад наведен у категоријама 18 01 02 и 18 01 04 у каталогу отпада.

Отпад који ће настајати или који може потенцијално да настане на локацији привремене санитарне депоније, појединачно и по врстама, означени са сљедећим индексним бројевима, у складу са Правилником о категоријама, испитивању и класификацији отпада („Службени гласник Републике Српске“, бр. 19/15 и 79/18) је сљедећи:

Шифра	Назив отпада
13	ОТПАДНА УЉА И ОТПАД ОД ТЕЧНИХ ГОРИВА (ОСИМ ЈЕСТИВИХ УЉА И ОНИХ У ПОГЛАВЉИМА 05, 12 и 19)
13 01	отпадна хидраулична уља
13 01 10*	отпадна моторна уља, уља за мјењаче и подмазивање
13 01 11*	синтетичка хидраулична уља

13 02	отпадна моторна уља, уља за мјењаче и подмазивање
13 02 05*	минерална нехлорована моторна уља, уља за мјењаче и подмазивање
13 02 06*	синтетичка моторна уља, уља за мјењаче и подмазивање
13 02 08*	остала моторна уља, уља за мјењаче и подмазивање
13 05	садржај из одвајача уље/вода
13 05 01*	чврсте материје из комора за отпад из одвајача уље/вода
13 05 02*	муљеви из одвајача уље/вода
13 05 03*	муљеви из улазног окна
13 05 06*	уља из одвајача уље/вода
13 05 07*	зауљена вода из одвајача уље/вода
13 05 08*	мјешавина отпада из коморе за отпад и одвајача уље/вода
13 07	отпад из текућих горива
13 07 01*	мазут и дизел
13 07 03*	остала горива (укључујући и мјешавине)
13 08	зауљени отпад који није специфициран на други начин
13 08 99*	отпад који није на други начин специфициран
15	ОТПАД ОД АМБАЛАЖЕ, АПСОРБЕНТИ, КРПЕ ЗА БРИСАЊЕ, МАТЕРИЈАЛИ ЗА ФИЛТРИРАЊЕ И ЗАШТИТНА ОДЈЕЋА, АКО НИЈЕ ДРУГАЧИЈЕ СПЕЦИФИКОВАНО
15 01	амбалажа (укључујући одвојено скупљани амбалажни отпад)
15 01 01	амбалажа од папира и картона
15 01 02	амбалажа од пластике
15 01 04	амбалажа од метала
15 01 06	мијешана амбалажа
15 01 07	амбалажа од стакла
15 01 10	Амбалажа која садржи остатке опасних твари или је онечишћена опасним тварима
15 02	апсорбенси, филтерски материјали, материјали за упијање и заштитна одјећа
15 02 02*	апсорбенси, филтерски материјали, материјали за упијање и заштитна одјећа онечишћена опасним материјама
15 02 03	апсорбенси, филтерски материјали, материјали за упијање и заштитна одјећа која није наведена под 15 02 02
16	ОТПАДИ КОЈИ НИСУ ДРУГАЧИЈЕ СПЕЦИФИКОВАНИ У КАТАЛОГУ
16 07	отпади из резервоара за транспорт и складиштење и отпад од чишћења буради (изузев 05 и 13)
16 07 09*	отпади који садрже остале опасне супстанце
19	ОТПАДИ ИЗ ПОСТРОЈЕЊА ЗА ОБРАДУ ОТПАДА, ПОГОНА ЗА ТРЕТМАН ОТПАДНИХ ВОДА ВАН МЈЕСТА НАСТАЈАЊА И ПРИПРЕМУ ВОДЕ ЗА ЉУДСКУ ПОТРОШЊУ И КОРИШЋЕЊЕ У ИНДУСТРИЈИ
19 07	проциједне воде из санитарних депонија
19 07 02*	проциједне воде из санитарних депонија које садрже опасне супстанце
19 07 03	проциједне воде из санитарних депонија другачије од оних наведених у 19 07 02
20	КОМУНАЛНИ ОТПАД (ОТПАД ИЗ ДОМАЋИНСТАВА И СЛИЧНИ ОТПАД ИЗ ИНДУСТРИЈСКИХ И ЗАНАТСКИХ ПОГОНА И ИЗ УСТАНОВА), УКЉУЧУЈУЋИ ОДВОЈЕНО ПРИКУПЉЕНЕ САСТОЈКЕ
20 01	одвојено сакупљени састојци (изузев 15 01)
20 02	стакло
20 01 21*	флуоресцентне цијеве и остали отпад који садржи живу
20 01 01	папир и картон
20 01 02	стакло
20 01 39	пластика
20 01 40	метали
20 01 99	остале фракције/састојци који нису специфицирани на други начин
20 03	остали комунални отпад
20 03 01	мијешани комунални отпад који није специфициран на други начин

20 03 99

комунални отпад који није специфициран на други начин

С обзиром да се предметно предузеће бави збрињавањем неопасног отпада на депонији, сам отпад који се продукује на локацији као неопасан отпад биће депонован на самој локацији.

Уколико се на локацији појави опасан отпад, он мора бити привремено складиштен на локацији до момента одвоза опасног отпада са локације, а одвоз опасног отпада мора се поверити предузећу које се бави том делатношћу и са њима склопити уговор о одвожењу опасног отпада

Количине отпада могуће је представити тек након почетка рада.

МЈЕРЕ КОЈЕ СЕ ПРЕДУЗИМАЈУ РАДИ СПРЕЧАВАЊА НАСТАНКА, ОДНОСНО РАДИ СМАЊЕЊА ОТПАДА У ПРОЦЕСУ ПРОИЗВОДЊЕ

У циљу спречавања настајања отпада, као и правилног извођења предметног технолошког процеса односно третмана као и складиштења неопасног отпада, потребно је предузети све радње и поступке који су регулисани Законом о управљању отпадом (Службени гласник Републике Српске број 111/13, 106/15, 16/18, 70/20, 63/21 и 65/21).

Приликом обављања дјелатности предузимати мјере у циљу:

- ✓ смањења утицаја на животну средину и људско здравље,
- ✓ смањења оптерећење и кориштење еколошких ресурса,
- ✓ смањења угрожавања људског здравља или загађивања животне средине,
- ✓ поновног кориштење и рециклажу отпада и сигурно одлагање отпада.

Произведени се отпад користи уколико је еколошки користан, технички изводив и економски оправдан. Отпад се одлаже само ако није могуће кориштење његовог материјала и/или енергије у постојећим техничким и економским условима и ако су трошкови поновног кориштења неразумно високи у поређењу с трошковима одлагања.

Мјере које је потребно предузети при поступању са отпадом зависе од саме природе отпада односно разликују се у зависности од врсте отпада.

Опште мјере које се предузимају ради спречавања настанка отпада су:

- ✓ побољшање процеса и увођење нових технологија које омогућавају искориштење насталог отпада;
- ✓ лоцирање мјеста на којима се непрописно одлаже отпад и његов даљи третман у циљу даљње употребе или одлагања на уређене и одобрене депоније;
- ✓ развијање колективне свијести свих запослених, да се посвећује већа пажња селективном разврставању отпада и очувању животне средине.

Поред већ наведених мјера и поштовања важећих закона и прописа, се предузимају сљедеће конкретне мјере тј. збрињавања отпада и то:

- ✓ води се рачуна да се на локацији коју покрива надлежност предметног предузећа не појављују "дивље" депоније;
- ✓ поштовање уговорених рокова за прикупљање, чишћење и одвоз депонованог отпада;
- ✓ у сарадњи са овлашћеним кућама за управљање отпадом организује се транспорт отпада намјенским возилима тако да не долази до расипања истог;
- ✓ у процесу прикупљања отпада, отпад се дијели по врстама, постављањем контејнера за различите врсте отпада, како би се умањила количина некорисног отпада, тј. створили олакшани услови за даљу прераду отпада у циљу његовог искориштења, а самим тим и умањење истог;
- ✓ расположива техничка средства се одржавају и спречавају могућа загађења која могу настати услед неисправности у току рада;
- ✓ вањске и унутрашње површине се одржавају уредним.
- ✓ врши се редовни сервиси опреме, тако да се иста доводе у потпуну функционалност.

Одговорно лице у постројење у или за постројење дужно је осигурати мјере за смањење и/или спречавање настанка отпада, као и додатне мјере превенције за опасан отпад.

Мјере које је потребно предузети при поступању са отпадом зависе од саме природе отпада односно разликују се у зависности од врсте отпада. Активности и мјере на побољшању управљања отпадом, које су планиране и које ће се предузимати:

Продуковани мијешани комунални отпад сакупљати у намјенске контејнере затвореног типа, чиме се постиже спречавање појаве непријатних мириса, и сл. Одлагати на депонију.

У складу са Закона о управљању отпадом активности треба организовати како би се на најбољи начин успоставио еколошки одржив третман, кориштење и минимизација продукције и прописна диспозиција насталог отпада.

Квалификовано лице одговорно за стручни рад за управљање опасним отпадом

Инвеститор је дужан да одреди квалификовано лице одговорно за стручни рад за управљање опасним отпадом уколико се појави на локацији.

Квалификовано лице одговорно за стручни рад за управљање опасним отпадом је лице које:

- а) није кажњавано за било које кривично дјело,
- б) има најмање стечено високо образовање на студијама првог степена (основне академске студије и основне струковне студије) из природно-математичких, техничко-технолошких или медицинских и здравствених наука и
- в) има најмање двије године радног искуства.

ОДВАЈАЊЕ ОТПАДА, ПОСЕБНО ОПАСНОГ ОТПАДА ОД ДРУГЕ ВРСТЕ ОТПАДА И ОД ОТПАДА КОЈИ ЋЕ СЕ ПОНОВНО КОРИСТИТИ

Опасни отпад увијек треба да буде одвојен од неопасног отпада. Ако се опасан отпад не може спријечити спровођењем општих мјера управљања отпадом, потребно је фокусирати се на превенцију заштите здравље, безбиједности и животне средине, у складу са слиједећим додатним принципима:

- разумијевање потенцијалног утицаја и ризика у вези са управљањем опасног отпада у току његовог потпуног животног циклуса;
- обезбјеђивање да извођачи који рукују и третирају опасан отпад буду квалификовани, те да овлашћена предузећа, лиценцирана од стране надлежних органа, рукују отпадом на основу добре међународне праксе;
- обезбјеђивање усклађености са важећим домаћим и међународним прописима.

Одвајање компоненти опасног отпада, уколико се појави унутар посматарног објекта, треба вршити тако да се сав продуковани опасни отпад одмах одваја од друге врсте отпада, и складишти у за то предвиђене посуде које се чувају у посебном складишту намијењеном за складиштење опасног отпада.

Одвајање опасног отпада од друге врсте отпада вршити на следећи начин:

- ✓ опасан отпад складиштити у складу са физичко-хемијским особинама;
- ✓ отпад се не смије мијешати ако би такав поступак ометао или спријечио активности на поврату компоненти;
- ✓ сав отпад који се складишти у затвореним контејнерима или који се визуелно не може идентификовати, треба да буде означен – стављена етикета. Етикета мора садржавати основне податке о отпаду као што су: количина, врста;
- ✓ отпад који се прикупља по систему селективног прикупљања отпада, потребно је претходно одвојити од осталих врста отпада;

Опасан отпад класификовати према поријеклу, карактеристикама и саставу које га чине опасним, у складу Правилником о начину складиштења, паковања и обиљежавања опасног отпада Службени гласник Републике Српске“, број 49/15).

Етикета којом се обиљежава упакован опасан отпад треба да садржи следеће податке:

- 1) упозорење са натписом: ОПАСАН ОТПАД, исписан на српском и енглеском језику,
- 2) податке у складу са Правилником, и то:
 1. индексни број и назив отпада из Каталога отпада,
 2. Y ознаку према Листи категорија или сродних типова опасног отпада према њиховој природи или активности којом се стварају (Y листа),
 3. C ознаку према Листи компоненти отпада због којих се отпад сматра опасним (C листа),

4. Н ознаку према Листи карактеристика отпада које га чине опасним (Н листа),

3) податке о власнику отпада који је паковао отпад: назив, сједиште, телефон/факс, датум паковања, име и презиме квалификованог лица одговорног за стручни рад за управљање опасним отпадом,

4) физичка својства отпада: прах, чврста материја, вискозна материја, паста, муљ, течна материја, гасовита материја, као и друга својства,

5) количина садржана у паковању, а ако је групно паковање, уписује се и количина за сваки појединачни пакет и

6) на етикету се уписују и остали подаци који су значајни за управљање опасним отпадом.

Етикета треба бити заштићена и/или израђена од материјала (метал, пластика и слично) који су отпорни на атмосферске и спољашње утицаје, као и на опасан отпад који је упакован. Боја и приказ на етикети треба да буду такви да ознака опасног отпада буде лако уочљива. Текст на етикети са подацима треба да буде упечатљив, лако читљив и штампан на начин да не може да се избрише. Етикета се фиксира на паковање тако да се текст може прочитати хоризонтално када је паковање у нормалном положају. Етикета треба да се причврсти на паковање цијелом својом површином на начин који обезбјеђује њено присуство све док опасан отпад није у потпуности уклоњен из паковања.

СКЛАДИШТЕЊЕ ОТПАДА НА САМОЈ ЛОКАЦИЈИ, НАЧИНИ ТРЕТМАНА И ОДЛАГАЊА

На локацији санитарне депоније се неће вршити третман отпада, одлагати ће се само неопасан отпад који ће се довозити на депонију од стране комуналног предузећа. На локацију се неће довозити опасан отпад.

Инвеститор је у обавези да води рачуна да се током извођења технолошког процеса користи опрема и уређаји који ће имати што мање утицаја на животну средину.

и. ПРИЛОЗИ

1. Локацијски услови бр. 06-364-3/24, датум 14.02.2024. године, Одјељење за просторно уређење, стамбено-комуналне послове Општина Фоча;
2. Потврда о регистрацији бр. 06/01.08/0803-445-03-29/08,
3. Копија катастарског плана,
4. Посједовни лист бр. 180, датум 28. 11. 2023. год., Републичка управа за геодетске и имовинско – правне послове, ПЈ Фоча;
5. Посједовни лист бр. 102, датум 28. 11. 2023. год., Републичка управа за геодетске и имовинско – правне послове, ПЈ Фоча;
6. План просторне организације депоније;
7. План грађевинских и регулационих линија;
8. План саобраћаја;

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА ФОЧА
ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
СТАМБЕНО – КОМУНАЛНЕ ПОСЛОВЕ

Број: 06 – 364 – 3/24
Фоча, 14.02.2024. године

Одјељење за просторно уређење, стамбено-комуналне послове, на захтјев **ОПШТИНЕ ФОЧА**, ул. Краља Петра I, Фоча, за издавање локацијских услова за изградњу санитарне депоније на подручју општине Фоча, на локацији Грабе, на земљишту означеном као дио к.ч. број: 2445 и к.ч. број 2286/2, к.о. Козја Лука, а на основу члана 59. те члана 60. став 1. и члана 65. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 40/13, 106/15, 3/16 и 84/19), Стручног мишљења и урбанистичко-техничких услова (СМУТУ) бр. 648-11/23 из новембра 2023. године, урађених од „Пут Инжењеринг“ д.о.о. Требиње и Одлуке Скупштине Општине Фоча, број: 01-022-101/23 од 11.12.2023.године, издаје

ЛОКАЦИЈСКЕ УСЛОВЕ

За изградњу санитарне депоније на подручју општине Фоча, на локацији Грабе, на земљишту означеном као дио к.ч. број: 2445 и к.ч. број 2286/2, к.о. Козја Лука

1. Намјена: Санитарна депонија (одлагање комуналног отпада са подручја општине Фоча).
2. Локација: Санитарна депонија планирана је на дијелу парцеле к.ч. број 2445, к.о. Козја Лука; Приступни пут до јавног пута планиран је на к.ч. број 2286/2, к.о. Козја Лука (послије израде СМУТУ извршено је цијепање парцеле к.ч. број 2286, к.о. Козја Лука и додијељен је подброј 2 новоформираној парцели за изградњу приступног пута до депоније);
3. Карактер објекта: привремен (до изградње регионалне депоније).
4. Тип градње: У оквиру грађевинске парцеле могућа је фазна градња, односно планирано је фазно одлагање отпада на двије локације:
 - Локација број 1 – површине око 0,60 ха и
 - Локација број 2 – површине око 0,73 ха.
5. Објекти потребни за рад депоније одредиће се пројектном документацијом и то:
 - улазни објекат - портирница;
 - административни објекат (канцеларијски простор, гардеробе, санитарни блок), гаража, магацин и слично;
 - колска вага за мјерење улазних количина отпада,
 - у јужном дијелу обухвата предвиђа се локација резервоара за потребе противпожарне заштите;
 - манипулативни плато (за кретање и паркирање возила, провјеру допремљеног отпада...).
6. Ограда око депоније: према важећим стандардима и према УТ-условима (висина најмање 2 метра).
7. Ободни канал: према УТ-условима; Траса ободног канала приказана је на графичким прилозима, а тачне димензије и нагиб утврдиће се пројектном документацијом;
8. Урбанистичко-теничким условима одговара главни пројекат урађен од овлашћеног предузећа.
9. Исколчавање: обавезно.
10. УСЛОВИ УРЕЂЕЊА ЗЕМЉИШТА:
 - Колски и пјешачки приступ објекту – са планиране саобраћајнице на к.ч. број 2286/2, к.о. Козја Лука, која повезује простор депоније са јавним путем, у складу са УТ-условима.

- Водовод – Преко планираног резервоара и цјевовода; Резервоар је димензија око 6,00m x 6,00m.
- Канализација – Тренутно се не предвиђа;
- Електрична енергија – Тренутно се не предвиђа.
- Телекомуникације – Тренутно се не предвиђа;

11. ПОСЕБНИ УСЛОВИ: За предметно подручје не постоји урађен спроведбени документ просторног уређења. Планирана је изградња санитарне депоније на подручју општине Фоча, на локацији Грабе, на к.ч. број: 2445, к.о. Козја Лука, са изградњом приступног пута на к.ч. број: 2286/2, к.о. Козја Лука. Потребно је испоштовати све важеће законске прописе и техничке нормативе за пројектовање и изградњу ове врсте објеката, као и услове наведене у начелним сагласностима прибављеним у току поступка рјешавања захтјева. Испоштовати наведено у Стручном мишљењу и урбанистичко-техничким условима бр. 648-11/23 из новембра 2023. године, урађеним од стране „Пут Инжењеринг“ д.о.о. Требиње. Саобраћајно рјешење, хидролошке услове и геотехничке услове изградње објекта ускладити са датим УТ условима. Прије пројектовања и изградње објекта потребно је извести детаљна геотехничка истраживања која су прописана законским и подзаконским актима. Техничке и технолошке услове за пројектовање, изградњу и пуштање у рад депоније, као и начин одлагања отпада и технологију одлагања отпада ускладити са УТУ. Обезбиједити адекватну противпожарну заштиту и услове заштите животне средине у складу са датим УТ условима. Обавезно је доношење програма и мјера којима се спречавају негативни утицаји депоније на све компоненте животне средине. У непосредном окружењу нема изграђених објеката који би на било који начин били угрожени планираном градњом. У појасу од 500m нема изграђених објеката (најближи стамбени објекат удаљен је око 900m од предметне локације). Терен је обрастао ниским и високим растињем (деградирана шума).

У поступку прибављања грађевинске дозволе потребно је ријешити имовинско-правне односе. Грађевинска парцела предметне депоније у потпуности је окружена земљиштем које се налази у власништву Републике Српске, те је потребно прибавити сагласност надлежног Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде РС на План парцелације, који је саставни дио СМУТУ. Након завршетка рада депоније обавезно извршити рекултивацију земљишта према свим законским одредбама.

12. Инвеститор је дужан у току поступка рјешавања захтјева за издавање грађевинске дозволе приложити пројектну документацију која садржи доказ да је изградња објекта прилагођена носивости и другим карактеристикама терена (главни пројекат у три примјерка, од којих један остаје техничкој архиви Одјељења).

Уколико дође до одступања од датих урбанистичко-техничких услова на објекту се неће извршити технички пријем.

Саставни дио локацијских услова су:

- Копија катастарског плана од 17.11.2023.године;
- Копија катастарског плана од 25.12.2023.године;
- Посједовни лист-Извод, број: 102, од 28.11.2023.године;
- Посједовни лист-Извод, број: 180 од 28.11.2023.године;
- Посједовни лист-Извод, број: 180 од 25.12.2023.године;
- Одлука Скупштине Општине Фоча, број: 01-022-101/23 од 11.12.2023.године, о одређивању локације за изградњу привремене санитарне депоније на подручју к.о. Козја Лука;
- Стручно мишљење и урбанистичко-технички услови, бр. 648-11/23 из новембра 2023. године, урађени од стране „Пут Инжењеринг“ д.о.о. Требиње;
- Сагласност на СМУТУ, број 02-8449/23 од 19.12.2023.године, достављена од стране ЗП “Електродистрибуција” а.д.Пале – у саставу СМУТУ;
- Начелна сагласност број 1-05-65936/23 од 14.12.2023.године, издата од стране Мтел а.д. Бања Лука, ИЈ Фоча – у саставу СМУТУ;
- Одлука Скупштине Општине Фоча, број: 01-022-99/23 од 11.12.2023.године, о куповини непокретности означене као к.ч. број 2286/2, к.о. Козја Лука;

- Допис број: 02-014-27/24. од 22.01.2024.године, упућен Правобранилаштву РС од стране Општине Фоча, о покретању поступка за провођење Плана парцелације, који је саставни дио СМУТУ бр. 648-11/23 из новембра 2023. године - урађених од стране „Пут Инжењеринг“ д.о.о. Требиње;

- Изјава/сагласност супосједника сусједне парцеле, к.ч. број: 2440, к.о. Козја Лука (од 23.01.2024.године).

Локацијски услови представљају основ за издавање одобрења за грађење.

Уз захтјев за издавање одобрења за грађење инвеститор доставља:

- локацијске услове;
- доказ о ријешеним имовинско-правним односима;
- техничку документацију односно главни пројекат (у три примјерка од којих један остаје техничкој архиви Општине Фоча) а која садржи неопходне садржаје према врсти објекта и дјелатности;
- извјештај о ревизији техничке документације;
- извјештај и потврду о извршеној нострификацији у случају да је главни пројекат израђен по прописима других земаља;
- противпожарну сагласност на пројектоване мјере и нормативе заштите од пожара;
- еколошку дозволу;
- рјешење надлежног општинског органа управе о висини накнаде за уређење грађевинског земљишта и ренту и доказ о уплати ових накнада;
- сагласност за претварање шумског земљишта у грађевинско и
- друге доказе одређене посебним законима.

Инвеститор може поднијети захтјев за измјену или допуну ових локацијских услова, ако се захтијеване промјене могу ускладити са документом просторног уређења.

Локацијски услови важе до измјене важећег или доношења новог планског акта, а уколико инвеститор не поднесе захтјев за издавање грађевинске дозволе у року од годину дана од дана издавања локацијских услова, прије подношења захтјева дужан је затражити увјерење да издати локацијски услови нису промијењени. Контролу издатих локацијских услова врши надлежна урбанистичко-грађевинска инспекција.

Такса на ове локацијске услове није наплаћена, у складу са чланом 13. Закона о административним таксама ("Службени гласник РС", број: 100/11, 103/11 и 67/13).

ДОСТАВЉЕНО:

1. Подносиоцу захтјева,
2. Урбан.грађ.инспекцији,
3. За евиденцију овог Одјељења,
4. а/а.

С. Јанковић

НАЧЕЛНИК

Одјељења за просторно уређење,
стамбено-комуналне послове

Ранко Поповић, дипл.инг.арх.

Ранко Поповић

Република Српска
Министарство финансија
Пореска управа

ПОТВРДА О РЕГИСТРАЦИЈИ

Порески обвезник: **ОПШТИНА ФОЧА**

Адреса: **Ул. Краља Петра I бб, Фоча, Фоча**

је регистрован у Пореској управи под:

ЈИБ **4401416420008**

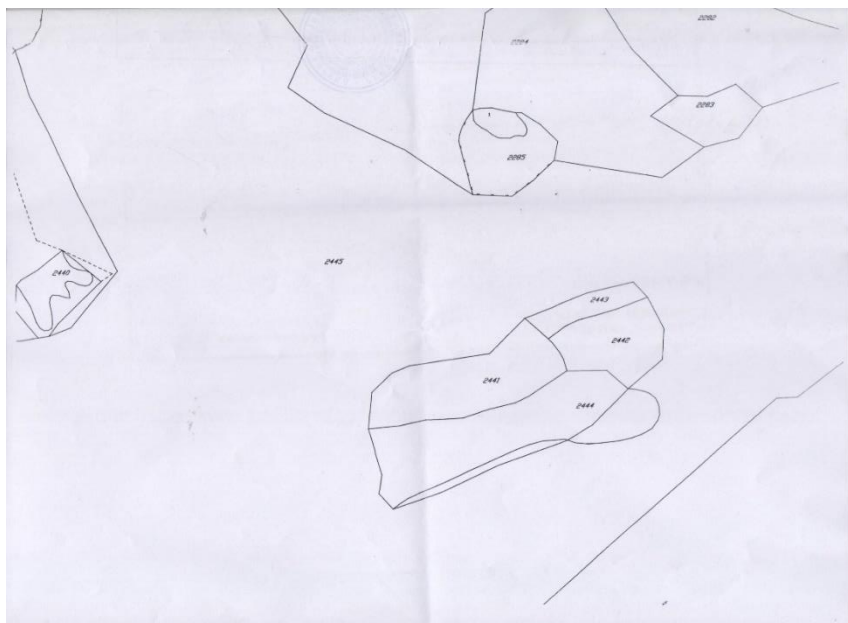
Број: 06/1.08/0803-455-03-29/08

Датум: 25.06.2008.

Мјесто: Фоча

Потпис:

РЕПУБЛИЧКА УПРАВА ЗА ГЕОДЕТСКЕ И ИМОВИНСКО - ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ

Катастарска општина: Копија Брдо
Број плана: 11

Подручна јединица: ФОЧА

КОПИЈА КАТАСТАРСКОГ ПЛАНА
Размјера 1: 2500

Катастарски подаци:

Број поседовног листа	Број парцеле	Назив парцеле	Култура и класа	Површина м²	Посједник
780	2440	Граде	чупа 4/4	15 72 63	Кривошћан Лилића Велишћан 1/6
					Лилић Лилић Велишћан 1/6
					Лилић Лилић Велишћан 1/6
102	2445	-	ШУМА 4	96 4680	РЕПУБЛИКА СРПСКА 1/1
			ШУМА 5	20 7873	

Мјесто и датум: Фоча, 27.11.2023

Израдио: А.С.С.С.

Општина: Копија Брдо

Општина: Копија Брдо

РЕПУБЛИКА СРПСКА
РЕПУБЛИЧКА УПРАВА ЗА ГЕОДЕТСКЕ
И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ
БАЊА ЛУКА
ПОДРУЧНА ЈЕДИНИЦА ФОЧА

Општина: Фоча
Катастарски срез: Фоча
Катастарска општина: Козја Лука
Број: 21.41-952.1-1-1113/2023-1
Датум: 28.11.2023

На основу члана 10. став 1. Закона о одржавању премјера и катастра земљишта ("Службени гласник Републике Српске" број 19/96 и 15/10), на захтјев ОПШТИНА ФОЧА издаје се

ПОСЛЕДОВНИ ЛИСТ - ИЗВОД
број: 180

Подаци о земљишту

Број парцеле	Подброј парцеле	Број зграде	План Скица	Потес или улица и кућни број	Начин кориштења	Површина (m ²)	СП	Датум уписа Број уписа	Број захтјева Вријеме подношења
2286	0	0	11 58	Грабе	Шума 4. класе	157263			

Укупно: 157263 m²

Подаци о посједнику на земљишту

ЈМБГ или ЈИБ	Име или назив имаоца права Адреса, мјесто	Врста права	Обим права
	Кнежевић (Миливоја) Далиборка	Супосједник	1/6
	Милетић (Анђелка) Новак	Супосједник	4/6
	Милетић (Миливоја) Велиборка	Супосједник	1/6

Накнада за овај ПРЕПИС је наплаћена на основу члана 2. став 1. и став 3. Закона о накнадама за вршење услуга премјера и коришћење података катастра непокретности и катастра земљишта ("Службени гласник Републике Српске", број 92/09) и тачке 2. став 1.к) података 2. Одлуке о висини накнаде за коришћење података премјера и пружања услуга Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове ("Службени гласник Републике Српске, број 18/12"), у износу од 15 КМ.

Остале парцеле на захтјев странке изостављене као НЕПОТРЕБНЕ.

32 Шеф подручне јединице
Ненад Елез, дипл. правник

РЕПУБЛИКА СРПСКА
РЕПУБЛИЧКА УПРАВА ЗА ГЕОДЕТСКЕ
И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ
БАЊА ЛУКА
ПОДРУЧНА ЈЕДИНИЦА ФОЧА

Општина: Фоча
 Катастарски срез: Фоча
 Катастарска општина: Козја Лука
 Број: 21.41-952.1-1-1113/2023-2
 Датум: 28.11.2023

На основу члана 10. став 1. Закона о одржавању премјера и катастра земљишта ("Службени гласник Републике Српске" број 19/96 и 15/10), на захтјев ОПШТИНА ФОЧА издаје се

ПОСЛЕДОВНИ ЛИСТ - ИЗВОД
број: 102

Подаци о земљишту

Број парцеле	Подброј парцеле	Број зграде	План Скица	Потес или улица и кућни број	Начин кориштења	Површина (м2)	СП	Датум уписа Број уписа	Број захтјева Вријеме подношења
2445	0	0	14 67	-	Шума 4. класе	961680			
2445	0	0			Шума 5. класе	207873			

Укупно: 1169553 м2

Подаци о посједнику на земљишту

ЈМБГ или ЈИБ	Име или назив имаоца права Адреса, мјесто	Врста права	Обим права
	"РЕПУБЛИКА СРПСКА"	Посједник	1/1

Накнада за овај ПРЕПИС је наплаћена на основу члана 2. став 1. и став 3. Закона о накнадама за вршење услуга премјера и коришћење података катастра непокретности и катастра земљишта ("Службени гласник Републике Српске", број 92/09) и тачке 2. став 1.к) података 2. Одлуке о висини накнаде за коришћење података премјера и пружања услуга Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове ("Службени гласник Републике Српске, број 18/12"), у износу од 15 КМ.

Остале парцеле на захтјев странке изостављене као НЕПОТРЕБНЕ.

32 Шеф подручне јединице
 Ненад Елеџ, дипл. правник

НЕТЕХНИЧКИ РЕЗИМЕ

Доказ уз захтјев за издавање еколошке дозволе је урађен у складу са чланом 12 Закона о измјенама и допунама Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 79/15) и садржи следеће податке:

- а) опис постројења и активности,
- б) опис основних и помоћних сировина, осталих супстанци и енергије која се користи или коју производи постројење,
- в) опис извора емисија из постројења,
- г) опис стања локације на којој се налази постројење,
- д) опис природе и количине предвиђених емисија из постројења у све дијелове животне средине (ваздух, вода, земљиште), као и идентификацију значајних утицаја на животну средину,
- ђ) опис предложених мјера, технологија и других техника за спречавање или, уколико то није могуће, смањење емисија из постројења,
- е) опис осталих мјера ради усклађивања са основним обавезама одговорног лица, посебно мјера након затварања постројења,
- ж) опис мјера планираних за мониторинг емисија у животну средину,
- з) опис алтернативних рјешења у односу на предложену локацију и технологију,
- и) план управљања отпадом и
- ј) прилоге (локацијски услови, водна сагласност, извод из пројектне документације, сажетак технолошког пројекта за производна постројења, и др.).

Докази за издавање еколошке дозволе садрже нетехнички резиме података.

Доказ је израђен од стране овлашћеног правна лица која испуњаваја услове за обављање дјелатности из области заштите животне средине - ЈНУ „Институт за заштиту и екологију Републике Српске“, Бања Лука.

Докази уз захтјев за издавање еколошке дозволе подnose се у два штампана и оригинално потписана примјерка и у једном електронском примјерку.

На подручју општине Фоча, на локацији Грабе, на земљишту означеном означеној као дио к.ч. број 2445 и к.ч. 2286/2, к.о. Козја Лука, предвиђена је изградња санитарне депоније за одлагање комуналног отпада са подручја општине Фоча. Депонија би била привременог карактера, тј. предлаже се одлагање отпада на овом локалитету до изградње регионалне депоније.

Докази уз захтјев за издавање еколошке дозволе за наведену локацију обухвата технолошке процесе и представља анализу могућих негативних утицаја приликом изградње и експлоатације планираних објеката на предметну локацију и околину.

На предметном подручју планирано је одлагање отпада фазно, унутар двије локације и то:

- Локација број 1 (I фаза изградње) – површине цца 0.60 ha

- Локација број 2 (II фаза изградње) – површине цца 0.73 ha

У јужном дијелу обухвата предвиђа се локација резервоара за потребе противпожарне заштите.

Унутар простора за депонију пројектном документацијом дефинисаће се и објекти који су потребни за адекватан рад исте и то:

- улазни објекат - портирница;
- административни објекат (објекат за особље, канцеларија, гардероба, санитарни блок) са пратећим садржајима (гаража, магацин и сл.);
- колска вага за мјерење улазних количина отпада.

Око цијелог простора депоније предвиђа се постављање оgrade, чија висина мора бити најмање 2 метра. Ограда се поставља границом парцеле унутар које се депонује отпад.

Такође, око депоније се предвиђа траса ободног канала, који ће сакупити воде са околног терена и тиме онемогућити њихово дотицање на терен депоније. Тачна ширина и пад канала одредиће се пројектном документацијом. Пројектом предвидјети и потребну бетонску преграду – брану која ће осигурати стабилност отпада са доње стране депоније односно његову заштиту од одроњавања и разношења.

Технички и технолошки услови за пројектовање, изградњу и пуштање у рад депоније морају да буду дефинисани према одредбама Уредбе о одлагању отпада на депоније („Службени гласник Републике Српске“, број 36/15).

У документу су обрађени: могући негативни утицаји на животну средину приликом обављања дјелатности и дат је опис предложених мјера, технологија и других техника за спречавање, или уколико то није могуће, смањење емисија из постројења.

За објекат на локацији дате су и мјере за спречавање односно смањење емисија из постројења као и мјере за праћење емисија у животну средину. Кроз мјере праћења емисија дати су и рокови за извршење односно динамика праћења.

ПРИМИЈЕЊЕНА ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

У изради овог Доказа уз захтјев за издавање еколошке дозволе руководили смо се слиједећим законским и подзаконским прописима:

- Закон о заштити животне средине ("Службени гласник Републике Српске" бр. 71/12, 79/15, 70/20),
- Закон о заштити ваздуха ("Службени гласник Републике Српске", бр. 124/11, 46/17),
- Закон о водама ("Службени гласник Републике Српске", бр. 50/06, 92/09, 121/12, 74/17),
- Закон о управљању отпадом ("Службени гласник Републике Српске", бр. 111/13, 106/15, 16/18, 70/20, 63/21 и 65/21),
- Закон о заштити на раду ("Службени гласник Републике Српске", бр. 1/08, 13/10),
- Закон о заштити од пожара ("Службени гласник Републике Српске", бр. 94/19),
- Закон о уређењу простора и грађењу ("Службени гласник Републике Српске", бр. 40/13, 106/15),
- Закон о заштити природе ("Службени гласник Републике Српске", бр. 20/14),
- Закон о хемикалијама ("Службени гласник Републике Српске", бр. 21/18)
- Правилник о категоријама, испитивању и класификацији отпада ("Службени гласник Републике Српске", број 19/15 и 79/18),
- Правилник о условима за испуштање отпадних вода у површинске воде ("Службени гласник Републике Српске", бр. 44/01),
- Правилник о граничним и ремедијационим вриједностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту ("Службени гласник Републике Српске", бр. 82/21).
- Уредба о вриједностима квалитета ваздуха ("Службени гласник Републике Српске", број 124/12),
- Правилник о превентивним мјерама за безбједан и здрав рад на радном мјесту („Службени гласник Републике Српске“, бр. 30/12),
- Правилник о превентивним мјерама за безбједан и здрав рад при излагању буци („Службени гласник Републике Српске“, бр. 56/16),
- Правилник о граничним вриједностима интензитета буке ("Службени гласник Републике Српске", бр. 02/23),

**Извјештај радне организације - носиоца унутрашње контроле о
усаглашености Пројекта**

ИЗВЈЕШТАЈ

О усаглашености пројектне документације и извршеној унутрашњој контроли

ДОКАЗА УЗ ЗАХТЈЕВ ЗА ИЗДАВАЊЕ ЕКОЛОШКЕ ДОЗВОЛЕ

1. Пројектна документација је израђена сагласно Пројектном задатку Инвеститора.
2. Пројектна документација је израђена у складу са законским одредбама **Закона о заштити животне средине ("Службени гласник Републике Српске" бр. 71/12, 79/15, 70/20)**, стандардима и нормативима чија је примјена обавезна за предметни ниво документације.
3. Постоји пуна сагласност између одговорног носиоца израде Пројекта и вршиоца унутрашње контроле.

Бања Лука, 28. 02. 2024. године

ВД ДИРЕКТОРА

Проф. др Предраг Илић